

Улан САЛИБАЕВ

**Үзүлбөгөн
үмүттөр**

Улан САЛИБАЕВ

Үзүлбөгөн үмүттөр

Бишкек - 2018

ЧАТКАЛ БАСМА

УДК 821.51
ББК 84 Ки 7-5
С 16

Китептин чыгышына каржылык колдоо көрсөткөн
Терек-Сай айыл аймагынын башчысы **Болот Ашырбаевге**, жооптуу
катчысы **Бүжсан Анарбаевага**, башкы эсепчи **Тамара Субановага**,
Терек-Сай айылдык кеңешине жана айылдык кеңештин депутаттары
Ильяс Ажакматов, Марат Каипов, Нурлан Каныбеков, Жуманалы
Курманбеков, Чынара Орозбаева, Идрисбек Сартманбетов, Мирлан
Ташбаев, Жолдошбек Ташболотов, Мелис Тойчиев, Абдиумар
Чотбаев, Дамир Чымканаевдерге терең ыраазылык билдирем!

С 16 Салибаев Улан:

Үзүлбөгөн үмүттөр: *Ырлар жыйнагы*

Б. ЧАТКАЛ БАСМА 2018.176 б.

ISBN 978-9967-9120-5-2

Улан Салибаевдин бир топ ыры 2016-жылы жарык көргөн Чаткал районундагы таланттуу, чыгармачыл инсандардын “Чаткал таланттары-1” аттуу чыгармалар жыйнагына киргизилип, окурман журту тарабынан жылуу кабыл алынган.

С 4702300200-18

УДК 821.51
ББК 84 Ки 7-5

ISBN 978-9967-9120-5-2

Баш сөз

Улан Кожомкулович 1975-жылы 15-февралда Чаткал районунун Кызыл-Токой айылында төрөлгөн. 1992-жылы Айгыр-Жал орто мектебин аяктаган. Жаш кезинен ыр жазууга кызыгып, жазган ырлары райондук “Чаткал оттору” гезитине байма-бай жарыяланып турган.

Уландын жазган ырлары окуганга жеңил, жөнөкөй тил менен жазылган, сиңимдүү. Ал өзүнүн ички татаал ой, туйгуларын жөнөкөй сөздөр менен жазылган ырлары аркылуу окурманга жеткире билет. Улан социалдык тармактарга ырларын жүктөп, Кыргызстандан эле эмес, тээ Орусиядан да окурман бир топ таба алды. Ошондуктан да, социалдык тармактарда Уландын окурмандары өтө көп. Анын “Одноклассники” социалдык тармагына коюлган, жөнөкөй тил менен жеткиликтүү жазылган окумдуу ырлары көптөгөн окурмандарды өзүнө тартып, ага ички ой сезимдерин ырга айлантып берүүсүн суранган жаштар да бир топ болуп келүүдө. Мындан сырткары, анын ырларына таасирленип, андан акындык тажрыйба алууну каалаган жаштар да бар экендигин айта кетүү керек. Бул китепке анын Арген Болушов аттуу шакиртинин да эки ыры киргизилип, окурмандардын назарына коюлду.

Улан Салибаевдин бир топ ыры 2016-жылы жарык көргөн Чаткал районундагы таланттуу, чыгармачыл инсандардын “Чаткал таланттары-1” аттуу чыгармалар жыйнагына киргизилип, окурман журту тарабынан жылуу кабыл алынган.

Улан Салибаев райондун коомдук саясий жана маданий турмушуна жигердүүлүк менен аралашып, буга чейин Терек-Сай айылдык кеңешинин 3 чакырылышынын депутаты болгон. Буга кошо эле, Терек-Сай айылдык маданият үйүндө көркөм жетекчи болуп иштеген. Терек-Сай айыл аймагынын жаштар кеңешин жетектеген.

Ал учурда Терек-Сайдагы “Эти Бакр Терек-Сай” ишканасында
электрик болуп эмгектенүүдө.

Үй бүлөлүү, 3 уулдун атасы.

Улан Салибаевдин бул “Үзүлбөгөн үмүттөр...” аттуу ырлар
жыйнагы да окурман журтунун көңүлүнөн өз ордун табат деген
ишеничтебиз. **Мухамедалы Эшназаров**, *КР Журналисттер*
Кошуунунун мүчөсү, акын. Китептин башкы редактору.

Үч суроо

Көп ойлор келип жатабы,
Үч суроо келди, катабы.
Кимиси керек айткыла,
Акчабы, сүйүү, апабы.

Кээ бирлер оюн бөлүшөт,
Айрандай абийир төгүшөт.
Май басып, көрбөй көздөрү,
Акчаны бийик көрүшөт.

Сайылып жебе, ок-дешет,
Сүйүү бар, көңүл ток-дешет.
Жашоодо бийик туу туткан,
Сүйүүсүз жашоо жок-дешет.

Махабат, мансап табылат,
Ойлонуп көрсөк арылап.
Карабай кетсе апасын,
Жашоодо чындап жаңылат.

Ынсаптуу тилде келме бар,
Апалар үчүн терме бар.

Ак сүтүн эмгем апамдын,
Ападан кымбат эмне бар.

Тагдыр жетегинде

Кылчайып өткөн кезге көңүл буруп,
Ар пенде тагдырына моюн сунуп.
Канчалык аракетин кылса дагы,
Жеңилип өз оюна жетпей туруп.

Мезгилдин барактары өтөт жылып,
Сезимдер жаралгансыйт өчпөс кылып.
Аярлап махабатты сактаса да,
Кокустан колдон түшсө, калат сынып.

Турса да, жакшы көрүү эселенип,
Бактысыз махабаты тебеленип.
Байкалбай калып келген өкүнүчтө,
Тагдырдын сыноосуна жетеленип.

Жүрөктө ыйык сезим желегиндей,
Сакташ керек көзүңдүн карегиндей.
Жашоодо канча тоскол болсо дагы,
Сүйүү сезим деңиздин тереңиндей.

Өрүк гүлү

Жаз келип бак дарактар бүчүр алып,
Өрүкзар аппак болуп гүлүн ачып.
Жаз айы кандай гана көрккө бөлөп,

Жашоого дем күч берип, жалын чачып.

Аралап, өрүктарда басып жүрдүм,
Суктанып, көз жүгүртүп, аппак гүлүн.
Жандантып, жан дүйнөмө азык алган,
Аттиң ай, кайталангыс ушул күнүм.

Ээрчишип кыялыма ойлор келет,
Жагымдуу желп этирген шамал желет.
Ушул кез көңүлүмө толуп турду,
Өрүктар аппак болгон гүлү себеп.

Сыноо майданы

Керегин алгын пайданы,
Көңүлдүү жүргүн жайдары.
Убакыт бошко кетпесин,
Бул дүйнө-сыноо майданы.

Жумушту кылба кайдагы,
Жакшы иштер болсун салмагы.
Сооптуу иштен тартынба,
Бул дүйнө-сыноо майданы.

Нурларын чачат Ай дагы,
Жаркырап атсын таң дагы.
Жашоодо өмүр бир келет,
Бул дүйнө сыноо майданы.

Шылдың кылып күлбөгүн

Бул жашоого бир жаралган пендебиз,
Жалгыз эмес, кут орногон элдебиз.
Биз жүрөлү бул нерсени эске алып,
Жашайбыз го асманда эмес, жерде биз.

Жашообузда жаман жолго жүрбөйлү,
Келечекти жакшы жакка үндөйлү.
Кыйынчылык тартып калса кээ бирөө,
Шылдың кылып мазактабай, күлбөйлү.

Кээ бирлер бар манасабына карашат,
Бийлик үчүн жан үрөйт го талашат.
Байлык, бийлик мансабыңды айтпагын,
Эй адамзат, жөнөкөйлүк жарашат.

Кейибегин, бул жашоодо гүлдөгүн,
Татымын тат, кайтып келбес дүйнөнүн.
Сен да пенде, мен да пенде билип кой,
Ошол үчүн пенделерге күлбөгүн.

Жамгыр үнү

Жаз жамгыры жаап жатты, бүгүн түнү,
Тереземден угулат жамгыр үнү.
Эмнегедир ойлор мени курчап алып,
Өткөн күндөр кыялымда, ушул күнү.

Билесиңби кадам бассаң, жүргөнүңдүн,

Ээси сенсин, дүк-дүк соккон жүрөгүмдүн.
Катып келем сырларымды жамгырларга,
Көргүм келет ажарын күлгөнүңдүн.

Жамгыр жаасын, тыным албай тыбыратып,
Сени ойлосо, сезимдерди жымыратып.
Жамгыр үнү кулагыма жаңыргансыйт,
Койгонсуду назик үнүң шыбыратып.

Барктай билгин

Жашоодо аркыл ойлор, түгөнбөгөн,
Жашоодо тагдырлар бар, түмөндөгөн.
Өмүргө, бир жаралып келгенден соң,
Сүйүүнү барктай билсек, гүл өңдөнгөн.

Тагдырда түркүн-түркүн болор себеп,
Ар кимге маңдайына жазып берет.
Бирөөгө эрмек болуп жашабастан,
Өз бактысын өзү барктап жашаш керек.

Сүйүүндү сүйбөгөнгө жармаштырбай,
Көңүлсүз бир адамга жандаштырбай.
Жашоодо өз бактыңды татыш керек,
Бийлик менен байлыка алмаштырбай.

Турмуш деген ушундай

Күн кызарып батып барат, кылактап,
Шам киргизип, бизден кетет ыраактап.
Бирде жарык, бирде болот караңгы,
Турмуш бизди койгонсуду сынактап.

Байкалбаган турмуш сыры катылган,
Ар пендеге, ар кыл тагдыр жазылган.
Кээде болсо караңгы түн туш болуп,
Кээде жаркып таңдын нуру ачылган.

Жашоолордун болсо экен кызыгы,
Тарабасын бейпилдиктин ысыгы.
Бузулбастан түптүз болуп кетсе экен,
Ар убакта ушул турмуш сызыгы.

Баары жалган

Баары жалган ушул дүйнө мен үчүн,
Аянбастан салып келем бар күчүм.
Бүгүн барда эртең жокмун билемин,
Мунун баары уктап көргөм бир түшүм.

Ишенбеймин, баары жалган туюлат,
Ойлор келет, арты артынан куюлат.
Көңүлдөрдү неге оорутуп жүрөбүз,
Көңүл кири кетпес болуп уюлат.

Ишенбеймин көзүм менин көргөнүм,
Жаралабыз кайра неге өлгөнүң.
Топурактан жаралабыз жан кирип,
Суу түгөнсө топуракка көмгөнүң.

Чынын айтсам чымындай жан элебиз,
Жерде жүргөн кыбыр эткен немебиз.
Ушул турган баары жалган дүйнөдө,
Бул жашоодо күн кечирип келебиз.

Жашообуздун музыкасы

Жашообузга жан дүйнөбүз үн салып,
Жаңырыгы кээде гана күч алып.
Жашообуздун музыкасы угулат,
Унутулуп түйшүктөрдөн куткарып.

Кээде уксаң, өтө шаңдуу жаңырып,
Кээде уксаң, түтөп кайгы каңырык.
Тирүүлүктүн музыкасы ушундай,
Тагдыр деген чоң дайрада агылып.

Музыканын ыргагында байланып,
Көнүлүмдү кээде коем жайгарып.
Кулагыма сыйкыр үнү угулат,
Кичинеден чоң нерсеге айланып.

Мейли кээде өткөн кезди жоктосун,
Жүрөктөрдүн түпкү сырын козгосун.
Көңүлдөрдүн музыкасы ушундай,

Үмүт кылам жакшылыкты коштосун.

Айланага суктанып

Мен үйдөмүн, сыртта аба таптаза,
Бүгүн болбойт, мунун баарын айтпаса.
Кар ордуна жамгыр жаады шатырап,
Быйыл кыш да жылдагыдан башкача.

Мен үйдөмүн терезеден акмалайм,
Карап көрүп жүрөгүмдөн жайланам.
Көңүлдөрдү жамгыр менен
жуугансыйт, Байкашымча бир башкача
айланам.

Сезилгенсыйт бар тарабым бүт жанып,
Түйшүктөрдөн алып салдың куткарып.
Айланага көз чаптырып олтурам,
Көңүлүмдөн айланага суктанып.

Жер Эне ыйлап турат

Эй адамзат, жер энеге бүлүк салып,
Кыйратабыз, тоо-ташты түртүп салып.
Жаратылыш жарат алып бара жатат,
Жер энеге кайгы капа үйүп салып.

Кааласак бомба таштап жардырабыз,
Каалаган ой пикирди жандырабыз.

Тытмалап аңтар-теңтер кылып жерди,
Байлык издеп, ач көздүккө алдырабыз.

Деңизди тегеретип чулгап салдык,
Кургакты дары менен уулап салдык.
Адамзат акылыбыз жетсе дагы,
Билсек да аба, сууну булгап салдык.

Адамзаттын кылыгы кыйнап турат,
Жийиркенип, тулку боюн жыйнап
турат. Жер эне тентек болгон
балдарынан,
Ушул кезде, көз жаш кылып ыйлап турат.

Ай интернет, интернет

Мына көрдүк башка эмне салганды,
Биз окуган жомок чынга айланды.
Окучу элек китептерден жомокту,
Эми жаштар интернетке байланды.

Китеп калды телефонго алмашып,
Тартып кетти көп жаштарды арбашып.
Интернетсиз жашоо жоктой көрүнөт,
Бөбөк кезден телефонго жармашып.

Биз укчубуз жомок айтчу чоң атам,
Кызыкчубуз айткандарын санасам.
Ушул кезде жомок укпайт негедир,
Айтчу киши жокпу деймин карасам.

Жокпу деймин жомоктогу тулпар ат,
Бул балээден кантип бизди куткарат.
Интернеттин зыяны көп деп уктум,
Туңгуюкка бизди чыны, алпарат.

Күзгү жамгыр жаап турат

Шытырап жамгыр жаады, күздүн кечи,
Жазгы убак жашыл бойдон өтү дечи.
Сагынам бул мезгилди жаштыгымдай,
Өткөргөн жакшы күндөр кайра келчи.

Билемин, ал күндөрүм кайтпас жакта,
Эсимде, ал күндөрүм ушул тапта.
Оюнга, күлкүгө да тойбогон кез,
Калыптыр, билинбестен ушул бакта.

Саргайып, өзгөрүптүр жашыл түстөн,
Жалбырак саргайыңкы, жерге түшкөн.
Тагдырдын өзгөргөнүн мен байкадым,
Ак жамгыр жаап турган ушул күздөн.

Ишенүү кыйын

(Сезим аттуу бийкечтин суранычы менен жазылды)

Жашоодо канча ирет ийилсем да,
Жашоодо алсыздыгым билинсе да.

А бирок кеч болсо да кечиремин,
Жүрөгүм канча ирет тилинсе да.

Жүрөгүм сезип гана билгендеймин,
Түйшүктүү ойлорумду кишендеймин.
Кечирүү оңой мага болгон менен,
Арбалып эми сага ишенбеймин.

Көңүлсүз махабатты таткым келбейт,
Жоопсуз сан ойлорго баткым келбейт.
Мен эми кайра баштан эстебейин,
Кыйналган азаптарды тарткым келбейт.

Мезгилдер барагында

Тунжурап, көп ойлордун арасында,
Олтурам, коюу түндүн ар жагында.
Жүрөктө махабаттуу сүйүүм калды,
Өткөргөн мезгилдердин барагында.

Баратам түптүз болгон талаасында,
Түйшөлүп, түйшүктөрдүн санаасында.
Жылт эткен кайталангыс жаштык калды,
Кайрылгыс мезгилдердин арасында.

Эстесем, калгым келбейт санаасында,
Кошулуп, кетким келет арасында.
Күндөргө көз жүгүртүп жашап келем,
Өткөргөн мезгилдердин барагында.

Убакыт токтой турчу

Убакыт токтой турчу суранамын,
Жашоодо түйшүк менен убарамын.
Элиме бир кызмат көрсөтпөдүм,
Бирин да аткарбадым убадамын.

Убакыт кадамыңды арыштаба,
Бутумдан коркуп кетем чалыштаса.
Менин да көксөп койгон жумушум көп,
Аткарам тагдыр мага табыштаса.

Чынында ойлоп көрсөм убакыт тар,
Жашоого менин дагы керегим бар.
Убакыт мени дайым коштоп турса,
Элимди сүйүндүрөр белегим бар.

Булуттар менин сырдашым

Жашоонун көз ирмеми саналгансыйт,
Аралап ак булутка таралгансыйт.
Каптаган ак булутту карап туруп,
Жүрөккө таттуу кыял жаралгансыйт.

Агарып кыштын күнү маанай сунат,
Керемет жомокторго окшоп турат.
Чубалган ак булуттар кербен сымал,
Ар убак мени дайым коштоп турат.

Өткөрдүм эчен деген жылдарымды,
Тынымсыз жазып келем ырларымды.

Турмушта кандай күндөр болсо дагы,
Булутка катып келем сырларымды.

Өзгөрбөчү

Булутка төбөң жетсе да,
Атагың алыс кетсе да.
Өзгөрбөчү замандаш,
Мүрөктүн суусун кечсе да.

Кызыкка дайым батсаң да,
Күмүштөн кур таксаң да.
Өзгөрбөчү, ээ курбум,
Ааламга жолду ачсаң да.

Суурулуп алга чыксаң да,
Колго алып жеңиш утсаң да.
Өзгөрбөчү адамзат,
Алтын бир балык тутсаң да.

Биз күлсөк чогуу күлөлү,
Аткарып милдет мүдөөнү.
Беш күндүк ушул өмүрдө,
Өзгөрбөй бирге жүрөлү.

Бактылуу болуу кыйын

Кубарган гүлдү эч кимге суна
албайсың,

Көңүлдөр кирдесе эгер жуба албайсың,
Бирөөнүн карегине көз жаш кылып,
Мажбурлап өз бактыңды кура
албайсың.

Оту жок караңгыда жана албайсың,
Белгисиз туңгуюкка бара албайсың.
Бирөөнүн ак көңүлүн оорутуп сен,
Бакытка кетчү жолду таба албайсың.

Тагдырга түз көз караш болгон сыйың,
Көңүлдөн бир башкасы баары тыйын.
Жашоого көз жүгүртүп карабасаң,
Эң оболу бактылуу болуу кыйын.

Эх, адамзат

Байлык деп бапырандап кууй бербе,
Убакыт чектелүү го ушул жерде.
Канчалык мансап күтүп жыйсаң дагы,
Байлыкты алмаштырып бакыт дебе.

Байлыкты топтош керек чеги менен,
Адамзат жашаш керек пейли кенен.
Жашоого устун болуп келсең дагы,
Өлүмдөн куткара албайт байлык деген.

Адамга өмүр деген келген белек,
Жараткан жалгыз гана өзү себеп.
Чөнтөгүң акча толо байыганча,

Жүрөгүң ыйман менен байыш керек.

Күндөр өтөт

Убакыт кечтеп барат, күүгүм тартып,
Олтурам өзүмчө мен, ойго батып.
Чыкылдап саат жебеси тыным албай,
Кербен сымал жашоодо улам артып.

Токтобой күндөр өтөт суудай агып,
Барамын шамалында мен да шашып.
Ызгаардуу бороонуна чыдап гана,
Жашоонун ашуусунан эчен ашып.

Тагдыр мага өз өкүмүн таңуулаган,
Таң атып күндөр келет жаңыланган.
Жашоонун ар бир күнүн артка таштап,
Өмүрлөр бизди коштоп арылаган.

Ушул жолду тандадым

Бул жашоодо жаңы турмуш баштадым,
Өткөн экен балалыгым жаш чагым.
Жүрөктөгү ак сүйүүмдү кулпулап,
Чоң деңиздин тереңине таштадым.

Тагдыр мени өзгөрттү го башкамын,
Чийининен чыгалбадым качпадым.

Ак сүйүүмдү шамалга мен тапшырып,
Мен өзгөрдүм азыр бөлөк жактамын.

Караңгыдан жарык жакты жандадым,
Жашоо жарыш, кадамымдан калбадым.
Ак сүйүүмдү ак жамгырга тапшырып,
Мага керек ушул жолду тандадым.

Элине күйгөн хан болот

(Бул ыр окурмандарымдын суроолору боюнча жазылды)

Элиме оомат консо экен,
Ийгилик, ырыс толсо экен.
Жеңишке жеткен азамат,
Мыкты ажо бизге болсо экен.

Кудайым бизге берсе экен,
Кыйындан кыйын жеңсе экен.
Кыргыз деп соккон жүрөгү,
Кыйын бир инсан келсе экен.

Агарып аткан таң болот,
Душмандын башы маң болот.
Жараткан бизге жалгасын,
Кыргыз деп күйгөн хан болот.

Үмүт

Адамды назик кылып жараткансыйт,
Ар күнү үмүт шоола таңы аткансыйт.

А бирок кыйналган бир кыйын кезде,
Үмүттү шамал айдап бараткансыйт.

Келсе да, ачуу тагдыр дүңгүрөгөн,
Чагылган чагып турса күлдүрөгөн.
Жакшылык болоруна ишенип кой,
Өчүрбө, үмүт шамын үлбүрөгөн.

Келемин бул жашоонун ойлоп баарын,
Болот деп ийгиликтер түрдүү жагын.
Түйшүктү түмөндөрдү жеңе билип,
Өчүрбөй жашаш керек үмүт шамын.

Гүлбүбү, жаткан жериң жайлуу болсун, кыргыздын булбулу!

Таанымал болуп кыргызга,
Үлгүсү эле уул-кызга.
Уккан бир жанды эргиткен,
Мукам үн жетип жылдызга.

Ак марал болуп буралып,
Акмөөрдөй болуп суналып.
Ырдаса ыры жагымдуу,
Эл журтка кетчү уланып.

Арадан кеттиң эртелеп,
Шум ажал сени желкелеп.

Эл журтуң калды кайгырып,
Түшүнбөй калдык эмне деп.

Ар убак шайыр жеңесиң,
Жаралган жалгыз белемсиң.
Сендейди эми табалбайт,
Башканы кантип теңесин.

Сүйлөсө жүзүң жаркыган,
Сымбаты элең калкыман.
Сынып бир калды күйөрман,
Сызылып карап артыңан.

Уккан бир жанды кейиттиң,
Жашоонун татпай жемишин.
Кудайым сага берсе экен,
Төрүнөн гана бейиштин.

Мезгилдер унутпагын

Мезгилдер токтобостон алга жылып,
Каламын кээде тынып, кээде сынып.
Ойлоном ойлор менен алпурушуп,
Жаратса дейм жашоону өчпөс кылып.

Ызгардуу бороонуңа калтырбачы,
Тайкы жол тагдырына салдырбачы.
Кандай жашоо, кандай шарттар болсо дагы,
Оо мезгилдер, кусалыкка алдырбачы.

Жолундан четке кагып курутпагын,
Аткарам мыйзамыңды сунуштагын.
Жашоонун агымында шар агайын,
Суранам мезгил мени унутпагын.

Ак сүтүндү актабадым

*(Бул ыр алыскы өлкөдө иштеп жүрүп,
апасы каза болсо да турмуштун
себептеринен келе албай жүргөн зейнеп
аттуу кыргыз кызынын
суроосу боюнча жазылды.)*

Айтылуу салттарыңды сактабадым,
Апаке, кадырыңды барктабадым.
Алсызмын, алыстамын кечир мени,
Апаке, ак сүтүндү актабадым.

Жаныңда, жарык болуп жагалбадым,
Апаке, агымыңда агалбадым.
Алыстан үмүт кылып мени күтсөң,
Көзүңдүн тирүүсүндө баралбадым.

Сагыныч санаасында бүткөндүрсүң,
Жаныңа сабыр гана түткөндүрсүң.
Турмуштун түйшүгүнө алпурушуп,
Апаке жолду карап куткөндүрсүң.

Тагдырдын сыноосуна моюн сунам,
Оюмда сенсиң апа, ойлоп турам.
Жашоодо көзүң өтүп кетсе дагы,

Апаке, сага ийилип таазим кылам.

Күз керемети

Күз келди, жалбырактар саргайыңкы,
Күздүн да кереметтин байкайынчы.
Күркүрөп, күүсүн чалып коңур күздүн,
Сиздерге ушул ырды арнайынчы.

Тигилем, айланага учкай карап,
Жүрөгүм жакшы ойлорду турат самап.
Саргайган жалбыракты шилеп гана,
Жай гана басып келем бак аралап.

Молчулук болуп келген күздүн жүзү,
Көңүлдү буруп келет сары түсү.
Мага да дем күч берип турса экен,
Өмүрдүн кырк экинчи ушул күзү.

Залкарлардын жолу менен

Самаймын, бийиктикке конгум келет,
Ысыгына, суугуна тоңгум келет.
Жашоодо көп ырларды мен жаратып,
Алп акын Алыкулдай болгум келет.

Кыялдуу көп ойлорго баткым келет,
Аралап өзөндөрдү баскым келет.
Ааламдын алпы Чыңгыз атабыздай,
Көлөмдүү чыгармалар жазгым келет.

Агытып, кыраан кушту салгым келет,
Нурданып, нурум төгүп жангым келет.
Залкарлар өчпөс кылып из калтырган,
Мен дагы жолун жолдоп баргым келет.

Колума сырлар каткан китепчени

Жаштыкта жанып өткөн жылдарымды,
Жүрөктөн жаралган бир ырларымды.
Күндөлүк китебиме сактап келем,
Катылып жыйнап келген сырларымды.

Жашоодо, кээде калам мен да сынып,
Тырмышып алга көздөй, кээде жылып.
Батырып сан ойлорду китепчеге,
Келемин күндөлүктү сырдаш кылып.

Ойлогон ойлорумду баарын берчи,
Жазылып күндөлүккө сырлар кенчи.
Өмүрлөр алга карай өтсө дагы,
Колума кармап келем китепчени.

Жүрөк сезип көрсө экен

Жаман болсоң куру каласың жайда жок,
Караңгыга туш келерсиң айла жок.
Эгер сенин эт жүрөгүң көр болсо,
Көзүң менен көргөндө да пайда жок.

Бирде эрте бирде келет кечигип,
Түркүн түркүн тагдырлар бар кезигип.
Ал көзүңө көрүнбөйт го эч качан,
Жүрөгүңдө дайым турсун сезилип.

Көкүрөккө ыйман нуру толсо экен,
Түбөлүккө кетпес болуп консо экен.
Болуп жаткан ар бир өткөн күндөрдү,
Жүрөк сезип жүрөк билип көрсө экен.

Мени менен бирге болчу

Жашоодо табыштырган тагдыр мага,
Сен барда унутулуп кайгы санаа.
Ар убак сени менен бирге болуп,
Жаныма күч бересиң өзүң гана.

Өйдөгө, алга жылып өбөк болуп,
Жашоодо бир жүрөлү жөлөк болуп.
Кыйналган жаман күндү алыстатып,
Кетсе экен түбөлүккө бөлөк болуп.

Көңүлдүү жашашыма өзүң себеп,
Сезимди тартуулачы мага белек.
Элге окшоп мансап байлык күтпөсөм
да, Жөн гана мен бактылуу болгум
келет.

Жашоо өтүп бараткансыйт

Көңүлгө көп ойлорду жараткансыйт,
Өткөргөн күндөр бизди саматкансыйт.
А бирок жүрөгүмдү өйүп келет,
Жылт эткен жашоо өтүп бараткансыйт.

Түбү жок түркүн ойду ойлоп турам,
Түйшүксүз дүйнө болбойт баарын курам.
Жашоого устун болуп тура албаймын,
Тагдырдын жазганына моюн сунам.

Турмушта эмгек кылып ар бир колдон,
Чийинден чыккым келбейт ушул жолдон.
Жашоого адам болуп жаралган соң,

Дүйнөдө жашасам дейм адам бойдон.

Берекелүү күз болсун

Пенделерди ар бир ишке шыктуу кылсын,
Жумушка да башкага да ыктуу кылсын.
Жараткан бир Алладан суранарым,
Агарган ар бир күндү куттуу кылсын.

Аллахым боорукерсиң, кең экенсиң,
Ааламда кудуреттүү сен экенсиң.
Жалынып бир өзүңдөн суранамын,
Берсе деп ар күндүн берекесин.

Жашоодо жаман күндөр алыс кетсин,
Алладан суранганым дайым жетсин.
Жарк эткен берекелүү күнүбүздү,
Жараткан жалпыбызга насип этсин.

Жакшы тилек

Көңүлдөгү тынчтык жакшы ойлорум,
Келечекте жакшы иштерге болжодум.
Жүрөктөгү жылуу таттуу тилектер,
Эртеңки күн болоор жагын ойлодум.

Бассам-турсам, жакшы ойлор жүрөктө,
Эске түшөт ар бир өткөн мүнөттө.
Жакшы тилек жарым ырыс деп коет,
Болсо деймин алга жылып күн өтсө.

Көңүл кымбат

Өтсө өтсүн ушул келген өмүрлөр,
Оорубасын жумшак, назик көңүлдөр.
Көңүл деген эң бир назик гүл болот,
Болбосунчу эч убакта чөгүүлөр.

Баалай билсең көңүл деген гүл болот,
Нурун чачкан тийип турган күн болот.
Жаман айтып жүрөгүндү оорутса,
Жүрүп-жүрүп сапырылган күл болот.

Жакшы сүйлөп сыйлашалы дегеним,
Тилдин дагы бал тамызып шекерин.
Эй адамзат унутпастан билели,
Өмүрдөн да көңүл кымбат экенин.

Өзүңдү байкагын

Эң оболу сын такпагын башкага,
Кээ бирлер бар аны билбейт айтпаса.
Кимдигинди унутпастан билип жүр,
Ар бир адам баарын билип байкаса.

Билбейм тебе көрүп турган көзүңдү,
Бурбай сүйлө айта турган сөзүңдү.
Биз пендебиз бул жашоого конокбуз,
Ар убакта пир тутпагын өзүңдү.

Жалган сүйлөп башка кепти айтпагын,
Туура жүрүп, туура жолдон кайтпагын.
Башкаларга салыштырбай өзүңдү,
Эң биринчи өзүңдү өзүң байкагын.

Мен буюрса өзгөрөм

Жашоомдун өзгөрүшүн күтүп келдим ар качан,
Башка экен, ката тура, ойлогонум байкасам.
Мезгил өтөт, күндөр өтөт, айлар жылга алмашып,
Жашоо мага сабак болду, чындык экен айтпасам.

Кырктын кыры келип калды, алга карай өрдөгөм,
Жашоо деген ушул тура, бирок көптү көрбөгөм.
Ойлоп-ойлоп, кыялдарым алга карап сызгансыйт,
Тилек кылып жашап келем, мен буйруса өзгөрөм.

Жашоо деген кызык экен, ар түр жактан сындаган,
Кээде кара, кээде аппак боек менен сырдаган.
Токтолбостон агып турсун, жашообуздун агымы,
Мен буйруса өзгөрөмүн, кур намыска сынбаган.

Ийилип биз жашайлычы

Жашоодо нурун төккөн Күн да тийет,
Жашоодо кыбыр эткен баары билет.
Ийилип бак-дарактар мөмө байлап,
Төгүлүп, жерди көздөй шагын ийет.

Адамзат байлык үчүн алгалайбыз,
Ооматты көтөрө албай кайкалайбыз.
Байлык менен бийликти кармаганда,
Жерге эмес асман карап чалкалайбыз.

Дүйнөдө жаратылыш өзү көсөм,
Баары эмес кээ бирлерди айтып өтөм.
Мөмөлөгөн бир даракча боло албаса,
Жаман болсо бизден жүрсүн алыс бөтөн.

Бар болсо эсирбейли көппөйлүчү,
Жок болсо наалат айтып чөкпөйлүчү.
Өмүрдүн бизге арналган ар бир күнүн,
Жашоонун баркын билбей өтпөйлүчү.

Кийим деген чүпүрөк

Кийим менен барктабайлы адамды,
Кыска ойлоп алыстатпа санаанды.
Эски кийген жупунуга күлбөгүн,
Кереги жок мыскылдаган табаңды.

Жакшы адамдын жан дүйнөсүн баалагын,
Таразалап тартып көргүн салмагын.
Кийим эмес ким экенин билели,
Жакшы адамга жакшы тилек арнагын.

Кийим деген үстүндөгү чүпүрөк,
Кийинген бар бой көтөрүп күтүрөп.
Мода кылып ары-бери баскан көп,
Өзүнчө эле менменсинип түкүрөт.

Жакшы адамдын жан дүйнөсү башкача,
Кийимде эмес, ой-кыялы таптаза.
Окурмандан суранамын өтүнүп,
Кечиргиле айткандарым жакпаса.

Чыдамдуу бол

Азга канаат, барга шүгүр кылалы,
Жокко сабыр бекем болуп туралы.
Бул дүйнөдө жашоо өзү ушундай,
Бул жашоого моюнду биз суналы.

Наалат тиет битиреген сараңга,
Каргыш тиет кара өзгөй нааданга.
Кут береке чачып берет жараткан,
Ар бир күнү шүгүр кылган адамга.

Сабыр түбү сары алтын деп айтышат,
Сабыр кылса кут-береке артышат.
Жараткандын эң бир сүйгөн пендеси,
Өмүр жолдо узак сапар тартышат.

Өз бактыңды кармап кал

Жарк деп келсе жандап өтүп жанашып,
Ошол бакыт сени турса талашып.
Кээ бирлер бар сезбей ошол бакытты,
Өз бакытын көрбөй жүрүп адашып.

Кээ бирөөлөр камын ойлоп капчыктын,
Кордоп келет колго албастан ачкычты.
Качып жүрүп бактысызга жолугуп,
Баркын сезбей колдо турган бакытты.

Байкап көрүп, жаңылбастан тандап кал,
Аялагын, этият бол арнап кал.
Кор кылбастан өзү келген бакытты,
Бул тагдырда өз бактыңды кармап кал.

Ачуу душман, акыл дос

Ачуу душман акыл дос деп айтышат,
Ачуу келсе көп азапты тартышат.
Көп учурда бир ачууга алдырып,
Байкап көрсөк түйшүк жүгүн артышат.

Ачуу келсе берилип сен албагын,
Жаман айтып көңүлгө кир салбагын.
Оң колуңдун ачуусу бир келгенде,
Сол кол менен бекем аны кармагын.

Ачуу менен көңүлдөрдү калтырба,
Билип койгун наалат эрчийт артыңда.
Акыл менен ойлуу карап калчагын,
Акыл-эске таянгың сен, тартынба.

Акыл сага адашпаган дос болот,
Акыл болсо жаман адат жок болот.
Бейгам жашап бейкут өмүр сүрөсүң,
Акыл болсо бүт көңүлүң ток болот.

Өмүр барат арылап

Албетте бир күнү жашоо оңолот,
Алга карай умтулгансып тоголоп.
Эске алалы өмүр өтөт турбайбы,
Өмүр деген кертип-кертип жоголот.

Албетте бир күнү жашоо жакшырат,
Мезгил чиркин алга карай бастырат.
Убакыттын өткөндүгүн байкабай,
Кемип барат, өмүр бизди шаштырат.

Албетте баары бир күн табылат,
Кыйналган кез, кыйын күндөр арылат.
Ойлогонуң орундалсын баарысы,
Бирок бизден өмүр барат арылап.

Күлүп жүрөм

Жылмайып ар убакта жүрөм күлүп,
Өзүңдү унуталбай келем сүйүп.
Кайгымды, кусамды да артка таштап,
Жеңемин байкатпастан күлүп жүрүп.

Арманым жүрөгүмө дайым толуп,
Көнүлдүн түпкүрүнө алган конуп.
Ичимди кыпкызыл чок өрттөсө да,
Сырымдан сыр алдырбайм шайыр болуп.

Сени эстөө мага болгон күндө адат,
Айыкпай дале жүрөм жүрөк канап.
Канчалык кыйналсам да жашырып мен,
Күлмүңдөп сени тиктейм шаңдуу карап.

Түшүнбөдүм

Жүрөккө айтылбаган сырлар каттым,
Сени ойлоп туңгуюкта ойго баттым.
Кыйлага сени күтүп жашасам да,
Кыйналган күндөрүмдү ырга жаздым.

Сен антип көңүлүмдү калтырбачы,
Мен айткан сунушумду жактырсаңчы.
Мен болсом дале сен деп жашап жүрөм,
Кыйналган күйүтүмдү айтырбачы.

Белгисиз багыттарда жүргөнсүймүн,
Аргасыз билдирбестен күлгөнсүймүн.
Жүрөктө үмүт шамын өчүр албай,
Түшүнсөң сени гана күткөнсүймүн.

Бирдей эле жүрөлүчү

Үч миң сомдук саат тагынып жүрсөң
да, Үч жүз сомдук саат тагынып
күйсөң да. Ошол эле убакытты
көргөзөт, Кымбат баалуу буюмдарды
сүйсөң да.

Кымбат баалуу кычыраган Жип
мингин,
Мейли анда, арзан баалуу Фит мингин.
Сени алпарып, аман-эсен жеткирет,
Унутпагын, мунун баарын бүт билгин.

Кээ бир жандын ой пикири акчада,
Кээ бирлер бар, ой пикири башкада.
Мейли бай бол, мейли жарды болсо да,
Жан дүйнөсү болсо экен таптаза.

Бир сырдуу биз бололу

Жигиттик намысты биз сактайлычы,
Болбогур жаман ишти таштайлычы.
Элиме, жериме да кызмат кылып,
Элимдин ишеничин актайлычы.

Бир сырдуу биз жүрөлү жигит болуп,
Жеңдирбей намыска биз күчкө толуп.
Төрт кырдуу камчы сымал бекемдикте,
Бүркүттөй бийиктикке жетип, конуп.

Жүрөккө бекем сактап сыры терең,
Кайраттуу эр азамат жигит деген.
Элимдин оор жүгүн биз көтөрүп,
Ар дайым биз жашайлы намыс менен.

Эмгек кыл

Жалкоолук кылбаш керек жашоо үчүн,
Эмгек кыл, болсо эгер алы күчүн.
Маңдай тер сага жугат кемибестен,
Болгон соң чын ден—соолук, акыл бүтүн.

Жашоо үчүн күрөшкөн азамат бар,
А бирок ар дайым ден-соолукка зар.
Кээ бирлер бар ден-соолугу бүтүн туруп,

Кайырчынын кейпин кийип, жоготкон ар.

Маңдай тер баарынан да таттуу болот,
Береке, ырыскынын баары толот.
Талыкпай, тартынбастан эмгек кылсаң,
Башыңа кетпес болуп, дөөлөт конот.

Адам болуу

Күйгөн шам акырындап өчөт тура,
Адамзат жаралган соң өтөт тура.
Убакыт токтобостон ылдам жылып,
Кылымдан кылымдарга көчөт тура.

Булуттар алга жылат неге шашып,
Шамалдын багытына ала качып.
Адамдын аркы берки түйшүгү көп,
Олтурам сансыз толо ойго батып.

Адамга эң биринчи ыйман жолу,

Жетсе экен ийгиликке сунган колу.
Түйшүктүн оордугуна карабастан,
Жашоодо эң керектүү адам болуу.

Өзгөрүүнү кааласан

Туура көрүп, жаркын карап көзүңдөн,
Бал шекердүү, таттуу сүйлөп сөзүңдөн.
Дүйнөнү сен өзгөртүүнү кааласан,
Эй замандаш, баштагын сен өзүңдөн.

Жаман ойду, жаман ишти таштагын,
Адал жүргүн, акыйкаттан качпагын.
Айлананды өзгөртүүнү кааласаң,
Сен өзүңдөн өзгөрүүнү баштагын.

Түркүн жашоо, түркүн ойлор кезигет,
Бири жакшы, бири жаман сезилет.
Бүткүл коомдун өзгөрүүсүн кааласаң,
Сен өзүңдөн башташ керек тезирээк.

Атадан калган мурас

Мезгилдер алга карай өткөн жылып,
Жашоодо кээде жылып, кээде сынып.
Атаке, тарбияңды алып калдым,
Түбөлүк өчпөй турган мурас кылып.

Туулган жер, өзөн бойлойм жээктериңди,
Чиймелейм, аппак кагаз дептеримди.
Атаке, мурас кылып алып калдым,
Деңиздин тереңиндей кептериңди.

Ак мөңгү, кар кетпеген тоолорунду,
Буйруса, жолдоп келем жолдорунду.
Атаке, мурас кылып алып калдым,
Көөнөрбөс жакшы тилек, ойлорунду.

Убакыт кайталангыс баалуу

Убакыттын чыккылдаган мүнөттөрү,
Окшотомун кагылышы жүрөктөгү.

Убакыт тар бул өмүрдө билебиз го,
Болсо деймин кең убакыт мүрөктөгү.

Бул убакыт токтобостон жылат алга,
Ар бир күнүн өткөн соң келбейт кайра.
Саат жебеси жетелеп убакытты,
Билинбестен дайынсыз кетет кайда.

Бул убакыт ченемидир өмүрлөрдүн,
Жарпын жазып көтөрөлү көңүлдөрдүн.
Ар бир өткөн көз ирмемдер өтө баалуу,
Баркын билип жашайлычы бул күндөрдүн.

Өзгөрбөчү ээ, досум

Оомат келет, кайра кетет ушундай,
Агып турат чоң дайранын суусундай.
Сенде болсо, эртең болот мен жакта,
Өзгөрбөчү, мүнөзүндөн бузулбай.

Бүгүн сенде, оомат турса жаркырап,
Эртең мага ооп келип, артылат.
Ошол үчүн өзгөрбөйлү ээ, досум,
Оомат өзү каалаганга тартылат.

Көппөйлүчү, оомат келип турганда,
Эсирбейлик, акчага кол сунганда.
Бирде болсо, бирде болбойт унутпа,
Төрт тарабың акча менен тунганда.

Байлык деген колдун кири, билип кой,
Бул айтканды жүрөгүнө түйүп кой.
Достук калат түбөлүккө ээ, досум,
Жаман ишти шыпырып сал, үйүп кой.

Убактыңды аянба

Эгер мага убактыңды бөлбөсөң,
Жаман карап, сунушума көнбөсөң.
Андан көрө, жалгыз жүргөн жакшыдыр,
Сени күткөн азаптарды көрбөсөм.

Жолукканда тетири карап өтпөсөң,
Жаман адат жаман сөздү төкпөсөң.
Андан көрө жалгыз жашоо жакшыдыр,
Туңгуюкта, азаптарда чөкпөсөм.

Сага болгон арзууларым башкача,
Жүрөгүмдө сезим жашайт таптаза.
Таттуу кыял сырым ачып берейин,
Эгер сенин көкүрөгүң барктаса.

Бүгүн келдим

*(Бул ыр РАБИЯ НИШАНОВА аттуу кыздын
суроолору боюнча жазылды.)* Гүл
көтөрүп бүгүн келдим, кет дебе,
Жаман көрбө, жүрөгүңдөн кектебе.
Жыл алмашып, мезгил өтсө арадан,
Кеч болгондо, мени ойлонуп эстебе.

Мен атайын, бүгүн келдим жактырып,
Жүрөгүмдү алоолонтуп шаштырып.
Бүгүн сени, көргүм келди негедир,
Кетпечи сен, колду шилтеп бастырып.

Бүгүн келдим, убакытка жарышып,
Ойлорум бар, тагдыр менен алышып.
Сени менен сырдашайын деп келдим,
Чын жүрөктөн көңүлдөргө табышып.

Ушакты биз айтпайлычы

Ушакчылар айткан сөзгө ишенбегин,
Кулпулап, жаман сөздү кишендегин.
Чындыкты айт, ушак айткан күнөө болот,
Чындык үчүн дайым касам ичем дегин.

Жек көргөндөр ушак айтып жаратышат,
Келесоолор баарын ташып таратышат.
Кебир акмак жалган сөздү чындай көрүп,
Ушак сөзгө ишенишип баратышат.

Калп сөздү айландырган чындай
кылып,
Ал сөздөр аралайт го, өтөт жылып.
Сөздөрдүн чын-төгүнү билингенде,
Ушакчылар эл алдында калат сынып.

Жалган эмес, чындыкты дайым колдо,
Кыйшык болбо, пейлинди дайым оңдо.
Ушак сөздөн алыс болгун, жолобогун,
Акыретке баралычы түптүз жолдо.

Атаке, сизди сагындым

(бул ыр Айка Ныязакунова аттуу кыздын суроосу боюнча
жазылды)

Жашоодо оттой жагылдым,
Жалооруп, мен да багындым.
Таянар тоом эми жок,
Атаке, сизди сагындым.

Элестейт көзгө басканың,
Агарып буурул чачтарың.
Эсимден кетпейт эч убак,
Бапестеп мени бакканың.

Баркына жетип апамдын,
Боорукер менин атамдын.
Эсима келет жытгасам,
Атамдан калган чапанын.

Жашоодо мен да агылдым,
Турмушта кээде чабылдым.
Жалооруп мага күч берген,
Атаке сизди сагындым.

Тагдырга баш иебиз

Тагдырга баш ийбеген адам барбы,
Ийилтип эчен деген жарандарды.
Тагдырдын мээриминен каары күчтүү,
Желп этип өчүрөт го, күйгөн шамды.

Тагдырда кээде болот жашоо жансыз,
Караңгы да чүмкөнүп турат таңсыз.
Тагдырлар өкүм менен сүйлөгөндө,
Адамзат үнсүз гана турат алсыз.

Тагдырда мээрим төксө баары жакшы,
Баарына чыдап келет адамзаты.
Жашоодо кандай кезең болсо дагы,
Оң жакка айланса экен тагдыр ташы.

Акмактыктан абайла

Абайлагын, бирок жугат сынык да,
Акмак болбо, ар адамды курутпа.
Байкап көрсөң арабызда акмак көп,
Кечир, бирок акмактыгын унутпа.

Акмак адам эч убакта оңолбойт,
Арабызда жүрөт, бирок жоголбойт.

Акмак адам акмак бойдон калат дейм,
Акмак үчүн жакшы сөзгө оролбойт.

Зыян тийет ачык турган маанайга,
Зыян кылат керек болсо далайга.
Акмак адам каргыш алган башынан
Этият бол акмактардан абайла.

Жылмайган жүздөр

Күлүп жүр, күлгөн сага жарашыктуу,
Көңүлүм көтөрүлөт, кандай таттуу.

Ар дайым жылмайыңкы шайыр
жүрсөң, Сага арнап ырлар жазсам
ырахаттуу.

Көздөрүң күлүп түрсун жоодур карап,
Жүрөгүм дайым турат сени самап.
Махабат көлүндө мен сүзгөнсүймүн,
Кыялым алып учат сага карап.

Жылмайган сулуу жүздөр өчпөсө экен,
Тагдырда чалынбастан, чөкпөсө экен.
Тагдырдын табышмактуу сыры болуп,
Кылымдан кылымдарга көктөсө экен.

,

Өзүңдү өзүң сыйлагын

Ал болбойт, көз жаш кылып ыйлаганың,
Ал болбойт, байлык күтүп жыйнаганың.
Жүрөккө арман эмес, ыйман толсун,
Ошондо, өзүңдү өзүң сыйлаганың.

Ал болбойт, шылдың кылып жырлаганың,
Ал болбойт, мыскыл карап сындаганың.
Жан дүйнөң боорукерлик сапат болсун,
Ошондо өзүңдү өзүң сыйлаганың.

Ал болбойт, жаман ишке ымдаганың,
Ал болбойт, ушак угуп тыңдаганың.
Түз жүрүп, башкаларга үлгү болсоң
Ошондо өзүңдү өзүң сыйлаганың.

Аманатка кыянаттык кылбагын

Бул жашоо өзү аманат,
Жүрөлү дайым саламат.
Жашоонун баркын билели,
Кылбайлы эч бир кыянат.

Бул жашоо өзү бир келет,
Билинбей барып иргелет.
Аманат жашоо болсо да,

Из калтыр артта чиймелеп.

Жашашты билгин
жыргагын,
Жабыркап калсаң сынбагын,
Өмүрлөр бизге аманат,
Кыянат бирок кылбагын.

Бой көтөрбө

Бой көтөрбө чиренбегин таштагын,
Дайым сага ачык турбайт асмаңың.
Бирде тездеп, бирде жайлайт агын суу,
Түбөлүккө калбайт сулуу жаш чагың.

Бой көтөрбө өскөн гүлдү тепсебе,
Өмүр өтсө өкүнбөгүн кеч дебе.
Мазарыңдын үстүнө гүл чыкканда,
Каталыкты кийин ойлоп кектебе.

Бой көтөрүп бейкүнөөнү курутпа,
Калтырбагын өткөн күндү унутта.
Бул жашоону кайтар дүйнө деп коет
Бардык иштин жообу болот унутпа.

Кыргыз-деп жар саламын

Кыргызым, келечегиң бар дегеним,
Кабыл ал, ыр сунайын ыр белегим.
Жашоодо обон салып сен ырдасаң,
Обонго кайрык болуп мен келейин.

Дүйнөдө атак алып жүрчү дейин,
Кыргыз деп, жан дүйнөмдү энчилейин.
Кыргызым, бийик кылып туу көтөрсөң,
Тууна желек болуп желбирейин.

Кыргызга ынтымакты берчи дейин,
Тарыхта ордуң бар деп белгилейин.
Өмүрдө ыйык туткан комуз болсоң,
Комуздун кылдарындай чертилейин.

Кыргызым, пейли кенен бар тарабың,
Кылымдар шам чырактай бүт жанаарсың.
Буйруса бүткүл дүйнө уксун деп мен,
Кыйкырып кыргызым деп жар саламын.

Тирүү кезде барктайлы

Баркына жет, тирүү кезде баркын бил,
Салыштырып, ар адамдын наркын бил.
Бул жашоодо эчен өттү инсандар,

,

Өчпөс кылып из калтырган артын бил.

Өткөн элес калат экен сырдалбай,
Өмүр өтөт, колдон чыгып сыйдамдай.
Тирүү кезде баркына биз жетпейбиз
Эчен залкар өткөн экен сыйланбай.

Көзү жокто мактаганың баары бир,
Өзү жокто даңктаганың баары бир.
Тирүү кезде кадырына жетпесек, Күн
батканда жактаганың баары бир.

Ар адамды тирүү кезде сыйлагын,
Баркын билип, эч бир капа кылбагын.
Баалап билип, ар бир кылган эмгегин,
Тирүү кезде көрсүн ошол жыргалын.

Жүрөгүмдү муз дебе

Ойлобо көңүлү жок бирөө дебе,
Сезим бар жүрөк ооруйт менде деле.
Сырымды айталбастан мен жүрөмүн,
Кыйналып көөдөнүмдө жүрмөк беле.

Ойлойсун боору таш-деп мени неге,
Жүрөгү музга айланган бирөө дебе.
Жүрөмүн сагынычтан санаа тартып,
Жүрөктү жаралаган, учкан жебе.

Көзүмдү көздөрүңө тигилемин,
Карагат көздөрүңө жибигемин.
Кайчылаш жолдорду мен унутайын,
Буйруса бул тагдыр да биригемин.

Жан дүйнөбүз ыйлабасын

Көздүн жашын көрүү оңой чынын да,
Бүгүн айтам ушул жазган ырым да.
Жан дүйнөнүн ыйы менен көз жашын,
Бйлаганын бирок сезүү кыйын да.

Жоодураган көздөргө да жаш толот,
Тамчы-тамчы кирпичине жаш конот.
Жан дүйнөнүн эзилгени сезбейсиң,
Көрүнбөгөн билинбеген жаш болот.

Мага болбойт мунун баарын айтпасам,
Жашырабыз жан дүйнөнүн байкасам.
Көз жашыбыз болсо болсун дегеним,
Жан дүйнөбүз ыйлабасын эч качан.

Кыйналган күндөр өтөт

Канчалык узун болгон караңгы түн,
Кыйкыrsaң жетпегенсийт алыска үн.
Убакыттын өтүшүн күтүп турсаң,
Таң атат сага дагы, тийет го күн.

Кыйынчылык түнгө окшош бир карасаң,
Кыйналганда чыдаш керек сен жарасаң.
Кыйналган бул күндөрүң артта калат,
Кудайдан күндө тилеп сен самасаң.

Караңгы түндүн дагы таңы болот,
Үйүңө ырыс кешик, ал да толот.
Сабырың күчтүү болсо күтө бергин,
Байкатпай башыңа да бакыт конот.

Кыйын болду

Таанышып, таалайымды таптым дедим,
Сен дагы мени карап, жактың дедиң.
Таанышуу жеңил болду деген менен,
А бирок уланбады бактым менин.

Азыр сен жанымда эмес алыстасың,
Байлык издеп мансап күтүп жарыштасың.
Жоготуу бир мен үчүн кыйын болсо,
Бак-таалай кантип мага табыштасын.

Оюмда, кыялым да сени жандайм,
Ойлордун арасында сенден калбайм.
Унутуп эчак эле койсоң дагы,
Жашоодо бирок сени унуталбайм.

Балким мен

Балким мен, бирөөлөргө керегим жок,
Өзүмдү салыштырып, ченегим жок.
Балким мен, бирөөлөргө керектирмин,
Өзүмдү бийик кылып теңегим жок.

Балким мен, жөпжөнөкөй бир адаммын,
Кээ бирге туура эместир бул кадамым.
А балким, бирөө үчүн кымбат болуп,
Ал үчүн дүйнө болуп бүт жагаармын.

Балким мен, башкаларга жамандырмын,
Жашоодо кара мүртөз, сараңдырмын.
А балким, бирөөлөргө керек болуп,
Жашоодо шам чырактай жанаттырмын.
Балким мен, башкаларга кадырым жок,
Аларга сезилермин аябай шок.
А балким, бирөөлөргө керектирмин,
Үмүт кылып жашайынчы, көңүлүм ток.

Адамга акыл берген

Жараткан акыл берген адамсың деп,
Акылды бул жашоодо жарасын деп.
Өмүрдө өзгөлөнүп пайдаланып,
Дүйнөгө ээлик кылып карасын деп.

Адамга акыл берген жашасын
деп,

Акыл менен оңдосун катасын
деп.

Өз өмүрүн айбандарга теңебестен,
Адамдык өз абийирин сактасын деп.

Акыл берген бийиктерге жетсин деген,
Ааламдын сырын ачып эч билбеген.

Күнүмдүк ийгиликтер коштоп дайым,
Өнүгүп жашоо өсүп кетсин деген.

Мага окшоп күткөндүрсүң

Ойлонуп акырына бүткөндүрсүң,
Сен деле көп ойлонуп жүргөндүрсүң.
Мен дагы сагынгандай болуп жүрөм,
Мени эстеп жолум карап күткөндүрсүң.

Санааркап сан ойлорго баткандырсың,
Жалгыздыктан жадап сен жаткандырсың.
Жалгыз аяк жол менен сапар тартып,
Тагдырдын түйшүктөрүн тарткандырсың.

Келечек күндү күтүп шашкандырсың,
Түйшүктүү дүйнө кезип баскандырсың.
Махабаттын ачуу-таттуу илебинен,
Мага окшоп сен да далай таткандырсың.

Напсинди тый

Напсинди тый, наалатка сен калбагын,
Ачкөздөнүп, бекер нерсе албагын.
Адам болуп төрөлгөн соң
дүйнөгө,
Жакшы болуп, жакшы жолду тандагын.

Напсиңди тый, ала жипти аттаба,
Бузукулук, арам ишти жактаба.
Бул жашоодо адам бойдон
калалы,
Жан дүйнөндө адалдыкты таштаба.

Напсиңди тый, көз артпагын башкага,
Эске албайт го, мунун баарын айтпаса.
Жаркын жашап, жакшы турмуш өткөрүп,
Дайым жүргүн жүрөгүңдөн таптаза.

Уулум менин

Жашоомдо берекемсиң, ынагым,
Тагдырымда орун басып улагын.
Үмүтүм чоң сен деп жашайм ар убак,
Өмүрүмдө уулум сенсиң чырагым.

Жашоо деген көп сыноону сынаткан,
Бийман деген коштоп ушул убактан.
Сага дайым арнап келем ар убак,
Атакендин жолун улап, уланткан.

Бул жашоодо элдин уулу атанып,
Ар убакта элден дайым бата алып.
Сенсиң менин берекемсиң, сыймыгым,
Сага тилейм, бекем болгун такшалып.

Куттук айтам сиздерге

Жаралган бул жашоого бүр өңдөнгөн,
Жагымдуу назик жыттуу гүл өңдөнгөн.
Айымдарды ар убак сыйлайлычы,
Жашоого кооздук берген түр өңдөнгөн.

Энелерим, эжелерим барсыңарбы,
Жеңелерим жаркып аткан таңсыңарбы.
Карындаштар, кымбатсыңар ар убакта,
Жашоодо асыл назик жансыңарбы.

Силер бар бул жашоодо жаркын жашоо,
Ар дайым бийик турат атын атоо.
Дүйнөлүк майрамыңар куттуу болсун,
Жакшы тилек арнайын бүгүн каалоо.

Бир тууган

Бир тууган менин адамым,
Жашоодо тирек карааның.
Ишенип жашайм ар убак,
Сүйөнөөр менин дарагым.

Мен үчүн тоодой көлөмүң,
Өйдөдө болчу өбөгүм.
Жашоодо мага бир тууган,
Таянар менин жөлөгүм.

Алыстап кетсем ойлоймун,
Жолунду дайым жолдоймун.
Табылгыс мага бир тууган,
Жашоодо сени колдоймун.
Ынтымак болуп жүрөлүк,
Бир күлсөк дайым күлөлүк.
Ден-соолук тынчтык болсо
экен, Бейкуттук күндө түбөлүк.

Күлкү артында капалык

Сырымдан сыр билгизбөө менин мүдөөм,
Шайырмын, эл алдында күлүп жүрөм.
Жүзүмдү күлкү аралап жүргөн менен,
Артында капалыкка барып түнөйм.

Жашырып, көп сырымды айталбаймын,
Ар дайым күлүп жүрөм байкалбаймын.
Капамды эч бир жанга билдирбестен,
Мен өзүм ичке катып тайсалдаймын.

Көп ойлор башка жака багыт бурат,
Капанды унутсаң деп колун сунат.
Жүзүмдү күлкү басып жүргөн менен,
Жүрөгүм сени ойлонуп ыйлап турат.

Убакыт коштоп турат

Күн өтүп жатканына сүйүнүп,
Турмуштун оор жүгү үйүлүп.
Өмүрдүн өткөндүгүн
байкабастан,
Күнүмдүк турмуш менен
күйүнүп.

Жашайбыз алпурушуп тиричилик,
Өмүрдүн ак барагын күндө чийип.
Убакыт өтсө дагы бул жашоодо,
Намысты сактайлычы өтө бийик.

Убакыт өтүп жатат бизди сынап,
Билбейбиз чегин бирок күндө жылат.
Мезгилдин жылт деп өткөн көз ирмеми,
Ар убак коштоп турат жашоо улап.

Кызганычым

Чын эле жакшы көрөм бир өзүңдү,
Жактырам жөпжөнөкөй мүнөзүңдү.
А бирок, билдирбестен кызганамын,
Кызганыч эзип кетти жүрөгүмдү.

Кызганам башкалардан, көз караштан,
Сезилет сени тиктейт ар тараптан.
Баарынан башкалардан өзгөчөсүн,
Жашоого сени жалгыз бир жараткан.

Купуя катылган бир сырларым бар,
Жашоодо сага жазган ырларым бар.
Кызганып жашап келдим байкалбастан,
Жаштыкта өтүп кеткен жылдарым бар.

Жанымдан алыстаба суранычым,
Жашоодо кыялымда, жыргалымсың.
Берилдим жан дүйнөмдү ээлеп алдың,
Күн санап күчөп барат кызганычым.

Чырак болгун элиңе

Элиң үчүн боорукер бол, ынаксың,
Жашоо үчүн ар тараптан сынатсын.
Ар бир адам иш түшкөндө эстесе,
Капа болбо, жанып турган чыраксың.

Пайдаң тийсе көп адамдар курчашат,
Жарык бол деп бирок сени кысташат.
Караңгыда жолду таппай калганда,
Жарык издеп жарык жакка чуркашат.

Сооп изде, жарык болуп жана бер,
Элиң үчүн токтолбогун, ага бер.
Пайдаң тийсин эл журтуңа канчалык,
Бул жашоодо чырак болуп кала бер.

Ата-эне кымбат

Ата бийик, эне ыйык жашоодо,
Ата-энени бакыт деймин атоого.
Барктай билгин, баалай билгин аларды,
Алар бар сен жаралгансың жашоого.

Ата деген насаат айтып чоңойткон,
Эне сага мээрим чачып торолткон.
Эркелетип балалык кез учурда,
Ата-эне бакыт нурга оролткон.

Ата-энени сый-урматка бөлөгүн,
Кайда десе алып баргын, жөнөгүн.
Жашообузду бул мыйзамы ушундай,
Картайганда өйдө туруп жөлөгүн.

Капалыкты унутуп

Оо адамзат, болбогула арманда,
Кыйынчылык сыноолорго калганда.
Мунун баарын айтканымдын себеби,
Себеби чоң бул жашообуз жалган да.

Кайгы салган азаптарды тартпагын,
Санаа тарткан сан ойлорго батпагын.
Убакыт тар, өмүр кыска билип кой,
Жаман ойду алыс ыргыт, таштагын.

Боло албайбыз бул жашоого түбөлүк,
Өкүнбөстөн ойнойлу да, күлөлү.
Кайгы-капа, армандарды унутуп,
Аз болсо да жаркын жашап жүрөлү.

Кечиримдүү бол

Кечиримдүү, жакшы болуу сапаттан,
Арылуу го, кек сактаган адаттан.
Кечиримдүү болгон жакшы деп угам,
Улуулардын айткан кеби, насааттан.

Кек сактасаң, кегин калат жүрөктө,
Көңүлдү кыйнап келет күн өтсө.
Кечиргенге аракет кыл ар дайым,
Эгер сенин көңүлүңө гүл өссө.

Кечиримдүү адатыңды сактагын,
Капа кылбай, көңүлдөрдү барктагын.
Кайда болбо, кайда жүрбө айтарым,
Ак пейилди, ак көңүлдү жактагын.

Жазды күтүп

Жазды күтүп, сагындым мен гүлдөрдү,
Булбүл сайрап, мукам добуш үндөрдү.
Сагындым мен жазды күтүп чыдабай,
Көзгө сүйкүм кайталангыс түрлөрдү.

Сагындым мен, жаздын соккон шамалын,
Жердин бетин, жашыл болгон караанын.
Сулуулукка бүт дүйнөнү курчаган,
Кооздук берген жаздын сыйкыр жамалын.

Жазым келсе, бак дарактар ойгонуп,
Ойлор келет кубанычтан толгонуп.
Аз күн калды, жазга жетип алууга,
Мен жүрөмүн жазды күтүп ойлонуп.

Түн жамынып

Түн жамынып, бүт айлана караңгы,
Бүт өзүнө тартып жатты санаамды.
Жаман ойдон, жат ойлордон арылып,
Кетким келет, сапар тартып ааламды.

Түн жамынган Ай, жылдызга сырдашам,
Жол көрсөтүп, күч бергенсийт тыңдасам.
Жүрөгүмдү жүдөткөн бир ойлорду,
Менден узак, менден алыс кылбасам.

Ай, жылдыздар жымыңдашып карашып,
Тургансыды кыялдарда самашып.
Түн жамынган түш сыяктуу ойлордо,
Тургансыдым, мен да аларга жанашып.

Чыйыр салып

Таң сүрүлсө, нурун төгүп Күн чыгат
Ак пейилден жакшы жооп, үн чыгат.
Эли үчүн эмгек кылып калтырган,
Басып өтсө издеринен гүл чыгат.

Чыйыр салып аппак карга калтырып,
Эл колдосо ал адамды жактырып.
Издер калат өмүр жолдо түбөлүк,
Бул жашоодо бакыт нурун таттырып.

Из калтыруу-бул жашоодун агымы,
Пайда тийсе балкып эмгек салымы.
Чыйыр болуп, издер калсын артында,
Нурун сепсин, өткөн убак жарыгы.

Залкар обончу Рыспай

Абдыкадыровго

Кубулжуп, тоо койнунда обон созгон,
Ыр менен Кадыр түндү далай тоскон.
Ырлары мукам добуш мээ сергитип,
Талпынып, Ай, жылдызга далай озгон.

Шаңшыган Ала-Тоодо кайрыктары,
Музыка коштоп келет ырдын шаңы.

Обону өчпөс болуп жаралган дейм,
Улантып ырдап келет урпактары.

Залкарлардын катарында саналган,
Обондору кең ааламдай таралган.
Бул жашоодон көзү өтүп кетсе да,
Кайрыктары өлбөс болуп жаралган.

Токтолбой ырлар келет мүнөттөргө,
Теңеймин булак суусу мүрөктөргө.
Рыспай агабызды унутпайбыз,
Ырлары уюп калган жүрөктөргө.

Барктуусун

Тээ байыртан көп нерсени билипсиң
Улууларга таазим кылып ийипсиң.
Кылымдардан кылымдарга уланган,
Ээ кыргызым салтың менен бийиксиң.

Боорукерсиң, колду дайым сунупсуң,
Кек сактабай, кээде көздү жумупсуң.
Көк асманда Ай, жылдызга чапчыган,
Ээ кыргызым, пейлиң менен улуксуң.

Тээ байыркы улуу элден экенсиң,
Доско калыс, кичи пейил бекенсиң.
Кыйың кезең сыноолорго чыдаган,

Көп элдерден сабырың күч бекемсиң.

Эч көөнөрбөс тилиң менен таттуусуң,
Нурун сепкен таалайлуусуң, нарктуусуң.
Эчендеген замандарды өткөргөн,
Ээ кыргызым, байыртадан барктуусуң.

Көздөр айтат чындыкты

Сулуу көздөр, жылуу көздөр баарынан,
Шам чырактай жанып турган жагылган.
Оттой ысык нурун чачып ааламга,
Көз ирмемдин ылдамдыгы чагылган.

Көзүң айтат болгон баары көргөнүн,
Жалган айтып жашыра албайт өңгөнүн.
Чындык калган жалгыз гана көзүңдө,
Күбө болот эмне болсо жөн-жөнүн.
Сүйүнүчтөн жаштар агат дилдиреп,
Күйүнүчтөн жүрөк ооруп тилдирет.
Сени айланган сени сүйгөн адамдын
Көздөрүнөн махабаттын билдирет.

Ак-каранын баарын көрөт тандабайт,
Жаманын да, жакшысын да талдабайт.
Чындык айтат көздү гана тиктесең,
Жашыралбайт баарын айтат, алдабайт.

Кошоматтык кылбагын

Намыс керек, эч убакта сынбагын,
Туура сөздү, адал кепти тыңдагын.
Күлө багып, өзгөлөргө жагынба,
Адам болгун, кошоматтык кылбагын.

Айтканыма эч убакта таарынба,
Намыстуу бол, өмүр чиркин барында.
Биз адамбыз, намысыңды кетирбе,
Күлгөн болуп, өзгөлөргө жагынба.

Барып-барып бул пейилиң суз болот,
Кошоматтык өзүнө эле муш болот.
Алдап коштоп эл ичинде жашасаң,
Бир күнү сага кыянаттык туш болот.

Кыргызым улуу элсиң

Бекем бол, бекем байла канжыганды
Ар дайым билип жүргүн санжыранды.
Ата тек, уруунду билип дайым,
Кыргызым алга карай камчыланчы.

Санжыра бар, билип жүргүн бүт кыргызым,
Урууң бар, жанып турсун бүт жылдызың.
Кыргызым кандай улуу эл экенин,
Тарыхты унутпасын уул-кызың.

Ар дайым колдоп турат оң канатым,
Ар дайым желөп турат сол канатым.
Кылымдар жашап келет кыргыз
болуп, Урпакка сабак болсун бул
санатым.

Кыргызым, кылым санап жашай берсин,
АЙКӨЛДҮН урпагыбыз, духу келсин.
Көөнөрбөс салт-санаасы кошо жүрүп,
Кыргызым, тээ байыртан улуу элсиң.

Бололучу биз бирдей

Бар болсоң баары ийилип таазим этет,
Кадырга, баркыңа да баары жетет.
Байлык да, бийлик дагы колдон кетсе,
Күн батса, көлөкөң да таштап кетет.

Бар болсоң, баары сени жактап турат,
Тийгизбей кирге, чаңга мактап турат.
Колуңдан амал кетип, жөн калган да,
Жүз буруп, тилдеп сени кактап турат.

Чынын да байлык, бийлик менден алыс,
А бирок, колдон келет муну табыш.
Байлыкка-бийликке да карабастан,
Ээ достор бололучу тегиз, калыс.

Көз жаш

Көздөн агат, жаштар агып тамчылар,
Тагдыр деген өз өкүмүн камчылаар.
Каректерден тамчы болуп жаралган,
Сүйүнүчтө кубанган күн бар чыгаар.

Кубанганда, күйүнгөндө жаш чыгат,
Кирпик ылдый жаштар агат, тамчылап.
Жашоо деген учкун болуп сүртүмү,
Тагдыр өзү алга карай талпынат.

Үмүт шамы өчүрбөстөн жанса экен,
Кайгы-капа артта, алыс калса экен.
Адамзаттан пайда болгон көз жашы,
Сүйүнүчтөн, кубанычтан тамса экен.

Түйүн болуп чырмалып

Тагдыр жатат түрмөк болуп чырмалып,
Бул түйүндө чечилбеген сыр калып.
Мен да сени кыялбастан жашоодо,
Махабатым арман болуп ырдалып.

Күндөр өтөт, мезгил шашып токтобой,
Сенсиз жашоо кызыгы жок окшобой.
Кала бердим бул түйүнгө байланып,
Кете бердиң, махабатты жоктобой.

Бул тагдырда сага сунган гүлүмдү,
Сен деп жашап сен деп жанган
сүйүүмдү.
Канча убакыт, канча мезгил өтсө да,
Ойлой берем чечилбеген түйүндү.

Өмүр кемеси

Жашоонун сүртүм элеси,
Тагдырдын бийик белеси.
Агымы алга жылгансыйт,
Жашоонун өмүр кемеси.

Кеменин агып жүргөнүн,
Эске алып жашоо күрдөөлүн.
Токтотпой багыт алгансыйт,
Түйшүгүн артып дүйнөнүн.

Ойлорум кетет чар тарап,
Жакшылык болсун ар тарап.
Биз үчүн өмүр кемеси,
Токтолбой аксын бар тарап.

Таттуу кезим

Ошол кезде биз кызыкка батчубуз,
Балалыктын ширин кезин татчубуз.
Үйдө олтурбай терезеден акмалап,
Үйдөн жөнөп, оюн жакка шашчубуз.

Бала кезде биз ушундай бала элек,
Чана тээп, карга кошо кар элек.
Ойноп кечке үшүбөстөн кар болуп,
Айлыбыздын бүт балдары бар элек.

Балалыкта ойноп, күлдүк каткырып,
Ошол учур ошол кезди жактырып.
Кайгы-капа түйшүк менен ишиң жок,
Жыргал кездин бакыт нурун бактырып.

Мунун баары өткөн сымал жарыкта,
Балалык кез калган экен жарышта.
Кайталанбайт эми баштан кайрадан,
Ошол кезим калды эми алыста.

Көл жана перизат

Толкундар жээкке чайпалат,
Кулпуруп көл да жайкалат.
Жарашып кооздук сулуулук,
Көргөнгө даана байкалат.

Желп этип шамал бет алып,
Нурданып көлгө кут жанып.
Сулуу кыз бийлеп жээгинде,
Көңүлдүү жүрөт эс алып.

Ырдала турган ыр жатат,
Көлүмдө терең сыр жатат.
Көңүлгө бекем сактаган,
Негедир бийкеч сыр катат.

Толкундар жээкти самашып,
Сулуулук турат жанашып.
Түбөлүк бойдон калса экен,
Сулууга көл да жарашып.

Кесибим

Иштейбиз күндө талаалап,
Тоо-ташта жүрүп аралап.
Адамга керек баарынан,
Ден-соолук болсун саламат.

Ар бир кесип ардактуу,
Табалы адал, тапталтуу.
Жер алды менен иштеген,
Кесибим шахтер, эң барктуу.

Башымда фанар жарыгым,
Кошомун коомго салымым.
Талыкпай эмгек өрүшүн,

Жашоонун коштоп арымын.

Бул кесип мага буйруган,
Жүрөккө жакын уюган.
Ырыскы коштоп береке,
Жарк этип мага туюлган.

Тагдыр деген

Тагдыр деген колдой көргүн пендени,
Бул өмүргө бир жаралып келгени.
Татаал тагдыр бийик ашуу жолунда,
Көрөт экен жазып койсо эмнени.

Тагдыр деген кыйнабачы адамды,
Ажыратып жакшы менен жаманды.
Тузагыңды адамзатка тартпастан,
Чалбачы сен, шилтеп баскан кадамды.

Агызбачы, момундардын көз жашын,
Издеп келет, бул жашоодо өз бактын.
Тоскоол болбо, адамзатка тушалган,
Ширин жашоо таттуу жашоо жол ачсын.

Кимдер жаңылбайт

Жашоодо кимдер жаңылбайт,
Өткөн күн кайра табылбайт.
Байкалбай келген каталык,

Түйшүктүү ойдон арылбайт.

Жашоодо кимдер чалынбайт,
Тагдырга кимдер багынбайт.
Өткөн күн кайра келсе деп,
Өмүрдө кимдер жалынбайт.

Жашоодо кимдер аксабайт,
Жаңылса кимдер какшабайт.
Өзүнөн кетсе каталык,
Өткөндү кимдер барктабайт.

Жашоодо кимдер кем болбойт,
Баардыгы бирдей чен болбойт.
Жашоонун өзү ушундай,
Тагдырлар баары тең болбойт.

Жараткандан суранам

Жараткандан суранамын ар убак,
Көп иштерди баштасам дейм
жаңылап. Кайда барсам жолум ачык
болсо экен, Кут-береке коштоп жүрсө
тануулап.

Ийгиликтер коштоп турса басканым,
Ачык болуп, көкмөк гана асманым.
Жараткандан күндө беш маал суранам,
Нурун чачса жылмайыңкы ак таңым.

Бүт дүйнөнү көргүм келет аралап,
Ширин ойлор таттуу ойлор жаралат.
Жараткандан суранаарым, тилегим,
Ден-соолукта жүрсөк экен саламат.

Адилет жана акча

Азыр чыны, элдин пейли өзгөрдү,
Карап калдык кампайган бир чөнтөктү.
Калыстыкты, адилетти унутуп,
Мунун баарын жашоо өзү көрсөттү.

Акча кургур ээлеп алды акылды,
Унуттук го дос тууганды, жакынды.
Акча десе ач көздөнүп талашып,
Эй адамзат кетирдиң го баркыңды.

Буйдалбастан ойлорунду азгырып,
Бир заматта дароо кетет жазгырып.
Көр тирилик кыстап сени турганда,
Керек болсо бүт дүйнөңдү саттырып.

Мейли бирок акча керек турмушта,
Сабак болсун бул айтканым уул-кызга.
Нарктуу элек, барктуу элек мурун биз,
Адилеттик дайым болсун кыргызда.

Өчүрбөчү суранам

Өчпөчү сен жүрөгүмдө, сезимдер,
Тагдырыбыз бир күн кайра кезигээр.
Жүрөктөгү түйүн болгон чалышып,
Ошол суроо бир күн келип чечилээр.

Өчпөчү сен жүрөгүмдөн алыстап,
Дарманым жок, бутум барат чалыштап.
Үмүтүмдү өчүрбөймүн эч качан,
Тагдыр бизди койгон чыгаар багыштап.

Өчүрбөчү жүрөктөгү жалынды,
Сезимдерим кандай кезге кабылды.
Экөөбүздү тагдыр сынап жаткандыр,
Өчүрбөчү, алсыз жүрөк сагынды.

Сагындым ыр дүйнөнү

Мен келдим кайра баштан ыр дүйнөгө,
Жашоого шүгүр кылам ар бир күнгө.
Берилип көөдөнүмө илхам келсе,
Буйруса ыр жазамын узун түндө.

Сагындым ыр дүйнөнүн ыргактарын,
Жашоонун сүртүмдөрүн кынаптадым.
Бир топ күн ыр жазалбай жумуш менен,
Убакыт бир аз мени сынактадың.
Умтулуп өйдө көздөй кыяладым,
Ырлардын саптарына уяладым.

Ойлонуп көп ойлордун арасында,
Үңүлүп ак кагазды сыяладым.

Сырымды жашырамын

Сырымды толкундарга жашырамын,
Толуктап бир өзүңө айталбадым.
Толкутуп жүрөгүмдү сен келесиң,
Атыңды өз ичимде кайталадым.

Тартылам таттуу ойлор ыргагына,
Кошсом дейм сүйүп жүрөк салымына.
А бирок сүйүүмдү мен жашыргансыйм,
Аккан дайра жашоонун агымына.

Билбедим ойлорунду бирок сенин,
Ойлонткон жүрөгүмдө сүйүү демин.
Сырымды агын сууга жашырамын,
Ойлорум агын суудай таза менин.

Сыйлап алам

Келечекте жаркып тийген күнүм бар,
Асмандагы жылдыз толгон түнүм бар.
Жаратканым насип кылып буйруса,
Сага арнап терип келген гүлүм бар.

Сага арнап ырдап берем үнүм бар,
Жүрөгүмдө сен деп соккон сүйүүм бар.
Бул сезимдер калса экен түбөлүк,
Өчпөсө экен, жанып турсун кылымдар.
Керилесиң, ак маралдай сының бар,
Сага айтаар көкүрөктө сырым бар.
Кудай кошуп насип бизге буйруса,
Бул тагдырда сага деген сыйым бар.

Аярлагын

Аялыңды сыйлап алсаң гүл болот,
Бешенеңе жаркып тийген күн болот.
Азап, кордук берип келсең аялга,
Барып-барып сапырылган күл болот.

Кем кылбастан жакшы карап үйүңдү,
Аялыңа арнап койгун сүйүүңдү.
Аярлагын, назик карап ар качан,
Гүлгө теңеп, сунуп тургун гүлүңдү.

Мен силерге бир аз айттым баянды,
Бул ыр турмуш ыргагынан жаралды.
Ар бүлөнү бакыт нуру коштосун,
Аярлагын сүйүп алган аялды.

Түшкө кирдин

Түшкө кирдин бүгүн сен түн жарымда,
Сен жүрүпсүң күлмүң карап жанымда.
Мен да сенин түшсөм керек эсиңе,
Мен түшүмдө тапкансыдым табылга.

Тургансыды узун чачың желбиреп,
Мен сүйүндүм мени эстеп келди деп.
Жоодураган карагаттай көзүңдү,
Карап турдум жүрөгүмдөн элжиреп.
Мен ойгондум ошол түштөн агылып,
Калыптырмын чындап сени сагынып.
Кайра баштан ошол түштү көрсөм деп,
Самап келем Жаратканга жалынып.

Эне сүтү

Эне сүтү жашоо берген адамга,
Эстейличи ар бир баскан кадамда.
Эне бизге ак сүт берип эмгизип,
Биз жашайбыз ушул турган ааламда.

Акташ кыйын эне берген ак сүтүн,
Урмат кылам өмүр берген биз үчүн.
Эч убакта шек келтирбе энеге,
Эне ыйык, эне кымбат сен түшүн.

Сүттөй аппак энелердин тилеги,

Кайда жүрбө эне баркын билели.
Бардык ушул энелерди даңктайлы,
Эне гана жашообуздун тиреги.

Куттуу болсун Жаңы Жыл

“Короз жылы” келди жылды жаңыртуу,
Канат күүлөп “Маймыл жылын” багынтып.
Ушул жылы жакшылыктар болсо экен,
Жашообузга кут-береке агылтып.

Ийгиликтер бизди турсун жылоолоп,
Жадыраган жүзүбүздөн ыроолоп.
Куттук айтат Аяз Ата, Аяз кыз,
Терезеге сайма сайып, кыроолоп.
Күндөр өтөт жылга барып алмашып,
Ынтымакта биз жүрөлү жандашып.
Кыргыз элим куттук айтам баарыңа,
Жүрөлүчү жакшы тилек арнашып.

Жашоо бизге аманат

Мансап кууп айтчы эмне таптыңбы,
Бүт унутуп кай тарапка шаштыңбы.
Ар убакта ач көздүгүң ашынып,
Алмаштырба келечекте бактыңды.

Мүлктү жыйна, ашыкчасы не керек,
Ашыкчасын кайрымдуу бол себелеп.

Бул жашоого түркүк болбойт жан адам,
Жашоо бүтсө эки метр жер берет.

Жер ээлейм деп жолду тоспо короолоп,
Бар мүлкүндү ката албайсың ороолоп.
Баары калат күнүң бүтүп түгөнсө,
Ак сулп гана кепин болуп оролот.

Биз конокпуз бул жашоого адамзат,
Жүрөлүчү ойноп-күлүп саламат.
Бул дүйнөгө устун болуп турбайбыз,
Чиркин өмүр бизге келген аманат.

Жакшылык жүрсүн жанашып

Ар бир адам кылса экен жакшылык,
Бул дүйнөдө сооп гана арттырып.
Жакшылыкты кылсак эгер аянбай,
Жаратканым турса керек жактырып.

Ар убакта тилейличи амандык,
Таштайлычы түркөй мүнөз, наадандык.
Жакшылыкты кыла албасак эгер биз,
Эч бир жанга кылбайлычы жамандык.

Бүт жамандык кетсе экен адашып,
Жакшы ойлордо жүрсөк экен самашып.
Көз ирмемдей өткөн ушул өмүрдө,
Жакшылыкка жүрсөк экен жанашып.

Дүйнөдөгү тазалык наристенин көздөрүнөн гана көрүнөт

Акылмандар айткан экен сөзүндө,
Ал тазалык адамзаттын өзүндө.
Чоң адамда байкалбайт го ал нерсе,
Ал тазалык наристенин көзүндө.

Сакташ керек тазалыкты уратпай,
Бийиктикке жөлөш керек кулатпай.
Тазалыкты көрүп туруп кагылам,
Наристенин көздөрүнөн чырактай.

Аман-эсен бойго жетип алса экен,
Асмандагы жылдыз болуп жанса экен.
Наристенин жоодураган көздөрү,
Түбөлүккө таза бойдон калса экен.

Кышкы түндөр

Айылды түтүн каптап кышкы күндөр,
Апапак карга оролгон ар бир үйлөр.
Кыш болсо өз кайратын, күчүн сынап,
Тоңдуруп, суук тартат узак түндөр.

Эшикке терезеден жарык чачып,
Тургансыйт үйлөр дагы ойго батып.
Кыймылсыз, аппак болуп бүт айлана,
Бак-дарак тоңуп турат таштай катып.

Убакыт токтобостон алга жүрөт,
Жашообуз аны коштойт алга сүрөп.
Бул мезгил байкап көрсөк кереметтүү,
Кычырап кыш мезгили өкүм сүрөт.

Ысык-Көл

Ысык-Көл, учу кыйры чалкып жаткан,
Кулпуруп тереңине сырлар каткан.
Көлүмө сырдуу гана түс бергенсийт,
Кең аалам чагылат го көкмөк асман.

Ысык-Көл, карт тарыхы кылым баскан,
Айтылып келе жатат далай дастан.
Таза аба керемет го жаратылыш,
Толкундар сулуулукка нурун чакан.

Көрүүгө эл катары мен да шашкам,
Жээгинде кыялданып ойго баткам.
Термелтип толкундары ойлорумду,
Сыдырым жел акырын жүрүп жаткан.
Ысык-Көл, көп сыноого баш ийбесин,
Кымындай караан дагы эч чийбесин.
Көлдү биз кылымдарга сактайлычы,
Бөтөн эл башкалардан көз тийбесин.

Шылдың кылып күлбөгүн

Бул жашоого бир жаралган пендебиз,
Жалгыз эмес кут-береке элдебиз.
Биз жүрөлү бул нерсени эске алып,
Жашайбыз го асманда эмес жердебиз.

Жашообузда жаман жолго жүрбөйлү,
Келечекти жакшы жакка үндөйлү.
Кыйынчылык тартып калса кээ бирөө,
Шылдың кылып мазактабай, күлбөйлү.

Кээ бирлер бар манасабына карашат,
Бийлик үчүн жанын үрөп талашат.
Байлык-бийлик мансабыңды айтпагын,
Эй адамзат, жөнөкөйлүк жарашат.

Кейибегин, бул жашоодо гүлдөгүн,
Татымын тат, жашоо деген күрдөөлдүн.
Сен да пенде, мен да пенде билип кой,
Ошол үчүн пенделерге күлбөгүн.

Баркынды билээр бир күнү

Сен кайгырба, ал баркыңа жетпесе,
Өзү эстейт, эстен чыгып кетпесе.
Ал өкүнөт баркың билип, бир күнү,
Ойлоп-ойлоп акыры бир күн эстесе.

Капа болбо, барк билбеген адамга,
Аны унут, эстебегин санааңа.
Ал да бир күн сени эстеп өкүнөөр,
Жыл алмашып, мезгил өтсө арада.

Баркың билип, күтүп алар башкалар,
Сен адамсың, бул жашоодо баркталаар.
Бул өмүрдө баркын билип адамдын,
Жүрөгүңө түбөлүккө сакталаар.

Өмүр кымбат

Билеличи өмүр кымбат экенин,
Тирүүлүктө жашоо кызык дегеним.
Өкүнбөстөн жашайлычы кор кылбай,
Жараткандын бул өмүрдү бергенин.

Өмүр деген бийик ашуу, белеспи,
Өмүр өтсө калтырасың элести.
Өмүр барда өкүнбөстөн ойноп кал,
Бул жашоонун өзү бакыт эмеспи.

Бул ойлордун баарын айтып кетели,
Теңирге баш ийип, таазим этели.
Жакшы ойлорго жакшы тилек
арнашып,
Бул өмүрдүн кадырына жетели.

Жамандыкты ойлобо

Эч бир жанга кылбагының жамандык,
Жолобосун тээ алыста наадандык.
Жамандыкты тилегенче бирөөгө,
Өз жаныңа тилечи сен амандык.

Өзгөлөрдүн көңүлдөрүн оорутпа,
Карайлатпа эт жүрөгүн солутпа.
Ойлогончо бирөөлөргө жамандык,
Жүрөгүңө ыйман нурун толукта.

Эстен чыгар жаман ойду ойлобо,
Бул кыялды жан адамга болжобо.
Өзүң үчүн жакшы күндү тилегин,
Жаман ойду өмүр бою колдобо.

Таза жүрөк

Эң биринчи таза болсун жүрөгүң,
Таза тилек, жакшы ойлордун мүрөгүн.
Жүрөк таза, пейлиң таза болсо эгер,
Сени коштойт жөпжөнөкөй мүнөзүң.

Калыс тиктеп өзүң көргүн көп сынап,
Ак көңүлдөн акыйкат сөз көп чыгат.
Эгер сенин таза болсо жүрөгүң,
Анда сөзсүз акылдуу ой, сөз чыгат.

Жүрөгүндөн кан тамырга таралат,
Ак пейилиң бүт денеге аралап.
Ак жүрөгүң жумшак мүнөз турганда,
Көңүлүндөн сонун сөздөр жаралат.

Кыял жана сулуулук

Ай болсоң да, гүл болсоң да сыягың,
Сугун арткан сулуу болсо чырайың.
Пейлиң бузук пейлиң жаман болсо эгер,
Сулуулукту бузуп коет кыялың.

Бул жашоодо өмүр деген бир келет,
Кооздукка сулуулукка иргелет.

Эл суктанган кызыл гүлдөй болсо
да, Ал кооздукту бузуп турат
тикенек.

Мүнөзүңдү көп жерлерде сынагын,
Жаңы ачылган гүлдөй болсун курагың.
Эң биринчи керек болгон адамга,
Жакшы мүнөз болсо болду кыялың.

Күтөмүн жай басып келаткан бактымды

Жай турмуш алга карай жылып барат,
Улуулар бизге чейин айткан санат.
Өмүрдү шаңга бөлөп, гүлгө орогон,
Бактымды күтүп келем атаганат.

Жашоодо мен ойлогго терең баткам,
Буулугуп, бүт сырымды бекем каткам.
Үмүт кылам өз бактымды бул тагдыр
да, А балким жай басып келе жаткан.

Дүйнөдө өтүп жаткан жашоо кызык,
Күтөмүн өз бактымды ичтен сызып.
Жай басып келип калар менин бактым,
Тагдыр да мен сүйүнгөн жүрөк ысып.

Адам катасын бактысыз кезде гана билет

Ар адамда болот экен каталык,
Жашообузда түркүн турмуш аталып.
Каталыкты ар бир пенде өткөрүп,
Бул турмушта өкүнүчтө жашадык.

Ар бир адам бакыт конгон кезинде,
Бакыт коштоп жүрөк толгон сезимге.
Дал ошондо каталыкты байкабайт,
Эстеш керек ар бир таңдын кечинде.

Каталыктан бар турмушуң көрүнөт,
Каталыктан абийириң да төгүлөт.
Бактысыздык башка келсе карайлап,
Дал ошондо эстейт, бирок өкүнөт.

Бул жашоодо көп каталык кылабыз,
Билсек дагы алга умтулуп жылабыз.
Каталыкты бардык кезде эстебей,

Кеч болгондо эстейбиз да, сынабыз.

Эки дарак

Көл жээги, кош даракка көңүл түшкөн,
Мен сени ошол жерден далай күткөм.
Күтүүдөн тажабадым келеби деп,
Көп жылдар өтүп жатты мезгил бүткөн.

Сагынып, санаа тартып ойлой берем,
Сүйүүмдү катып келем сага деген.
Экөөбүз жолукканбыз ушул жерде,
Байырлап кош даракка күндө келем.

Бой тиреп, өсүп турат эки дарак,
Түбүндө мен олтурам күндү санап.
Жашоодо өмүр бою күтүп келем,
Алысты тиктей берем жолуң карап.

Кыш жана кыздын сулуулугу

Карачы табигаттын улуулугу,
Сүйкүмдүү көзгө жакын жылуулугу.
Керемет кандай сонун көрүнөт го,
Кыш жана ушул кыздын сулуулугу.

Көпчүлүк сугун артып карашкансыйт,
Керемет кооздук гана жанашкансыйт.

Кыш болсо аппак карын сапырылтып,
Ушул кез сулуулугу жарашкансыйт.

Кышкы кез тургансыды дарак желөп,
Арча да аппак карды кызга төгөт.
Суктанып, сугум артып карап турдум,
Кыш мезгили айлананы шаңга бөлөп.

Классташым

Классташым бир мектепте окуган,
Ошол күндөр кетпей койду оюмдан.
Мотурайып бир партада олтуруп,
Жакшы белек алган элем колуңдан.

Ошол күндү эстеп коём кылчайып,
Жылдар өтгү баратабыз улгайып.
Балалык күн калган экен мектепте,
Артыбызда кол булгалап сумсайып.

Чоңойгонбуз эрезеге жеткенбиз,
Мектеп менен кош айтышып кеткенбиз.
Классташым сени кантип унутам,
Жүрөктөрдөн самашабыз биз, эстейбиз.

Классташым өз тагдырды тандадык,
Жакшы тилек, жакшы ойлорду жандадык.
Биз экөөбүз эки жакта болсок да,
Көңүлдөрдөн чын жүрөктөн арнадык.

Таңды көрүү

Тилегеним жаратканга жетсе экен,
Жаманчылык жолобосун, кетсе экен.
Бейпил турмуш, бейпил түндө уктасак,
Таңды көрүү бизге насип этсе экен.

Оюм дагы Аллахыма жетсе экен,
Бөөдө кырсык бизден алыс кетсе экен.
Бүгүнкү күн тынч уйкуда уктасак,
Эртеңки күн бизге насип этсе экен.

Жакшы ниетим кудайыма жетсе экен,
Терс көрүнүш бизден алыс кетсе экен.
Түн жамынган түн уйкуда уктасак,
Күндүн нуру бизге насип этсе экен.

Кор кылбагын өзүңдү

Болбогонго болушпа,
Көңүлүңдү оорутпа.
Ал үчүн арнап сөзүңдү,
Жүрөгүңдү соолутпа.

Эч кимди бирок алдаба,
Жаманды бирок жандаба.
Теңсинбей жүргөн адамга,
Жакшы сөздү арнаба.

Жамандан үмүт ойлобо,
Ишенип бирок шордобо.
Кылыксыз болгон адамга,
Кымбат сөздү кордобо.

Кебимди айттым бир элес,
Жамандын ичи кең эмес.
Алтындай сөздү кор кылба,
Аларга кээ бир тең эмес.

Заманың өзгөрсө да, мүнөзүн өзгөрбөсүн

Мезгил өтсө күндөр жылга алмашып,
Жакшы күндөр алыстабай жандашып.
Мейли коом, мейли заман алмашсын,
Жүрөлүчү жакшы тилек арнашып.

Жакшы тилек жакшы ойлордо жүрөсүң,
Бул жашоодо сырдаш болгон бир өзүң.
Мейли коом, мейли заман өзгөрсүн,
Ошол бойдон өзгөрбөсүн мүнөзүң.

Бул тагдырда бирге ойноп күлөлүк,
Бир багытка бир бололу, жүрөлүк.
Канча заман, канча мезгил алмашсын,
Ушул мүнөз алмашпасын түбөлүк.

Таңыркадым ааламга

Байкадым ушул аалам кенендигин,
Былк этпей сырдуу жаткан терендигин.
Жаралып жер шарында биз жашайбыз,
Аттиң ай, өмүрлөрдүн ченемдигин.

Кең аалам жашообузга нурун чачкан,
Кубулуп көп сырларын терең каткан.
Кыдырып бүт ааламды көрсөм дедим,
Өмүрлөр жетпейт дедим ойго баткам.

Оо аалам, сыйкырыңа таңыркадым,
Кадамдап жылсам дедим арыштадым.
Убакыт ченелүү го адамзат да,
Кызыгып көрсөм дедим багыштадым.

Кыялдарга батканбыз

Кыялдар да ар нерсени болтуруп,
Сени менен көңүл ачып олтуруп.
Сырдашканбыз эчен ирет көп эле,
Сагынычты жүрөктөргө толтуруп.

Кыял бизди алга сүрөп жетелеп,
Таттуу күндөр али эсимден кете элек.
Жакшы күндөр бизден алыс кетпесин,
Биз жүргөнбүз жүрөктөрдөн эркелеп.

Кыялдарда көп кызыкка батканбыз,
Бул тагдырда сезимдерди тапканбыз.
Көз ирмебей көздөр менен тиктешип,
Жүрөктөргө сүйүү нурун чачканбыз.

Сезим сырлары

Жүрөктүн түк-түк эткен кылын
черткен, Ойлорум алыс учкан чыкпайт
эстен. Удургуп сезимдеги сырларыма,
Кайрылып мен келемин ар бир кечтен.

Жүрөктүн түпкүрүндө жашап келген,
Түпөйүл көп ойлорго салып берген.
Сыйкырдуу сезимдердин туткунунда,
Тагдырда сабыр күтүп мен да жеңгем.

Сезимдер санааркатып ойго салат,
Жашоодо бел байладым күүлөп канат.
Сезимдин сырларына жетсем дедим,
Жетелеп сен тарапка алып барат.

Бир тыйын

Жакшы болуш эң кыйын,
Болбосо эгер бул сыйың.
Жүрөктө ыйман болбосо,
Алган билим бир тыйын.

Көрүнүшүң жайда жок,
Айтканың менен айла жок.
Көңүлдө ыйман болбосо,
Окуганда пайда жок.

Буту-колун эсен го, Улууну
сыйлоо экен го. Адамга
акыл бербесе, Окуганың
бекер го.

Шүгүрчүлүк кылалы

Оо пенделер, шүгүр кылгын шүгүрлүк,
Эгер тапсаң бир татым нан үзүмдүк.
Унутпасын жаратканым бергенин,
Берсе шүгүр бир шиңгилдик жүзүмдүк.

Ырыскыдан жаратканым койбосун,
Шыбагадан куруу калуу болбосун.
Ач көздүктү, сараңдыкты жолотпой,
Ар адамдын пейилдерин оңдосун.

Шүгүр кылсаң жаратканым берет дейт,
Ар адамдын ырыскысы келет дейт.
Ач көздөнбө, арам тамак жебегин,
Шүгүр кылган бүт бардыгын женет дейт.

Мен киммин

Мен киммин, бул жашоодо бир пендемин,
Жашоого конок болуп бир келгенмин.

Өмүрдө ар түр тагдыр болсо дагы,
Жашоодо сабыр күтүп мен жеңгенмин.

Мен киммин, жөпжөнөкөй бир адаммын,
Жер үстүндө басып келем, бул кадамы
м. Жараткан тынчтык мага берип турса,
Элиме көп ырларды мен жазаармын.

Мен киммин, эл катары жашап жүрөм,
Эл күлсө элге кошуп мен да күлөм.
Жашоодо көп нерсени эңсеп жүрүп,
Жашоого из калтыруу менин мүдөөм.

Ыйман нуру

Эл катары менде дагы күн өтсө,
Көңүл бурам ар бир өткөн мүнөткө.
Жашоо өзү кызык болот турбайбы,
Арман эмес, ыйман болсо жүрөктө.

Жашоо үчүн күрөшөмүн беттеген,
Өткөн күндү унутпаймын, эстегем.
Арман менен кусалыкты жолотпой,
Жүрөгүмө ыйман толсун кетпеген.

Көңүлүмө көп сырларым катылат,

Кези келсе бул сырлар да ачылат.
Мени коштоп дайым бирге жүрсө экен,
Жүрөгүмдө ыйман нуру чачырап.

Сүйлөнгөн сөз

Сөз сүйлөгүн, сөздөрүндү иреттеп,
Эмне кепти айтаарыңды бир эстеп.
Билген да бар, билбеген бар арада,
Ойлобогун баары бирдей билет деп.

Бут чалынса, барып барып оңолот,
Тил жаңылса турбай калат, жоголот.
Бутуң менен өйдө туруп кетесиң,
Чалынган тил көп зыянга оролот.

Көп сүйлөсөң элдер айтат тантык деп,
Сенден көрө түнт адамдар артык деп.
Ар адамга сүйлөгөндө байкагын,
Зыян кылат сенден чыккан ашык кеп.

Сөз сүйлөгүн сөз берметин жаратып,
Ар бир айткан сөзүң турсун жарашып.
Алтын сөздөр, асыл сөздөр ар убак,
Дайым жүрсүн таттуу сөздөр жанашып.

Байкамаксан боломун

Көңүлүң жок, көп ойлордо башкасың,
Көкүрөктө кандай ойлор жатпасын.
Байкамаксан болуп коём өзүмчө,
Жүрөгүңдө кандай сырлар ачпасын.

Ой артынан ойлор келип жүдөдүм,
Түпкүрүнө жетпей койдум мүдөөмдүн.
Көңүлүң жок жүргөнүңдү билсем да,
Байкасам да байкамаксан жүрөмүн.

Аярлаймын ар бир айткан сөзүңдү,
Тиктей берем нурун чачкан көзүңдү.
Бул жашоодо кандай ойдо жүрсөң да,
Кыялбадым бул тагдырда өзүңдү.

Аялды багуу милдетим

Аялды багуу милдетим,
Милдетти кантип билбесмин.
Бактылуу кылыш жагынан,
Ойлорду дайым тизмекмин.

Аялдар үйгө кут берген,
Жашоого бакыт бүт берген.
Аялдын орду башкача,
Эркекке кайрат-күч берген.

Аялда болот сулуулук,
Мээримин чачкан жылуулук.

Жашоого бизди жараткан,
Аялда чыны, улуулук.

Аялды багуу максатым,
Сөзүмдү болбойт атташым.
Аялды багуу милдетин,
Бүгүндөн керек башташым.

Бүгүнкү күнүм

Бүгүн күнүм күндөгүдөй кечтеп барат,
Жашоо шамы өз нугунда бүлбүл жанат.
Убакыт күндөр санап өткөн сайын,
Өмүрлөр кыскаргансыйт, атаганат.

Тоо койнунда кылкылдаган Күндүн нуру,
Кызарып, тизилгенсип мончок шуру.
Термелип, көп ойлорго мен да баттым,
Көз ирмем өтүп жаткан жашоо нугу.

Эмне кылдым өмүрүмдө эсте калаар,
Ойлонсом иш кылбадым эске салаар.
Өмүргө из калтырып өтсөм деймин,
Өмүрүм акырындап жылып бараар.

Ал менмин

Керилген ак маралдай сыналышың,
Мен сага айтар элем суранычым.

Алыстан айланчыктап карай берсем,
Ал менин жүрөктөгү кызганычым.

Сен үчүн арнап койгом бүткүл баарын,
Болсо деп жарык чачан аткан таңым.
Көргөндө көзүм түшүп тиктей берем,
Ал менин жүрөктөгү арзууларым.

Айтпадым жүрөгүмдүн эзилгенин,
Сен үчүн мен кыйналган кезим менин.
Артыңдан мен узатып тиктей берем,
Ал менин сага болгон сезимдерим.

Түн жамынган сүйүүлөр

Ай нуру жарык кылып караңгыны,
Сезимдер экөөбүзгө таралдыбы.
Бир келген өмүрлөрдү жарык кылган,
Сүйүүлөр Ай нурундай жаралдыбы.

Жылдыздар жымыңдашып карап жаткан,
Жылт этип кең ааламдын көркүн ачкан.
Караңгы түн жамынып олтурабыз,
Таттуу кыял, ойлорго абдан баткан.

Бүт аалам экөөбүзгө көңүл бурган,
Жымындап Ай, жылдыздар карап турган.
Сезимдер сересине чыксак деймин,
Жүрөктөр бири-бирине сүйүү сунган.

Жакында мен жаныңа келип калам

Жактырам жылмайыңкы күлгөнүңдү,
Санаалар, кусаларды үйгөнүңдү.
Жээгинде тиктей бердиң деңиз жакты,
Билемин мени күтүп жүргөнүңдү.

Баратам чоң кемеде деңиз кезип,
Саматкан сагынычтан жүрөк эзип.
Жашоодо мени күтүп жатканыңды,
Байкадым жүрөгүмдөн мен да сезип.

Жел согуп желбиреткен чачтарыңды,
Термелип ой түбүнө батканыңды.
Күтүп ал мен жакында барам дегем,
Колуңа алсаң керек каттарымыңды.

Жашоодо сага жетүү-менин санаам,
Токтотпой бул кемени айдап барам.
Жүрөсүң деңиз жээктеп күндө бойлоп,
Жакында мен жаныңа келип калам.

Өчпөс болуп чыгарма

Көк асманга жылдыз кылып тактырып,
Бүткүл дүйнө окуп келген жактырып.
Чыңгыз аба жазган экен китепке,
Өчпөс кылып кылымдарга калтырып.

Окуяны баяндаган ирээттөп,
Каармандар окурманга түнөктөп.

Жазган экен каарманга көрк берген,
Сейит менен Жамиланы сүрөттөп.

Бир кезекте жашыбыз да карыбыз,
Бул кинону көргөн элек баарыбыз. Ал
убакта окучу элек, көрчү элек,
Чыгармага баа бергенбиз жалпыбыз.

Кино актерлор сүрөтүндө улгайып,
Кайрат-күчүн жоготпостон жылмайып.
Каармандар миң жылдарга жашасын,
Жүрөлүчү өткөн кезге кылчайып.

Эми сага жолукпаймын

Кайрадан жарык болуп жангым
келбейт, Жанашып мен жаныңа баргым
келбейт. Өткөргөн эски күндү
эстебейин,
Өзүмдү азаптарга салгым келбейт.

Эми мен айтканыңды тындабаймын,
Сагынган санааларга ыйлабаймын.
Көңүлдү мен көтөрүп жүргүм келет,
Жашоодо мен өзүмдү кыйнабаймын.

Күттүргөн жүрөгүмдү солутпаймын,
Кусадан көңүлүмдү орутпаймын. Чын
эле азаптарга салгым келбейт, Угуп
кой, эми сага жолукпаймын.

Мен сени бир жерлерден көргөндөймүн

Мен сага көңүлүмдү бөлгөндөймүн,
Өзүмчө арзуу айтып көнгөндөймүн.
Ойлонуп бара жаттым чоң жол менен,
Мен сени бир жерлерден
көргөндөймүн.

Жүрөгүм чертип турду сүйүү күүсүн,
Сыйкырлап мени турду күүдөн үзүм.
Өзүмдү бактылуу жан сезип кеттим,
Көргөндө арбап алды сулуу жүзүн.

Кай жактан көргөнүмдү билбей турам,
Негедир чын ниеттен көңүл бурам.
Мен сага чындап эми бел байладым,
Эми мен жолукканда гүлүм сунам.

Кар жамынган розалар

Кооз болуп розалар гүлүн ачкан, Биз
экөөбүз көргөн элек ушул бактан.
Жетелешип өткөргөнбүз ошол кезди,
Жарашыктуу розалар нурун чачкан.

Арадан айлар өттү билинбеген, Убакыт
артта калып бириндеген. Экөөбүз ошол

бойдон жолукпадык, Жашоодо тагдыр
бизге ийилбеген.

Ар убак эске түшөт таң алдында,
Гүлдөргө күчү жетпей шамалдын да.
Розалар экөөбүздү күткөн сымал,
Калыптыр аппак болуп кар алдында.

Балакайдын доктурга айткан кеби

Доктур аке мен эч нерсе кылганым жок,
Мен экинчи эч убакта кылбаймын шок.
Мага укол сайбасаңыз доктур аке,
Азыр мен кетейинчи көңүлүм ток.

Чаң салып көчөлөрдө чырдабаймын,
Экинчи бакырбаймын, ыйлабаймын.
Доктур аке, укол мага сайбасаңыз,
Апакемди эч убакта кыйнабаймын.

(ТАМАШАЛУУ ЫР)

Ырымда сен

жашагын

Ыр жазсам ырымда сен каармансың,
Жараткан экөөбүздү айрыбасын.
Түбөлүк ырларымдан калсаң экен,
Сырымды жазып келсем кайырмаасың.

Ыр жазсам саптарымдын ыргагына,
Сен эстеп таттуу ойлор жыргалына. Ак
булут арасынан алып жаздым,
Окшоштуруп жүрөктөгү сырларына.

Ыр жазсам куплети бол түгөнбөгөн,
Жайылсын бүт ааламга түмөндөгөн.
Жашоодо сен бир мага жаркып келген,
Ырымда сен жашагын гүл өңдөнгөн.

Музыка

Музыка жан жибитет, жан эргитет,
Чарчасан чарчоо басат, мээ сергитет.
Жетелеп музыканын дүйнөсүнө, Сыйкырлап
тартып кетет, мени ээрчитет.

Жашаймын музыканын сырларында,
Ырлардын маңызында, жыргалында.
Унутуп капамды да түйшүгүмдү,
Жакшы ырдын, жакшы обондун ыргагында.

Музыка көңүлүмдүн сырын тапкан,
Жаңырып, шаңга бөлөп көңүл ачкан.
Музыка өмүрүмдү коштоп келет,
Олтурсам, жүрсөм дагы кайда бассам.

Жүрөгүмө жооп таптайм

Жүрөгүмө жооп таптайм багыштаган,
Мен өзүмдү сага койгом, табыштагам.

Күндөн-күнгө бүдөмүктөп бара жатат,
Үмүт шамы бүл-бүл жанып, алыстаган.

Билгим келет кайда жүргөн кабарыңды,
Ойлобогом мен ушинтип калаарымды.
Жүрөгүмдү кыйнап келет күндөн-
күнгө, Унутпадым жоодураган
жамалыңды.

Сууро салдым согуп турган жүрөгүмө,
Сени көрүп, ашык болгом бир өзүңө.
Эч качан сени жаным күнөөлөбөйм,
Менде күнөө, сени сүйгөн күнөө өзүмдө.

Мен киммин

Мен киммин, ойлоп көрдүм бүгүн баарын,
Оюм менен кыдырдым бүт Жер шарын. Бул
жашоого мейман болуп келген элем, Мен
өзүмчө олтуруп ойлоп калдым.

Мен киммин, мен каяктан келдим эле,
Эл үчүн эмне кылып бердим эле.
Жашоого из калтыраар тилегим бар,
Элиме ыр сунайын, тердим эле.

Билгизип турсам дедим кабарымды,
Жашоодо мен ордумду табарымды.
Бул жашоо жалган жашоо болгону,

чын, Унутпайм чын жашоого
барарымды.

Мен киммин, мейман болуп келгем конуп,
Жашоонун агымына мен да толуп.
Жашоого адам болуп бир келген соң,
Кез келгенде мен кетейин адам болуп.

Ыйман нуру

Эл катары менде дагы күн өтсө, Көңүл
бурам ар бир өткөн мүнөткө. Жашоо
өзү кызык болот турбайбы, Арман
эмес ыйман болсо жүрөктө.

Жашоо үчүн күрөшөмүн беттеген,
Өткөн күндү унутпаймын, эстегем.
Арман менен кусалыкты жолотпой,
Жүрөгүмө ыйман толсун кетпеген.

Көңүлүмө көп сырларым катылат, Кези
келсе бул сырлар да ачылат. Мени
коштоп дайым бирге жүрсө экен,
Жүрөгүмө ыйман нуру чачырап.

Сүйлөнгөн сөз

Сөз сүйлөгүн, сөздөрүңдү иреттеп,
Эмне кепти айтарыңды бир эстеп.

Билген да бар, билбеген бар арада,
Ойлобогун баары бирдей билет деп.

Бут чалынса барып барып оңолот, Тил
жаңылса турбай калат, жоголот.
Бутуң менен өйдө туруп кетесиң,
Чалынган тил көп зыянга оролот.

Көп сүйлөсөң элдер айтат тантык деп,
Сенден көрө түнт адамдар артык деп.
Ар адамга сүйлөгөндө байкагын,
Зыян кылат сенден чыккан ашык кеп.

Сөз сүйлөгүн сөз берметин жаратып,
Ар бир айткан сөзүң турсун жарашып.
Алтын сөздөр асыл сөздөр ар убак,
Дайым жүрсүн таттуу сөздөр жанашып.

Байкамаксан болумун

Көңүлүң жок көп ойлордо башкасың,
Көкүрөктө кандай ойлор жатпасын.
Байкамаксан болуп койом өзүмчө,
Жүрөгүңдө кандай сырлар ачпасын.

Ой артынан ойлор келип жүдөдүм,
Түпкүрүнө жетпей койдум мүдөмүн.
Көңүлүң жок жүргөнүңдү билсем да,
Байкасам да байкамаксан жүрөмүн.

Аяраймын ар бир айткан сөзүңдү,
Тиктей берем нурун чачкан көзүңдү.
Бул жашоодо кандай ойдо жүрсөң да,
Кыялбадым бул тагдырда өзүңдү.

Аялды багуу милдетим

Аялды багуу милдетим,
Милдетти кантип билбесмин.
Бактылуу кылыш жагынан,
Ойлорду дайым тизмекмин.

Аялдар үйгө кут берген,
Жашоого бакыт бүт берген.
Аялдын орду башкача,
Эркеке дайым күч берген.

Аялда болот сулуулук,
Мээримин чачкан жылуулук.
Жашоого бизди жараткан,
Аялда касиет улуулук.

Аялды багуу максатым, Сөзүмдү
болбойт атташым. Аялды багуу
жагынан,
Бүгүндөн керек башташым.

Билим ал

Адамдын көзүн ачкан билим болот,
Бул дүйнөнүн сырын ачкан илим болот.
Убагында талыкпастан билим алсаң,
Көп ачылыш сырын тапкан тилиң
болот.

Асмандагы Айга учат билим менен,
Кененирээк илим тааны, оку кенен.
Билимдүү болуп алсаң, бийик болуп,
Кор кылбай сени багат билим деген.

Оку деп бизге атабыз Ленин айткан,
Тамга таанып кичине бала чактан. Бул
дүйнөнүн катылган сырлары бар,
Илимпоз, окумуштуу сырын ачкан.

Көп окугун, көп билесиң бүтүн баарын,
Билесиң го китептин пайда жагын.
Билимиңди багыттасаң келечекке,
Сен билесиң бүт ааламды, бүт Жер шарын.

Дос күттүм

Досту күттүм жакшысын да, жаманын да,
Ажыратып акты дагы, карасын да.
Өз ичимен көз жүгүртүп байкап келем,
Мен жүрөмүн көп достордун арасында.

Кээ бири бар, шылдың карап дайым күлгөн,
Дос болуп убактынча алда жүргөн. Сыр
бербей көңүлүмө түйүп коём, Досту
күттүм, чын жүрөктөн мага күйгөн.

Досторум бар, шаан-шөкөттү куруп берген,
Жардам берип, жакшылыгын сунуп берген.
Башыма кыйынчылык келсе дагы, Досту
күттүм, бардык ишке туруп берген.

Мына ушундай, жайы болот достук деген, Кол
куушурбайм, колдон келсе жардам берем.
Достуктун ажырагыс шерти болот,
Досторумду ар убакта сыйлап келем.

Кыш келдиби жакындап

Кыш да келди кырын салып, жакындап,
Убакыттар өтөт экен закымдап.
Тоолор турат апакай кар болуп,
Кыш ылдыйлап түшүп келет такымдап.

Суук тартып бара жатат айлана, Мен
жүрөмүн сугум артып, жай гана.
Аппак болуп, жүрөгүмдү тазартып,
Кыш келсе экен, көңүлүмдөн жайлана.

Чынын айтсам, кышты күтүп
сагындым,

Аппак болгон жакшы ойлорго багындым,
Кыйынчылык бул турмушту унутуп, Көңүл
ачып, көп нерседен арылдым.

Ойго батып

Жүрөк кылын чертип келет дирилдеген,
Ой чабытым чачырап, бириндеген. Биз
экөөбүз бирге жүргөн, сайран куруп, Ал
кезектер өткөн экен, билинбеген.

Жетелешип, мага сунган жумшак
колун, Ал учурда, бактылуу кез өткөн
сонун. Бешенеге жазылган тагдыр
экен,
Жалгыз гана кезип барам турмуш жолун.

Ар убакта эске түшөт, келе жатып, Биз
өткөргөн таттуу кезди ойлой басып.
Экөөбүздүн жашообуз эки башка,
Мен өзүмчө чөмүлөмүн, ойго батып.

Сактайлы

Санжыра билген салт экен,
Тегиңди билген барк экен.
Урпакты улап ар дайым,
Улутту сактоо шарт экен.

Улуттун баркын көтөрүп,
Урпакка мурас өткөрүп.
Тарбия болсун уулга,
Алдына намыс бөктөрүп.

Баркыбыз болсун тандалып,
Жакшылык жакка арбалып.
Кыздарда ыйман болсо экен,
Ар дайым намыс карманып.

Илгерттен жоодон качпаган,
Эл журтун бекем сактаган.
Улууга урмат көрсөтүп, Салт
кармап бекем барктаган.

Жалкоолук кылып жатпайлы, Эл-
жерди дайым барктайлы.
Кылымдан кылым улансын,
Улутту бекем сактайлы.

Калп жана чындык

Адамды үмүт берип сурандырба,
Жокту айтып, пенделерди ынандырба.
Акыры түбү чындык гана баарын
женет, А бирок, калпты айтып
кубандырба.

Чын сүйлө, ыйман болсун жүрөгүңдө,
Ачуу чындык дайым турсун мүнөзүңдө.
Эл сүйгөн, эл сыйлаган адам болуп,
Адамдык намыс болсун бир өзүңдө.

Калп айтпа, сыйың кетет, кадырың да,
Калпычы атыгасың баарысына.
Ишенбей дос тууганын калса эгер,
Алып келет ушул дүйнө тардыгына.

Чын сүйлө, адам болуп оңолосун,
Чындыктын жолун эч ким торобосун.
Кашкайган чындык өкүм сүрүп турса,
Эч качан калп сүйлөгөн жолобосун.

Сары жалбырак

Айласыздан күз мезгили жандайбы,
Ойлондуруп, ойго бүлүк салбайбы. Ал
кезекте көктөм, эле жаз эле,
Сени күтүп, жалбырактар саргайды.

Бир өзүңдү жазсам дедим китепке,
Сүрөтүңдү тартсам дедим бир бетке.
Сагынычтан санааларым удургуп,
Ойлорумду сала албадым иретке.

Көктөм эле, билинбестен күз келди,
Жашыл эле, саргайыңкы түс берди.

Өзгөрбөстөн сүйүү калды жүрөктө, Ал
өзгөрбөйт, сезим мага күч берди.

Жагат мага токтоо болгон мүнөзүң,
Сезимдерде жашайсың го бир өзүң.
Кабарыңды билгим келет ардагым,
Саргартпачы, сагындырып жүрөсүң.

Сулуу чач

Сулууга чачы көрк берген,
Керилген бою төп келген.
Суктантып баарын караткан,
Сулуу кыз бул, кайсы элден.

Жарашып баары татына,
Чийилген кара кашына.
Мынчалык чачты көрбөгөм,
Суктандым узун чачына.

Узун чач кызга улуулук, Ыйманы
болсо жылуулук. Акылы шайкеш
келишсе,
Периште болот сулуулук.

Баяндап бердим төгүлүп,
Бурдуруп элдин көңүлүн.
Тааныбайм, бирок ыр жаздым,
Узун бир болсун өмүрүң.

Аллага шүгүр кылалы

Кыйналган убак болбосун,
Жараткан ишти оңдосун.
Ааламга бизди жараткан,
Аллахым бизди колдосун.

Мактоолор айтам ырыман,
Өткөрөт күндө сынынан.
Аллахым бизге көз салат,
Аллахга күндө сыйынам.

Аллах деп колду суналы,
Бейкуттук сурап туралы.
Дүйнөгө бизди жараткан,
Аллага шүгүр кылалы.

Тынчтыкты берсин үйүмө,
Агарып аткан түнүмө.
Оозумдан Аллах түшпөсүн,
Аллах деп айтам күнүгө.

Унутпа

Унутпагын, сенден гана сураарым,
Кайсыл жакта жүрдүң, экен чырагым.
Сагындырып, санааларга калтырган,
Тагдыр мени, неге мынча сынадың.

Ой артынан ойлор келет чубалып,
Бүдөмүктөп, көзүм жетпей тунарып.
Булут сымал сагынычым уюлгуп,
Бозоргонсуп, алыс жакта мунарык.

Сени мага, мени сага кошпогон,
Күндөр өтөт, бири-бирине окшогон.
Жолуң карап, күтүп келем негедир,
Таарынамын, өз ичимден томсором.

Жылуу сезим калбасынчы унутта,
Жүрөгүмдү суз кылбачы, курутпа.
Бактылуу бол, эми сага кааларым,
Сүйбөсөң да, мени жаным унутпа.

Убакыт учкан куш

Бул жашоо өз нугунда күйүп-жанат,
Мезгилдер билинбестен артта калат.
Чыкылдап, саат жебеси жылган сайын,
Өмүрлөр күн сыяктуу кечтеп барат.

Сонун кез наристе го, балалыгың,
Баштап сен, өмүрүңдүн саамалыгың.
Оюнга, күлкүгө да эч бир тойбой,
Өткөрүп, жыргал кездин аралыгың.

Жаштык кез, махабатка толгон кезиң,
Жүрөктү уялаган сүйүү сезим. Жаштык

кез-мастык кез деп айткан тура,
Өткөрүп махабаттын ар бир кечин.

Элүү жаш эр ортону, жакшы курак,
Адамга акыл-эсти дайым сунат.
Адамдын ой-пикири жетик болуп,
Өзгөртүп, башка жакка багыт бурат.

Карылык келет экен дөөлөт менен,
Бактылуу карылыкка батып терең.
Убакыт токтолбостон өтүп барат,
Ошентип, өтөт экен өмүр деген.

Кайык айдап

Жашоодо кайык айдап, калкып сүзгөн,
Жер кезип өз бактымды издеп жүргөм.
Мелтиреп, көк деңиздей ойго батам,
Жай гана жол тартамын, ар бир түндөн.

Кээ бирде, деңиз толкуйт шамал болуп,
Толкуну жээкти көздөй ашып, толуп.
Багытым эмнегедир бурулгансыйт,
Айла жок жээкти көздөй барып, конуп.

Кайрадан жолго чыгам белди байлап,
Үмүттүү сапар алам сүзүп, жайлап.
Мен дагы өз бактыма жолуксам дейм,
Жетсем дейм көк деңизде, кайык айдап.

Жүрөгүмдү кыйнабаймын

Жашоодо, көңүлүмдү ачып ырдайм,
Сансыз ой-санааларга эми сынбайм.
Өзүмдү өзгөлөрдөн кемсинтпестен,
Эч качан жүрөгүмдү капа кылбайм.

Бүдөмүк ойлордо мен сагынтпаймын,
Күнөөсүз жүрөгүмдү жалынтпаймын.
Түйшөлтүп, көңүлүмө бүлүк салып, Эч
качан жүрөгүмдү таарынтпаймын.

Жүрөккө шерик табам, жоктотпоймун, Жакшы
ойду ээрчип алып, токтотпоймун.
жүрөккө азап берип кыйнабастан,
Буйруса башкаларга окшошпоймун.

Ак кайың жана сулуу кыз

Ак кайың турат буралып,
Жалбырак өскөн чубалып.
Жанында турат сулуу кыз,
Акмарал болуп суналып.

Кайыңга сулуу жанашып,
Суктанып баары карашып.
Көрк берип турат табият,
Сулууга баары жарашып.

Сырдашып булар жаткандай,
Жүрөктөн сырын ачкандай.
Бирине-бири жөлөнүп,
Кызыктуу ойго баткандай.

Тоолор-менин тирегим

Тоолор менин көңүл черим жазышып,
Эс аламын кооздук менен алышып.
Тоолор жатат карт тарыхты эскерип,
Эчен мезгил кылым менен жарышып.

Тоолор жатат, тунжураган айлана,
Тынчтык гана өкүм сүрүп жай гана.
Кайда жүрсөм, сагынамын тоолорду,
Жүрөгүмдөн калган экем байлана.

Тоо артынан тоолор жатат мунарык,
Бийик тоолор көзүм жетпей тунарып.
Бул жашоом тоолор менен туташкан,
Тоолор менен өмүр кечи узарып.

Тоого чыгам, ак мөңгүлүү кырды ашам,
Тоолор менен жүрөгүмдөн сырдашам.
Ак барактай аппак болгон тоолорго,
Мен буйруса өчпөс кылып ыр жазам.

Селкинчек

Илгертен келген селкинчек,
Кыз-жигит бирге тепсин деп.

Эл журттун баары чогулуп,
Оюнду куруп берсин деп.

Жайлоодо чогуу барышып,
Баканга аркан салышып.
Тун бою тээп селкинчек,
Ыр-күлкү менен алышып.

От жагып түндө, ырдашып, Кыз-
жигит бирге сырдашып. Ошол
кез өтүп алыстап,
Кеткенсийт азыр кырды ашып.

Оюндан күндө кеч келип, Ошол
кез калган эстелик. Улгайган
ага-эжелер,
Жаштыкты бүгүн эскерип.

Таттуу ойлор

Чиймеледим ак баракка сыялап,
Таттуу ойлор, жүрөгүмдө уялап. Сени
ойлоо бир мен үчүн зор бакыт,
Ширин ойлор бири-бирин кубалап.

Таттуу ойлор кубандырып жүрөктү,
Жылдыз толгон Ай нурунда түн өттү.
Ар бир күндү ойлор менен узатып,
Кыялымда ар бир өткөн мүнөттү.

Жүргөнсүдүң, сен да мага эркелеп,
Таттуу ойлор мени сага жетелеп.
Тынчтык бербей жүрөктөгү ойлорум,
Таттуу күндөр тез арада келсе деп.

Жалын чачып, сүйүү отун тутанткан,
Таттуу ойлор жүрөгүмдү кубанткан.
Сенин барың бир мен үчүн зор бакыт,
Сезимдерим жашоолорду уланткан.

Аманат кылып тапшырдым

Шайыр күлкү, мүнөзүңдү жактырдым,
Махабатты жүрөгүмө батырдым. Сага
болгон сезимдерим аманат,
Ак сүйүүмдү бир өзүңө тапшырдым.

Көрсөм дедим, өзүң көздөй шаштырдың,
Мен эңсеген жылуу сезим таптырдың. Аруу
тилек махабатым аманат,
Мен ишенип бир өзүңө тапшырдым.

Сен деп гана, көп ойлонтуп бастырдың,
Саптарына кошуп жаздым жакшы ырдын.
Сага болгон арзууларым аманат,
Сен деп соккон жүрөгүмдү тапшырдым.

Ушул дарак сыяктуу

Айлар өтөт, жылдар өтөт айдалып,
Тыным албай, саат жебеси айланып.
Өтөт экен өмүр деген байкалбай,
Бүт баардыгы гөр турмушка байланып.

Бул дарактар көп кылымды карыткан,
Кылчылдаган эчен заман арыткан.
Жашап келет көп сырларды батырып,
Орун алып, өтүп кеткен тарыхтан.

Жашап келет, бир тамырдан көгөрүп,
Жашыл болуп, жалбыракка бөлөнүп.
Бул дарактын жашы мага жуксун деп,
Ырым кылып мен да койдум жөлөнүп.

Термелет го, бир аксакал курактуу,
Бизде болсун абийир жана уяттуу.
Өткөрөлү, ар бирибиз өмүрдү,
Өтсө экен дейм ушул дарак сыяктуу.

Алакандар чапкыла

Бул жашоодо шандуу ойго баткыла,
Жакшылыкка калоо-тилек айткыла.
Ийгиликтер коштоп жүрсүн ар дайым,
Токтотпостон алакандар чапкыла.

Жашообузда жаңы ачылыш табылсын,

Даңкы чыгып, бүт дүйнөгө жаңырсын.
Алга элим, алга дайым чыгарып,
Кубандырган алакандар чабылсын.

Ойлондурган кыйын кезең багынсын,
Турмуш нугу жыргал жакка агылсын.
Жакшылыктар дайым бизди жылоолоп,
Талыкпастан алакандар чабылсын.

Ата деген ушундай

Ата деген, алпештеген баласын, Бүт
кыдыртып тоолорун да, талаасын.
Уул-кызга ар убакта кам көрүп,
Үй бүлөнүн жүгүн артып, санаасын.

Үй бүлөнү дайым келет корголоп,
Тирүүлүктүн жолдорунда жорголоп.
Бул жашоонун бардыгына чыдаган,
Ызгаар карда, жаан-чачында шорголоп.

Ак эмгектен бизди багып оңолткон,
Жашообузда жетелеген, торолткон.
Тарбиялап, жакшы сөзүн бекемдеп,
Мээнет менен эрезеге чоңойткон.

Баркын билем, сыймык туткам атамды,
Бул жашоодо түздөп келген катамды.
Ойлоп көрсөм залкар экен, тоо экен,
Баамдап билген ар бир баскан кадамды.

Ар бир жанга кымбат экен атасы,
Сыйга бөлөп уул-кызы баласы.
Алаканын жайып бизге ар убак, Тийсе
экен дейм бизге берген батасы.

Жакшылык кыл

Билгенге кыл, жакшылыкты аянба,
Билбегенге эч убакта таянба.
Адамдардын ички сырын билбейсиң,
Кулак төшө, ушул айткан баянга.

Бул жашоодо түркүн-түркүн адамдар,
Кээси шилтеп байкабастан кадамдар.
Сооп үчүн жакшылыкты кыласың,
Жакшылыкты билбеген да адам бар.

Андайларды атап койгун майпар деп,
Акыл кирсе түшүнгөндө айтаар деп. Бирөө
сенин жакшылыгың билбесе, Ойлоп
койгун башка жактан кайтаар деп.

Бул жашоодо баардыгына амандык,
Болбосо экен кара өзгөйлүк, сарандык.
Ак пейилдүү жакшы адамдар көбөйсүн,
Болбосо экен жакшылыкка жамандык.

Үй бүлө бактысы

Бул жашоодо перизаттын жакшысы,
Болот экен мырза жигит бактысы. Үй
бүлөдө, коломтого от жагып,
Колго кармап нур бакыттын ачкычы.

Ата энесин төргө өткөрүп, сыйлашып,
Урмат кылып, сый көргөзүп жыргатып.
Күндөн-күнгө алоолонуп жүрөктөн,
Коломтого кут-береке жыйнашып.

Ырыс-кешик жылоолосо эшиктен,
Бала үнү ыңааласа бешиктен. Ата-
эненин сунган колун суутпай, Ооз
тийсе уул-келин кешиктен.

Сугун артат келген мейман айылдап,
Так аткарып, ар бир ишин дайындап.
Уул-келинге ыйман берсе ар убак, Ата
энеге жашайт экен байырлап.

Ыр жаздым бир аз тамаша

Алганча менин алтыным,
Алгандан кийин катыным.
Айткан сөзгө терикпе,
Болосуң менин жакыным.

Жаркылдап чыксаң алдыман,
Жашоодо менин жаркыным.
Өмүрлөш болуп бир жүрсөң,
Ачылышы ошол бактымын.

Айтайын жашоо жайлыгын,
Бешене тапкан айлыгым.
Ашыкча мүлктү жыйбадым, Ден-
соолук-менин байлыгым.

Таарынтпайм бирок өзүңдү,
Кереги жок кайгынын.
Ынтымак болсун ар убак,
Көркөмдөп жашоо айдыңын.

Ыр жаздым бир аз тамаша,
Чындыкка бирок жараша.
Жашоодо кандай болосуң,
Турмушуң өзү тараза.

Тагдырга жазган болот дейт,
Ар жакка калчайт кааласа.
Бакыттын шамы күйөт дейт,
Түгөйлөр дайым бааласа.

Балкып турат

Карегин мени дайым арбап турат,
Жүрөккө жылуу сезим арнап турат.

Карагат сулуу көздөр тиктегенде, Ар
убак мага дайым бакыт сунат.

Суктандым, сугум артып жамалыңа,
Түшүнсөң мени ушул абалыма.
Мен сенин сулуулугуң даңазалап,
Ырларды жазгым келди барагыма.

Келбетиң, сулуулугуң айтып турат,
Керемет сезимдерим чалкып турат.
Мен сени жолуктуруп, көргөң сайын,
Жүрөгүм зор бакытка балкып турат.

Кайчы жолдор

Жок болду ширин-таттуу, жакшы
ойлор, Үзүлүп, биз кармашкан бекем
колдор. Экөөбүз эки жолду
тандадыкпы,
Тагдырга жазылганбы, кайчы жолдор.

Кызарып, уясына Күн да баткан,
Сүйүүлөр кайда калды, даамын таткан.
Жолубуз бирикпеди, жомок сымал,
Экөөбүз эки жолдо бара жаткан.

Айлам жок, мындан бөлөк эмне кылам,
Өткөргөн күндөрүмө көңүл бурам.
Тагдырдын татаал, кыйын жолдорунда,
Кыялбай, айрылыштан карап турам.

Арстанбап

Арстанбап кооз жер экен,
Бейишке гана тең экен.
Ушундай жерде эс алган,
Бактылуу адам мен экем.

Төгүлүп жатат жаңгагы,
Тонналап кило, салмагы.
Кыдырып жүрдүм аябай,
Кооздугу мени арбады.

Чытырман токой жаңгактан,
Көргөндүн баарын таңгалткан.
Аябай тиктеп суктандым,
Береке чачып жараткан.

Мөлтүр кашка суулары, Үн
салып тоодо уулары.
Шаркыратма шар агып,
Кудайым берген бу дагы.

Кызыктым бирок, чынында,
Көргөндү жаздым ырымда.
Керемет, сырдуу жер экен, Атагы
кетсин кылымга.

Суз кылбачы жүрөгүмдү

Жадыраган жаз мезгилин күз кылып,

Жаркып турган маанайымды суз кылып, Эмне
жаным, таш боор белең мынчалык, Сүйүп
турган жүрөгүмдү муз кылып.

Сен деп соккон жүрөгүмдү баалабай,
Келечекти үмүт кылып самабай.
Тарынгансың, бирок жаным билбедим,
Колду шилтеп кете бердиң, карабай.

Өткөрөмүн эми, сенсиз күнүмдү,
Баалайм бирок, жүрөктөгү сүйүүмдү.
А бирок мен, сезбей такыр калыпмын,
Колдон түшкөн, сага арнагам гүлүмдү.

Уккулачы

Токтотпой, жазып келем казалымды,
Түбү жок түркүн ойдон жададымбы.
Арманым толкундарга айтып келем,
Уккулачы толкундар азабымды.

Шарпылдап, көк деңиз да толкуп жатат,
Жүрөгүм эмнегедир ойго батат.
Сырымды толкундарга айткым келди,
Термелип, толкундар да сырлар катат.

Өткөрдүм жалындаган жылдарымды,
Өзүңө арнап келдим ырларымды.

Бүгүн мен арманымды төккүм келди,
Уккулачы толкундар, сырларымды.

Кол чатыр

Түйшөлтүп мени, арбаган,
Жанымдан өтүп, жандаган.
Ойлонтуп мени бир селки,
Кол чатыр колго кармаган.

Көрсөм деп дайым шаштырам,
Артынан ээрчип бастырам.
Ал селки мени байкабайт,
Сыртынан көрүп жактырам.

Сезимим калды бааланбай,
Томсордум мен да баладай.
Кол чатыр кармап колуна,
Бир сулуу кетти карабай.

Кыялга абдан баттыпмын,
Жалындап жүрөк, ташыпмын.
Кол чатыр кармап келсе деп,
Жашоодо сага ашыкмын.

Эмгек кыл

Үй бүлө дайым баккандар,
Тыным жок иштеп, баскандар.

Мээнетти кылып ар дайым,
Ушунтип акча тапкандар.

Мээнети күчтүү, оор болуп,
Колдору дайым чор болуп.
Бешене терди аарчысаң,
Береке келет зор болуп.

Ар дайым ачык асмаңың,
Эмгекти кылып актагың.
Кир болсо колуң кир болсун,
Адал го сенин тапканың.

Мээнеткеч колдун чорлору,
Үйрөтүп турмуш жолдорун.
Ушундай көп-көп иштесин,
Алтындан кымбат колдорун.

Мен апамды сагынамын

Апаке, аябадың мээнетинди, Тартамын
көзгө дайым келбетиңди. Арадан канча
убакыт өтсө дагы,
Унутпайм мээрим чачкан элесинди.

Сагындым апакемдин ысык нанын,
Олтурам өткөн кезди, ойлоп баарын.
Күн өтүп, мезгил өтүп, адам болдум,
Жашоодо ойлономун баардык жагын.

Тирүү жүрсөң, бул жашоону көрөт
элең, Азыр болсоң, сый-урматка
бөлөйт элем. Таянаар менин дайым
тоом болуп,
Эркелеп, мен башымды жөлөйт элем.

Апаке, сен эч кимге окшободуң,
Ойлонуп, кээ бир ойго токтоломун.
Апаке, зар болдум мен мээримине,
Сагынып, жаш балача томсоромун.

Сагынып жүрөм

Кыялда баарын болтуруп,
Көөдөнгө баарын толтуруп.
Сагынып жүрөм мен сени,
Ойлонуп мен да олтуруп.

Шуудурап түшүп жалбырак,
Санаада, ойдо калтырат.
Жалбырак өңдүү сезимдер,
Санаага гана алдырат.

Билсем деп сенин оюңду,
Билгизбей тартым торумду.
Жароокер кайда жүрөсүң,
Үмүттүү карайм жолуңду.

Татпадым сүйүү жемишин,
Тиктедим күздүн келишин.
Жүрөктө жашай түбөлүк,
Сезимдер кымбат мен үчүн.

Интернет

Жомоктой болуп жаралып, Бүт
дүйнөгө таралып. Ой-пикирди
ээледі,
Интернет деген каралып.

Адамзатты азгырып, Кээ
бирин кетет жазгырып.
Шамалдай болуп тез эле,
Таркады дүйнө бастырып.

Жашы да кармап интернет,
Карысы кармап интернет. Улуу-
кичүү дебестен,
Баарысы кармап интернет.

Интернет жарыш башталды, Кээ
бирөөсү такшалды.
Азгырып бардык адамды,
Желбестен далай аш калды.

Укмуштай баарын көрүпсүн,
Адамзат эми көнүксүн.

Интернет жашоо талабы,
Жашоо да эми өнүксүн.

**Кыргыздын атын дүйнөгө тааныткан
кыргыз уулу, балбан
Ташчайнарга арналат**

Эл үчүн көңүл түз экен, Ден-
соолугуң бүт экен. Кыргыздын
атын тааныттың, Кудайым берген
күч экен.

Көргөндүн баарын таңгалттың,
Көп эле эмгек жараттың.
Өнөрдү баалайт кыргыз эл,
Алдыга чыгып бараттың.

Кыргыздын болуп урматы,
Эр Төштүк баатыр турпаты.
Ташчайнар алга жыла бер,
Манастын сенсиң урпагы.

Эчендин болдуң сынында,
Кыргыз эл колдоп чынында.
Ташчайнар сага кааларым,
Атагың кетсин кылымга.

Алтынга тең

Тиктеймин сенин гана жолдорунду, Ар
убак сага сунам колдорумду.
Сен мага эмнегедир түшүнбөдүң,
Алтындай сага болгон ойлорумду.

Жашоодо мени мынча сынаттыңбы,
Кыялбайм, кыйын кезде куураттыңбы.
Мен сага аянбастан сунуп келем,
Алтындай ар бир мүнөт, убактымды.

Өзүмдү өзгөгө эмес, сага дегем, А
бирок, сен сүйүүгө сараң белең.
Атыңды жүрөгүмө жазып койдум,
Алтындан жалатылган тамга менен.

Ашык болдум бир өзүңө

Сырымды айталбастан ичке катам,
Сызылып жүрөгүмдөн ойлоп жатам.
Сыртымдан сыр билгизбей сынап
карай, Ичимден терең-терең ойго
батам.

Жолуксам деп махабат мүрөгүнө,
Сүйүү нурун себелеп жүрөгүмө.
Мен сага түбөлүккө ашык болдум,
Сыйкырлап алдың окшойт бир өзүңө.

Суктандым ак маралдай бойлоруңа,
Суктандым аппак болгон колдоруңа.
Бир күнү сен да мага түшүнөөрсүң,
Мендеги аруу, тилек ойлорума.

Калдык мына жомоктой

Ак сүйүүмдү сен жүрөсүң тоготпой,
Кетким келди убактымды коротпой.
Өткөн күндөр бара жатат алыстап, Тээ
илгери өзүм уккан жомоктой.

Үмүт деген бүлбүлдөгөн, үзүлбөй,
Сезимимди сезбей кеттиң, түшүнбөй.
Бирге жүргөн күндөр калды, алыстап,
Тынч уйкумда сени көргөн түшүмдөй.

Кечтер өттү экөөбүзгө сонундай,
Сүйүү болду жалбырт оттун чогуңдай.
Биз экөөбүз калдык мына, алыстап,
Эки өйүздө, чоң дайранын боюнда ай...

Ажырашуу болбосун

Эркекке да, аялга да тең заман,
Түшүнгөнгө, бардыгына кең заман.
Түшүнбөстүк болбосо экен эч качан,
Түгөйлөргө, ажырашкан эң жаман.

Азгырылып башкаларга, алданба,
Бйман берсин үй бүлөлүү жандарга.
Таарынышып, тескери карап кетпегин,
Кыйын болот ортодогу балдарга.

Жетелешип өмүр жолдо, колтуктап,
Дайым жүргүн бири-бириңди толуктап.
Ажырашуу кыялыңда болбосун,
Бйлабасын наристелер соолуктап.

Эң жакпаган түштөрүнөн ойгонсун, Үй
бүлө үчүн эчен ирет толгонсун.
Жаркып турган ар бир аткан таң менен,
Ар бир адам келечегин ойлонсун.

Күнөөсүз жүрөгүмдү

Сагынам, сан ойлордо санаа тартып,
Жүрөмүн мен негедир, ойго батып.
Үмүттүн шам чырагы бүл-бүл жана,
Тигилип сыртты карайм ойгоо жатып.

Жабыркап, жан дүйнөм да сыздап
барат, Үмүттүн таң шооласы жолун
карап. А бирок, кандай ойдо жүрдүн
экен, Сен үчүн эт жүрөгүм күйүп
жанат.

Сабылып санааларда, күтүп келем,
Чырмалган азаптарда, шордуу белем.

Күттүргөн көп күндөрүм өтсө дагы,
Күнөөсүз жүрөгүмдү сага дегем.

Кыргыз футболчуларына

Алдыга топту тептиңер,
Шумкардай алга кеттиңер.
Кубанып кеттим мен бүгүн,
Жеңишке чындап жеттиңер.

Теледен көрүп олтурдум,
Жеңишти бүгүн болтурдуң.
Кыргызым алга, кыргызым,
Сүйүнтүп жүрөк толтурдуң.

Кубанып бүгүн жатамын,
Кызыктуу ойго батамын.
Дүйнөнүн баарын багынтып,
Кылымга кетсин атагың.

Буйруса баары оңолот, Тепкиле
топту томолоп. Дүйнөгө
кыргыз жар салгын, Топ деген
өзү тоголок.

Сыйлаймын

Бир сен үчүн сүйүү ырын ырдаймын,
Сөз тийгизбей, сени уят кылбаймын.

Эгер мага түбөлүктүү жар болсоң,
Өмүр бою сени гана сыйлаймын.

Жашоомдо жакшылыкка жандаймын,
Бакыт издеп сага көңүл байлаймын.
Эгер мага өмүрлүккө жар болсоң, Өзүң
үчүн сүйүү гүлүн арнаймын.

Жаркылдашын күтүп жүрөм маңдайдын, Жан
эргитээр жакшы сөздү талдаймын.
Таалайыма жаркылдаган жар болсоң,
Кадырыңды баалагандан талбаймын.

Эскерели

*(Урматтуу кыргыз элим, Россиядагы өрттөн каза болгон
кыз-келиндердин жаткан жери жайлуу болсун дейбиз,
кайгысын тең бөлүшөбүз)*

Издеп жүрүптыйынды, Жаш
өмүрлөр кыйылды. Артында
калды эчендер, Агызып,
жаштап ыйыңды.

Тең бөлүшүп кайгыны, Кыргыз
элим жыйылды. Бейажал
жетип тооруган, Алдырып
өмүр колунан.

Көр оокат койбой кетти эле,
Койбоду ажал соңунан. Кыз-
келин кетип кырчындай, Тооруду
кырсык жолунан.
Иш издеп кетип батышты,
Азапты далай тартышты.
Өрт алып кеткен кыз-келин,
Түбөлүк уктап жатышты.
Кайгылуу кабар укканда,
Жүрөгүм жаман ачышты.

Ойлосо жүрөк айбыгып, Үй
бүлө, тууган айрылып. Жаткан
жер жайлуу болсун деп,
Жаннаттан берсин жай кылып.
Кыз-келин кетти кырчындай,
Кыргызым калды кайгырып.

Үркүндүн жүз жылдыгына арналат

Армансыз дүйнө кеттиңби,
Ышкырып ажал жеттиңби.
Сурданган душман кылычы,
Далайдын башын кестиңби.

Удургуп элим үрктүңбү,
Азапка жанды түрттүңбү.
Бет алып кытай тарапка,
Жашоодон үмүт күттүңбү.

Карантүн түшүп кайран эл,
Туш келип дабан, бийик бел.
Кыйылды далай өмүрлөр,
Атылган ок, учкан жел.

Элимди баскын кубалап, Кача
албай алсыз буралат. Жан
үрөп алга баратты,
Тырмышып белге, чубалат.
Кутулуп араң кетишти, Кытайга
эптеп жетишти.
Кутурган акмак жексурлар,
Кыргыздын канын кечишти.

Баскынчы сүрү каар беле,
Бети жок, пейлиң тар беле.
Элимди кыйнап кыргандай,
Кыргыз да өчүң бар беле.

Унутпагын тилинди

Эне тилди өгөйсүнтүп, унуткандар,
Башка тилде сүйлөшүп, сууткандар.
Андайларды өмүр бою жек көрөмүн, Кыргыз
эмес “киргиз” болуп куруткандар.

Айткан сөздү кулагына илип туруп,
Көкүрөккө туз себет, тилип туруп.

Кыргыз тилди жээригенди жек
көрөмүн, Эне тилин сүйлөбөсө, билип
туруп.

Кылымдардан келе жаткан кыргыз тилим,
Кыргыздардан кыргызга калган илим.
Кыргызсыңбы, кыргыз болуп туулган соң,
Керек болсо кыргызча алгын билим.

Башкаларга өзүңдү теңебегин, Башка
улуттун сөзүнө ээрибегин. Оо
кыргызым, улуу элдин урпагыбыз,
Унутпагын, өз тилиңди жерибегин.

Жакшы адам бол

Жакшы адам бол, элиң турсун жактырып,
Шайыр мүнөз күлкүң болсун, каткырып. Эл
журтуңа жакшылыкты аянба,
Дайым жүргүн, көңүлүңдү шат кылып.

Жакшы адам бол, жакшылыгың көрүнсүн,
Мээрим чачкан ак пейилиң төгүлсүн. Керек
болсо душман сага суктанып,
Душман болуп жүргөнү үчүн өкүнсүн.

Жакшы адам бол жүрөгүңдөн жалындап,
Ар убакта жакшы ойлорду кабылдап. Ак
пейилин жолдош болсун өзүнө,
Ийгиликтер коштоп турсун таңуулап.

Жакшы адам бол көңүл кушу чөкпөсүн,
Мезгил чиркин куру бекер өтпөсүн.
Өчпөй турган из калтыргын артыңда,
Келген өмүр ар убакта көктөсүн.

Ай калкып

Ай калкып көлгө чагылып.
Шамчырак болуп жагылып.
Кездешчү күнүм келсе деп.
Жээгинде турам сагынып.

Ай тийген түндү жамынып.
Кайгылуу ойдон арылып.
Жээгинде жүрөм жай гана.
Жакшылык күнгө жалынып.

Жароокер жаным, сүйөмүн.
Жалындайт сага жүрөгүм.
Жараткан бизди кошсо деп.
Жакшы ойду күтүп жүрөмүн.

Эркелеп биз да чоңойдук

Баарыбыз бала болгонбуз,
Бактыга дайым толгонбуз.
Тойтондоп басып ар убак,
Жыргалга батып оңгонбуз.

Кыйындык такыр ойдо жок,
Ойлосок курсак, көңүл ток.
Жүгүрүп кечке тынбаган,
Болгонбуз биз да өтө шок.

Жыртылса кийим, карабай,
Ээлирип жүрдүк аябай.
Эркелеп биз да чоңойдук,
Жашоодон камды санабай.

Боз топурак чаң болуп, Көңүлдөр
дайым шаң болуп. Бактылуу
болуп чоңойдук,
Жылдызын чачкан таң болуп.

Бул ырды белгилүү кыргыз кызы, балбан Айсулуу Тыныбековага арнайм

Жеңилдим деп чөкпөгүн,
Намыстан жашты төкпөгүн.
Кыргыздын кызы Айсулуу,
Алдыда сенин көктөмүң.

Көп улут болду, катышты,
Башкага сүрөп тартышты.
Жанында сүрөп турбадык,
Аябай ичим ачышты.

Желбиреп турган желексиң,
Алладан түшкөн белексиң.
Келечегиң сенин алдыда,
Кыргызга дайым керексиң.

Бөлүнбө

Бир тамырдын даны бир,
Кутмандуу элдин каны бир.
Ынтымак болсун ар качан,
Кемеге түшсө жаны бир.

Башкага жаман көрүнбө,
Чачылып элим, төгүлбө.
Алакандай эл болдук,
Бөлүнбө журтум, бөлүнбө.
Тескери карап качпагын, Туш-
туштан талап, тартпагын. Бир
тамырга биригип,
Ынтымак болсун, барктагын.

Алдыга жылып тирилик,
Кербендей чубап, ийрилип.
Ар дайым алга сүрөйлү,
Бир муштумга биригип.

Ош беши жарык

Байкасан ушул заманды,
Өзгөртүп ар бир адамды.

Он беши жарык ай болсо,
Он беши айдын караңгы.

Бар болсо көңүл ток болот, Кол
сунсаң, колуң шок болот.
Жакшылап барда пайдалан,
Бир кезде ал да жок болот.

Жокчулук кезде өкүнбө, Чыгарба,
бирок төгүнгө. Жокчулук кетип
бар келет, Береке келип төгүлсө.

Жашоонун билип баркынан,
Ийгилик келсин артыңан.
Сабырдын түбү сары алтын,
Ай нуру тийет жаркыган.

Шурик менен Нина

(Тамашалуу ыр)

Шурик-Жаркырап таңдар атса да,
Жайылып күнүм батса да.
Көңүлүм сенсиз ачылбайт,
Жүрөгүм сага таптаза.

Нина-Жаркырап таңым аткандыр,
Кызарып күнүм баткандыр.
Жигиттин гүлү сен болсоң,
Жүрөгүм согот, жаккандыр.

Шурик-Дүйнөдө сендей таппадым,
Өзүңдү дайым мактадым. Өзгөчө
белең жан эркем,
Азыр мен сүйүү бактамын.

Нина-Жигит ай, бирок таарынам,
Үч ууру кызык баарынан.
Моргунов, Вицин, Никулин,
Салдың го мени, кабынан.

Шурик-Сүйүүгө бирок, таза элем,
Аракка өчтүм, бат элем.
Карматып сени салыпмын,
Ишенчи жаным, мас элем.

Нина-Кутулуп, айла тапсаң да,
Жигиттин гүлү мактанба,
Тарындым сага бир жолу,
Актанба жигит, актанба.

Шурик-Бош келип мен да, чечилдим,
Баркыңа жетпей эсирдим.
Тагдырым сенин колуңда,
Эх жаным, мени кечиргин.

Нина-Жакшы эле сенден бекиндим,
А бирок, кайра чечилдим. Өткөндү
ойлоп мен дагы,
Эх жаным, сени кечирдим.

Шурик-Башканын сөзүн жактабайм,
Бактымдан эми аттабайм. Убада
берем сен үчүн, Мен эми сени
таштабайм.

Бір дүйнө

Жабыркап сезим, бүлүнөт,
Жар болуп кулап, күбүлөт.
Бір жазып сырым бөлүшөм,
Бір дүйнө гана түшүнөт.

Жаштык кез кимде болбогон,
Тагдырдан жолум болбогон.
Татаал кез болуп турганда,
Бір дүйнө мага орногон.

Бөлүшүп ойлор тең болду,
Окурманым эл болду.
Чөмүлүп ойго батканда, Бір
дүйнө мага бел болду.

Мезгилдер өтөт сынактап,
Агылсын ырлар булактап.
Ар дайым мени коштогон,
Бір дүйнө турат кубаттап.

Өкүнбө

Жүрөгүмдү кыйнабачы, көрүнбө,
Убаданды чыгардыңбы төгүнгө.

Ар убакта эстеп мени билип жүр,
Жылдар өтсө, кийин жаным өкүнбө.

Махабатка алоолонгон от болом, Мезгил
өтсө, барып-барып токтолом. Сен да бир
күн мени ойлонуп калаарсың, Кеч
болгондо, мен жаныңда жок болом.

Мейли жаным, жашооңдон чийип кой,
Айтканымды чыгарбагын, илип кой.
Жаштык кетет, мастык кетет алыстап,
Кеч болгонун бир кылчайып билип кой.

Жалгыз сезим

Жалгыз сезим жан дүйнөмдү жаралап,
Сени издедим, көп жерлерди аралап.
Эңсей берем, көргүм келип өзүңдү,
Санаа тарткан сансыз ойлор салаалап.

Жалгыз сезим кыялымда уялап, Брлар
жазам ак баракты сыялап.
Унуталбайм сулуу көзүң, карегиң,
Азап тарткан узун түндөр чубалат.

Жалгыз сезим туңгуюкка кабылып,
Бүлүндүргөн мезгил өттү чабылып.
Кыялбадым канча аракет кылсам да,
Жашап келем, жүрөгүмдөн сагынып.

Муздак бойдон калбасынчы

Коштошуп мен узатып кала бергем, А
бирок келеби деп карай берем.
Канчалык унутайын десем дагы,
Жүрөктөн унута албай самай берем.

Сен менин ойлорумду түшүнбөдүн,
Жүрөгүм муздап барат, үшүгөнмүн.
Убакыт өткөн сайын кыйнап барат,
Кыйналган азаптардын түбүндөмүн.

Каректен аккан жаштар тамбасынчы,
Күтүүдөн азаптарды салбасынчы.
Кайрылып келерби деп үмүт кылам,
Жүрөгүм муздак бойдон калбасынчы.

Айлыбыздан башталат

Жол менен жашоо катталат,
Тынымсыз кадам ташталат.
Ааламга кеткен ушул жол,
Кыргызстандан башталат.

Кылымдар бою сакталат, Тарыхта
калат, даңкталат. Ааламга кеткен
ушул жол, Ала-Тоодон башталат.

Буйруса элим шаттанат,
Баардыгы болот, такталат.
Ааламга кеткен ушул жол,
Айлыбыздан башталат.

Таштаба

Көтөрүп кайгы-санааны,
Ушинтип азап табабы.
Түшүнбөй кээ бир адамдар,
Кор кылып таштап баланы.

Жакшы эле сүйүү башташат,
Сүйүүдөн көздү жашташат.
Ойлонбой кылып күнөөнү,
Акыры минтип ташташат.

Оп тартып ажал, ыркырап,
Заматта келет зыркырап.
Бейкүнөө кетип наристе,
Баланын жаны чыркырап.

Күйүткө салба, бирөөнү,
Күйгүзбө, жапжаш бүлөнү.
Күнүбүз өтөт күттүрбөй,
Жок жерден тартпа күнөөнү.

Карайлап күнүң батса да,
Азаптуу таңдар атса да.
Кудайым берген баланды,

Кор кылып жерге таштаба.

Бактыңдан эч бир аттаба,
Көңүлүң болсун таптаза.
Жараткан берген балаңды,
Эч качан жерге таштаба.

Жазгым келет

Сезбедин жүрөгүмдүн жанчылаарын.
Сен үчүн жан үрөдүм, камчыладым.
Колума калем кармап ырга айлантам.
Сүйүүдөн көз жашымдын тамчыларын.

Ойлондум, санааркадым күнү-түнү,
Мен эми көтөрө албайм күйүтүмдү.
Аргасыз ак кагазга жазып келем.
Күтүүдөн үзө албаган үмүтүмдү.

Уксам дейм шыңгыр күлкү, дабышыңды.
Жазсам дейм мага болгон таарынычыңды.
Сүйүүмдү дастан кылып жазгым келет.
Жашоодо сага болгон сагынычымды.

Барктаганга акым бар

Мезгил өтөт, убакыттар закымдаар.
Бул айтканым бир чындыкка жакындаар.
Бул өмүргө белек болуп бир келген. Өз
бактымды талашканга акым бар.

Бир өзүнө кат жолдодум, катым бар.
Жооп берсең, сүйүү бизге жакындаар.
Көмүскөдө калтырбадым сүйүүмдү,
Ак сүйүүмдү айтканга мен акым бар.

Өзгөчөсүң, башкалардан баркың бар.
Баалай билсең, бакыт бизге жакындаар.
Бул дүйнөгө мейман болуп келгенбиз.
Махабатты барктаганга акым бар.

Жүрөгүмө кайгы салба

Сен антип башка менен жолукпачы.
Түйшөлтүп, үмүтүмдү соолутпачы.
Карабай мени таштап кетсең дагы.
Суранам жүрөгүмдү оорутпачы.

Кайгыртып көкүрөктү кыйнатпачы.
Айыкпас жараатымды ыратпачы.
Өзүңдү ойлоп жатып капаланам.
Жаралуу жүрөгүмдү сыздатпачы.

Өчүп барат үмүт шамы бүл-бүл жана,
Алданып, башкалардын тилин алба.
Сен мендеп алыстаба, кетпечи сен,
Суранам жүрөгүмө кайгы салба.

Мен сени кызганамын

Тартынып, сени көздөй ыктабадым,
Түйшөлүп, түнү бою уктабадым. Сен
менин ойлорумду билбесең да, Мен
сени ушунчалык кызганамын.

Мен сени бийик тутуп сыйлагамын,
Сансыз ой-санааларда кыйналамын.
Сен менин сезимимди сезбесең да,
Өзүңдү өзгөлөрдөн кызганамын.

Ыр жазып, ырларымда ырдагамын,
Сырымды билгизе албай сыздагамын.
Сыртымдан далай жолу сынап карай,
Сыр катып жүрөгүмдөн кызганамын.

Күтүп жүрөм

Сени эстеп, далай күндөр өтүп жаткан,
Серпилип, жүрөгүмдө сырлар каткан.
Сезимди сезбей кеттиң, а бирок сен,
Уйкусуз удургуган таңдар аткан.

Үмүттүү жолуң карап, күндөр баткан,
Үнүлүп үнсүз гана ойго баткам.
Көз салып тиктеп коём сүрөтүңө,
Ойлорум сен тарапка бара жаткан.

Чырмалып жүргөнүмдү сездиң бекен,
Чыгарып койдунбу же, мени эстен.

Мен сени өмүр бою күткөнсүймүн,
Күтөмүн өз сүйүүмдү, узап кеткен.

Эске түшөт

Убакыт өткөн сайын сезим күчөп,
Жаралуу жүрөгүмдү кантип бүтөйт.
Сансыз ой-санааларга чөмүлгөндө,
Унутпай өткөн күндөр эске түшөт.

Тизмектеп өткөн мезгил барактарын,
Өзүңсүз жүрөгүмдү канаткамын. Жылт
этип далай жылдар өткөн тура,
Түгөнгүс ырларымды жараткамын.

Удургуп ойлорум да, издеп келем,
Өзүңдү унуталбай, самай берем.
Көкүрөк үмүт менен көксөп келет,
Көрүнүп калабы деп карай берем.

Бактылуу болуп келем

Түшүн жаным, сени кантип кыямын да,
Суктанып сугум артам, сыягым да. Сыртымдан
сыр билгизбей жүргөн менен, Бактылуу болуп
келем кыялымда.

Жарашат билеригиң колдорунда,
Өмүрдүн өргө тарткан жолдорунда.
Байкатпай, эл алдында жүргөн менен,
Бактылуу болуп келем ойлорумда.

Жанымдан кыйгач карап өткөнүндө,
Жүрөктөн чын көңүлдү бөлгөнүмдө.
Сезимди сага жүрөм билдирбестен,
Бактылуу болуп келем көргөнүмдө.

Бүгүн сен өзгөчөсүң

Махабат өчпөс болуп, улуу болуп,
Мамилең мага жагат, жылуу болуп.
Жөнөткөн сүрөтүңө көңүл бурдум,
Бугун сен өзгөчөсүң, сулуу болуп.

Сүйүүмдү сага жаздым, катта барсын,
Көңүлүң сүттөй аппак, таптазасың.
Көздөрүң жүрөгүмө жагып турат,
Мен үчүн бүгүн жаным, башкачасың.

Күтүү деген созулуп, жылдар болуп,
Жазылдың ак баракка, ырлар болуп.
Чын эле бүгүн жаным, өзгөчөсүң,
Катылдың жүрөгүмө, сырлар болуп.

Терезенди күндө карап

Умтулуп алга карай, келечекке,
Суйкайып бой жетилдиң, эрезеге.
Суктанып сугум артып, сырттан карап,
Сулуу кыз, күндө келем терезеңе.

Айлана чүмкөп турат караңгыга, Шам
чырак куйуп турат, бүл-бүл жана.
Жашоодо сени эч кимге
алмаштырбайм, Өзүңсүң жүрөгүмө
жалгыз гана.

Махабат жүрөгүмдө күйүп-жанат,
Каш-кирпик, көздөрүңдү сүйүп барат.
Сансыз ой-санааларда сагынганда,
Келемин терезенди күндө карап.

Карап турдум

Сен билбедин, бүгүн сени көрүп калдым,
Сыртымдан билгизбестен күйүп-жандым. А
сен болсо кете бердиң жайбаракат,
Мелтиреп тиктеп турдум, карек салдым.

Мен сени көрүп турдум, байкабадың,
Көрсөтүп көкүрөккө, кайгы салдың.
Капарсыз кете бердиң карабастан,
Көрүнбөй көңүлүмдө күйүп-жандым.

Чын эле байкабадың карабадың,
Чыгынып мен жанына бара албадым.
Канчалык алаксыыйн десем дагы,
Чырмалып азаптардан чыкпай калдым.
Узаттым карааныңды тиктей карап,
Уюлгуп жүрөгүм да азаптанат.
Канчалык унутайын десем дагы,

Журогу́м э́нсөө менен сени самайт.

Даткайым

Жүрөккө дайым сактайын,
Сезимди мен да акта́йын.
Көзүндү сүйдүм жароокер,
Билип кой жаным, даткайым.

Билдирдим бирок, шашпайын,
Мүнөзүң айтып мактайын.
Билгизбей мени арбадың,
Билимдүү, сулуу даткайым.

Башкага сырды айтпайын,
Антташкан сөздү сатпайын.
Көздөрүң менен сүйдүрүп,
Акылдуу жансың даткайым.

Сырымды элге чачпайын,
Сүйдүрдүң эми, жактайын.
Жүрөлү дайым биз бирге,
Жүрөктө калдың, даткайым.

Күтүү

Мелтиреп, терезени үнсүз карап,
Жүрөгүм сагынычтан сени самап.
Уйкусуз түндөр менен алпурушкан,
Өмүрүм э́нсөө менен өтүп барат.

Жүрөгүң эмне мынча муздак белем,
Сезимдер, арзууларым сага дегем.
Сансыз ой-санаалардан тажап бүттүм,
Жашоодо бир өзүң деп жашап келем.

Убакыт өткөн сайын арзуум күчөп,
Өзүңсүз жашай албайм, жашоо бүтөт.
Сен менден жүзүң буруп кетсең дагы,
Жүрөгүм үмүт менен сени күтөт.

Бактылуу күндөр келсе ойготуп койгулачы

Досторум, айланама толгулачы,
Бактыма силер күбө болгулачы.
Бактылуу күндөр келсе, уктап калсам,
Суранам, мени ойготуп койгулачы.

Досторум, айланама келгилечи,
Биримдик, достук менен жеңгилечи.
Бактылуу күндөр мени издеп келсе,
Досторум, мага кабар бергилечи.

Досторум, айланама баргылачы,
Шаңдантып, оюн-күлкү салгылачы.
Бактылуу күндөр мага келген болсо,
Сүйүнчүсүн өзүңөр алгылачы.

Ырлар жаздым

Ырлар жаздым, сыялары кургабаган,
Обончу обон салып ырдабаган.
Ырларды жыйнак кылып чыгарбадым,
Кыргызым али окуп, сындабаган.

Буулугам, эл алдында төгүлбөгөм,
Ырыма элдин көөнү бөлүнбөгөн. Акын
болдум, ар түркүн ырлар жазам,
Азырынча эл алдында көрүнбөгөн.

Мен дагы көп ойлорду тилек кылам,
Толкундап, терең-терең ойдон улам.
Алга деп кыргыз элим колдоп турса,
Буйруса жакшы ырларды элге сунам.

Багындымбы

Сырлар жаздым, ырлар жаздым түгөнбөгөн,
Суктанам сен жүрөсүң гүл өңдөнгөн. А
бирок, мен жаныңда боло албадым,
Жашоодо тагдыр мени жүгөндөгөн.

Жүрөгүм сени сүйүп, жалындаган,
Жашоодо сени гана кабылдаган. Айла
жок, тагдырыма багындымбы,
Тагдырга кимдер гана багынбаган.

Бактысыз сүйүүгө мен кабылдымбы,
Көрсөм деп карааныңа жалындымбы.
Көңүлүм ачылбастан жашап келем,
Жашоонун агымына агылдымбы.

Кыялбадым карааныңды

Айлана тынчтык гана өкүм сүрөт,
Өзүңсүз өтүп жатат ар бир мүнөт. Мен
сени унутайын десем дагы, Жүрөгүм
кыя албастан дале жүрөт.

Сен мени ойлойсуңбу кыялыңда, Сени
сүйгөн бир адам сыягымда.
Сансыз ой-санааларга салдың мени,
Унутпадым кантип сени кыямын да.

Унутпайм жоодураган жамалыңды,
Түшүнчү менин ушул абалымды.
Эч кимге бир өзүңдү бергим келбейт,
Сагындым, көргүм келди карааныңды.

Сыр катам

Арманым менен сырдашам,
Айталбайм бирок, ыр жазам.
Азапка салдың сен мени,
Азаптуу түндө сыр катам.

Ойлорум менен сырдашам,
Ойлонуп сага ыр жазам.

Ойго албай мени жүрсөң да,
Ойлонуп мен да сыр катам.

Жүрөгүм менен сырдашам,
Жүйөөлүү сага ыр жазам.
Жүрөмүн сага айталбай,
Жүрөккө дайым сыр катам.

Тиктей берем

Мен жүрөмүн айталбастан, басынып,
Сен жүрөсүң ак маралдай ачылып.
Бирок жаным, мени такыр сезбедиң,
Тиктеп турдум ак булутка жашынып.

Түйшүк тарткан ойлорума чабылып,
Күндө сени көрсөм дагы сагынып.
Үмүт кылып жүргөнүмдү билбедиң,
Сени тиктейм караңгы түн жамынып.

Мен жүрөмүн, тагдырыма таарынып,
Сен жүрөсүң аппак жолук салынып.
Сугум артып, эстей берем ар убак,
Сени тиктейм Ай шооласын жамынып.

Калгам сенин көздөрүңө кабылып,
Күндө тилейм жаратканга жалынып.
Тиктей берем кыялбастан өзүңдү, Көк
деңиздин толкунунда агылып.

Сезсеңчи

Жел согот бетке акырын, Ойлоном
бирок, асылым.
Сыр бербей келем эч кимге,
Суктандым сага жашыруун.

Бурганак бетти аймалап, Биз
басчу жолдор тайгалак.
Сүйдүрүп мени жүрөсүң,
Жүрөктү дайым саймалап.

Ак жамгыр бетке тамчылап,
Мезгилдер өтгү камчылап.
Сүйүүмдү жаным сезсеңчи,
Күтөмүн сени канча убак.

Сен үчүн согот

Жылмайып дайым күлөсүң,
Жылдыздуу сенин мүнөзүң.
Жашоом бөлөк болсо да,
Жүрөктө дайым жүрөсүң.

Эңсетип көңүл бурасың,
Ойлонсом жүрөк сыгасың.
Экөөбүз бөлөк болсок да, Эсимде
дайым турасың.

Кыялды бийлеп турасың,
Сырымдан көңүл бурасың.
Сыйкырлап кеттиң жүрөктү,
Сезимди мага сунасың.

Өмүрлөшү болдуң бирөөнүн,
Сен үчүн башка бирөөмүн.
Тагдырым башка болсо да,
Сен үчүн согот жүрөгүм.

Сени ойлонуп

Жалгыз аяк жол менен басып келем,
Азаптуу ойлорума батып келем.
Берилип, жан адамга айта албадым,
Билдирбей сырларымды катып келем.

Жашоону алга сүрөп тарта албадым,
Сырымдан сыр билгизбей байкалбадым.
Түйшүктүн түпкүрүндө калган экем,
Түйшөлткөн ойлорумду айта албадым.

Асманда тургансыды Ай толгонуп,
Кайдасың, сен жүрөсүң нени ойлонуп.
Сыр каткан жүрөгүмдү билбесең да,
Жашоодо мен жүрөмүн сени ойлонуп.

Жолукканда

Көңүлүм эчен ирет чөксө дагы,
Үзүлүп үмүт шамы өчсө дагы. Карай

бердим кылчактап жолукканда,
Арадан эчен жылдар өтсө дагы.

Жарашчу ууртундан күлгөнүндө,
Жанашып мени менен жүргөнүндө.
Арадан канча мезгил өтсө дагы,
Калыпсың түбөлүккө жүрөгүмдө.

Буулугуп ойлономун териккенде,
Сагынам сенсиз жашап, зериккенде. Эч
кимге билдирбестен карай бердим,
Капыстан биз экөөбүз кезиккенде.

Издей берем

Издей берем сени жаным жоготуп,
Үмүт кылдым мен өзүмдү сооротуп.
Өткөн өмүр мени коштоп жалгыздык,
Сенсиз жашоо, убакытты коротуп.

Бул өмүрдө сенден калгам адашып,
Сени менен жүрө албадым жанашып.
Башка менен кеткенинди эстесем,
Ойлой берем жүрөгүмдү канатып.

Жүргөндүрсүң аппак жолук салынып,
Бөлөк тагдыр дайрасында агылып.
Күдөрүмдү үзбөй келем эч качан,
Күндө ойлоном, күндө сени сагынып.

Токтобостон мезгил бизди шаштырып,
Аппак кардай өткөн изди бастырып.
Канча жылдар арабыздан өтсө да,
Жүрөгүмдөн дале жүрөм жактырып.

Аллах бизди көрүп турат

Өмүр берген белек кылып, жашоо улап,
Аллахым бизге дайым көңүл бурат. Оо
пенделер, бири-бириңди алдабагын,
Анткени, Аллах бизди карап турат.

Адамга ээлик берген, дүйнө курап, Ар
түркүн жолдор менен кээсин сынап.
Байлыкка, мансапка да көппөйлүчү,
Аллахым бизди дайым көрүп турат.

Аллахым пенделерге ыйман сунат,
Ыймандуу пенделерге көңүл бурат.
Кыянаттык кылбагын бири-бириңе,
Анткени, Аллах бизди билип турат.

Жаратканга шүгүрчүлүк кылалычы,
Аллахты дайым эстеп туралычы.
Ден-соолук, тынчтык, бакыт берсе экен деп,
Аллах деп дайым колду суналычы.

Буйруса

Жашоодо тартып келем сүйүү дартын,
Өзгөчө сыйлап келем аялзатын. Сен
дагы мен жөнүндө ойлойсунбу,
Жашоодо эңсеп күткөн перизатым.

Тагдыр да, сени ойлонуп ооругамын,
Көрсөм деп, сагынып мен оолугамын.
Өмүрдү өткөрүп мен күтүп келем,
Буйруса жаным сага жолугамын.

Жүрөктүн түпкүрүндө күйүп-жанам,
Жашоодо жалгызым деп ойлоп калам.
Өмүрдө түбөлүктүү түгөй болсоң,
Буйруса жаным сени сыйлап алам.

Жашырдым

Уйкусуздан далай таңдар атырдым,
Сезимимди айталбастан басындым.
Айтпасам да сага болгон сүйүүмдү,
Айласыздан ырларыма жашырдым.

Жүрөгүмө сүйүү отун ашырдым,
Сезимимди билдирем деп ашындым.
Айталбастан сезимимди а бирок,
Көз жаш толгон карегиме жашырдым.

Күйүт болуп мен жашоодо чачылдым,
Арманымды сырдаш кылып чакырдым.
Көмүскөдө кала берди түбөлүк,
Ак сүйүүмдү жүрөгүмө жашырдым.

Жактырам

Сени ойлосо жүрөгүмдөн аптыгам,
Кыялымда уурдап алдым бактыңан.
Жандап өтүп сени тиктеп жүрөмүн,
Сенин сулуу көздөрүңдү жактырам.

Мен өзүмдү сен тарапка шаштырам,
Кыялымда ак ат минип бастырам.
Келе жаткан жолуң тороп, жолугуп,
Кыйгач карап тиктешинди жактырам.

Көпкө тиктей, ээрчий карап артыңан,
Ой-кыялым Ай, асманды чапчыган.
Чынын айтсам ойлоруңду билбедим,
Бул жашоодо сени сүйүп жактырам.

Сен жашайсың

Сырыңды ичке катып сен карайсың,
Сынайсың, эмне мынча кайталайсың.
Бүгүн мен бактылуудай сезип келем,
Анткени, жүрөгүмдө сен жашайсың.

Билемин, бийиктикке умтуласың,
Эңсетип, көңүлүмдү сен бурасың.

Сырыңды билбесем да бактылуумун,
Анткени, кыялымда сен турасың.

Кабыл ал, гүл ордуна ырым сунам, Ар
убак сени издеймин көңүл бурам.
Өзүмдү бактылуу деп сезип жүрөм,
Мен сени бассам-турсам ойлоп турам.

Сага калгам байланып

Турмуш деген агымына айдалып, Азап
тартып келем мен да чайналып.
Унутууга канча аракет кылсам да,
Жүрөгүмдөн сага калгам байланып.

Азаптарга калбасам деп шайланып,
Бирок сенден узабадым айланып.
Кайда жүрсөм эстей берем өзүңдү,
Көздөрүңө калган экем байланып.

Мен сыртыңдан көз жүгүртүп, байыр алып,
Алсыз жүрөк азап тартат, чайналып. Сени
көрбөй, алаксыыйн десем да,
Жылуу сезим сага калган байланып.

Турналар учуп өттү

Мен сени ойлой берем ушул тапта,
Күттүргөн үмүт кылып ар бир жазда.
Тизилип катар-катар үн салышып,
Турналар өтүп жатты сен тарапка.

Сагынып санаа менен ойго баттым,
Мен дагы турналарды эрчий бастым.
Сагынып, чындап сени калсам керек,
Кол шилтеп турналардан салам айттым.

Ойлорум өзгөрүлгөн, азыр башка,
Кабыл ал саламымды, эгер жакса. Көз
менен мен узатып кала бердим,
Турналар бара жатты сен тарапка.

Энени сыйла

Энени капа кылбайт кабагында, Сыйга
бөлө, карылык кез абалында.
Салтыбыз го улук туткан энелерди,
Бейиш төрү энелердин таманында.

Энелерди биз кароодон качпасак,
Энелерге жаман сөздү айтпасак. Бул
жашоодо эне биздин бактыбыз, Ар
убакта эне сүтүн актасак.

Көзү тирүү кезинде сыйлап калгын,
Чын жүрөктөн энелерден бата алгын.
Энелерди төргө коюп багып келген,
Акыл-эстүү уул-кыздар болсун арбын.

Кыйнабачы

Түн бир оокум, ойлор мени курчаган,
Ойлорумдун арасынан чыкпагам.
жүрөгүмө тынчтык бербей келесиң,
Түшкө кирдиң түндө жатып уктасам.

Сезимдерди сезбей кеттиң тебелеп,
Өзүмдү өзүм кээде коем жемелеп.
Жүрөгүмдөн кыялбадым өзүңдү,
Кеттиң беле, азаптарды себелеп.

Тагдырымдын сыноосуна чалындым,
Айласыздан мен тагдырга багындым.
Көргүм келди, кыйнабачы жүрөктү,
Бул жашоодо чындап сени сагындым.

Кол сунбагын эч качан

Ээ сулуу кыз, өйдө көтөр башыңды,
Арман менен агызбагын жашыңды.
Жүрөгүңдү кимдер капа кылды экен,
Сырың айтчы, сылайынчы чачыңды.

Эмне мынча солуктадың, ыйладың, Мөлт-мөлт
эткен көз жашыңды тыйбадың.
Жүрөгүңдө эмне барын билейин,
Өзүңдү өзүң эмне мынча кыйнадың.

Көңүлүң да бөксөрбөйт го айтпасаң,
Сырларыңды жүрөгүңө катпасаң. Сени
бирөө капа кылса жашоодо,

Экинчи ирет кол сунбагын эч качан.

Ак булутка теңедим

Бул жашоодо сени ойлонуп келемин,
Бүт сырымды сага ачып беремин.
Башкалардан өзгөчөсүң ардагым,
Деңиздердин толкунуна теңедим.

Мүнөзүңдү жүрөгүмдөн сеземин,
Жолукканда баарын айтып беремин.
Жагат мага сүйкүм, назик жамалың,
Кооздук берген сан гүлдөргө теңедим.

Сага менин ырлар болсун белегим,
Кыялымда желбиреген желегим. Бул
жашоодо сүйүп келем өзүңдү,
Асмандагы ак булутка теңедим.

Кыйналган күндөр

Көңүлүм ачылбады, неге чөгөт,
Сүйүүмө кимдер тоскоол, кимдер
бөгөт. Асмандан мени тиктеп, байкап
калып, Айланып булуттарда жашын
төгөт.

Ойлорум алда нени тез келтирген,
Күнөөсүз жүрөгүмдү селт эттирген.
Жакындан байкап калып, муздак

шамал, Жүзүмдү сылап өтгү желп
этирген.

Кыйналдым, ой артынан ойлор басат,
Жүрөгүм уйгу-туйгу сырды катат.
Олтурам, сени күтөм эмнегедир, Ай
дагы үнсүз гана нурун чачат.

Убакыт өтүп жатат мага бекер, Менин
да арзууларым сага жетээр.
Үмүтгү үзө албастан жүрөм мен да,
Кыйналган бул күндөрүм өтүп кетээр.

Аталарга таазим кылам

Аталар Мекен үчүн согуш кечип, Ар
бири жүрөгүндө Мекен-дешип. Баатыр
жүрөк далайлары курман болуп,
Согушта эрдик кылды, тагдыр чечип.

Коргоду жырткычтардан элибизди,
Кайтарып тебелетпей жерибизди. Өч
алып кайтып келген жеңиш менен,
Колго алып чек араны чегибизди.
Желбиреп Жеңиш Туусу көктө калкып,
Жадырап, Жеңиш менен келген кайтып.
Алып келген ушул күндү баарыбызга,
Жашайбыз аталарга алкыш айтып.

Жоокерлик чыныгы сының барда, Ар
дайым таазим кылам улууларга.
Аталардын көздөрү өтсө дагы,
Унутулбайт эрдиги кылымдарга.

Бакыт

Бакытты баалабагын байлык менен,
Жашоодо өлчөмү жок бакыт деген. Кол
сунуп далай жандар умтулушуп,
Бакытты көп адамдар каалап келген.

Бактыңды алмаштырба бийлик менен,
Бактылуу болуш өзү ааламга тең.
Азгырылып калбагын көр оокатка,
Бактылуу болуш үчүн ойлон кенен.

Мансап үчүн бактыңды таштабагын,
Бир келген өз бактыңды аттабагын.
Байлык болсо бакытты аламын деп,
Эч убакта жаман ойду баштабагын,

Жүрөктөрдө түбөлүк

Окусун деп ырлар жаздым атайы,
Көмүскөдө сырлар калды, ачалы.
Тагдырыбыз калды эми бирикпей,
Жок дегенде жүрөктөрдө жашайлы.

Сезимдерди өз жайына койсунчу,
Эстеп дайым сагынычтар толсунчу.
Турмушубуз эки бөлөк болсо да,
Жүрөгүбүз дайым бирге болсунчу.

Жаман ойлор болбосунчу бүдөмүк,
Унутулбай сезимдерде жүрөлүк.
Биздин жолдор эки башка болсо да,
Жашайлычы жүрөктөрдө түбөлүк.

Ишенбеймин

Бул айтканым сага чыны, жакпастыр,
Сен ойлогон сен каалаган башкадыр.
Жүрөгүмдү неге мынча сууттуң,
Эми сага ишенбеймин таптакыр.

Айласыздан жашап өмүр сүрөмүн, Сыр
алдырбай башкалардай жүрөмүн.
Көңүлүмдү катуу кеттиң калтырып,
Сага деген музга айланган жүрөгүм.

Сага болбойт мен чындыкты айтпасам,
Көңүлүм жок сени көрүп, байкасам.
Жашоомдон эми сени унуттум, Эми
сени эстебеймин эч качан.

Ата-энесин күткөн кичинекейлер

Аттиң ай, бири кем дүйнө ушул тура,
Ойлондум мен ичимден көңүл бура.
Атасын да, апасын да күтүп келет,
Оорутуп жүрөгүмдү, ойлондура.

Кичинекей наристелер жолду карап,
Ата-энесин келээр деп күндө самап.
Үмүт кылып жүрүшөт ал экөөсү,
Ата-энесин сагынган күндө адат.

Билишпейт го ал экөөсү, кайда калган,
Ишенишпейт, өткөн күндөр баары жалган.
Жалдырашып наристелер кала берди, Ажал
жетип, ата-апасы дүйнө салган.

Карындашын сооротуп басып келет,
Көздөрүнөн агызып, жашып келет.
Бирин-бири жетелеп, алаксытып, Ата-
энеге сагыныч ташып келет.

Ата-эненин мээримин кантип бүтөйт,
Жөлөгү жок жаш балдар кантип күлөт.
Үмүт деген үзүлбөгөн эч убакта,
Сумсайыңкы наристелер күтүп жүрөт.

Ымыркай го бул экөөсү бөжүрөгөн,
Далай күндөр өтүп жатат азап көргөн.

Ачпы, токпу, жашоолору эмне болду,
Адам барбы экөөсүнө көңүл бөлгөн.

Сезим менен ойнодуң

Аттиң неге, ойлогондой болбодуң,
Сүйгөм бирок, сезим менен ойнодуң.
Чынын айтсам байкабапмын башында,
Сени сүйгөн жүрөгүмдү кордодуң.

Сүйдүм мен да, тилегиме жетпедим,
Бирге жүргөн ал күндөрдү эстедим.
Алдап кеттиң жүрөгүмдү бүлүнтүп,
Сага деген арзууларды тепседин.

Мен түшүндүм, эми ката кетирбейм,
Тарыngамын, оңой менен чечилбейм.
Кайрылбастан кете бердиң, карабай,
Эми сени түбөлүккө кечирбейм.

Жерибиз кооз

Тоолордо арча, карагай, Мен
жүрдүм басып, аралай.
Кырк бирге чыгып калсам
да, Кубандым жапжаш
баладай.

Жерибиз кооз керемет, Бейиштин
өзү тең келет.

Ала-Тоо кымбат жеримде,
Жашаймын мен да эркелеп.

Өлүм бирдей

Өлүм бирдей кедейге да, байга да,
Кууп жетет, качсаң дагы Айга да.
Кутулбаган эч бир адам өлүмдөн,
Бекинсең да бекем, жакшы жайга да.

Өлүм бирдей Ханга дагы, баарына,
Өлүм бирдей жашына да, карыга. Баш
ийебиз биз адамзат, өлүмгө,
Каалаганда алып турат заарына.

Өлүм бирдей жакшыга да, жаманга,
Ал карабайт аябастан адамга.
Өткөндөрдү биз жүрөбүз эскерип, Көз
жүгүртүп көрөлүчү заманга.

Өлүм бирдей эл баалаган сулууга,
Өлүм бирдей эл сыйлаган улууга.
Байкатпастан келип калат турбайбы,
Ал тоготпойт суукка да, жылууга.

Эчендеген акылманды жалмаган,
Эчендеген бейкүнөөнү арбаган. Өлүм
деген мыны ушундай турбайбы,
Өлүм деген өз мыйзамын кармаган.

Сен эми менин жашоомдо жоксун

Бактылуу бол, сага менин тилегим,
Суктандырган, жарашыктуу илебин.
Эми экөөбүз жолукпайбыз эч качан,
Кайра кайтып келбешиңди билемин.

Көңүлүмдү калтырдың сен, сууттуң,
Кайгы салып, жүрөгүмдү куруттуң.
Бул күндөрүм өтүп кетээр бир мезгил,
Эми сени жашоомдо унуттум.

Кыялымда эми сени болжобойм,
Азап чеккен жүрөгүмдү кордобойм.
Жүрөгүмдөн унутайын түбөлүк, Эми
сени, жашоомдо ойлобойм.

Жалгыз ак куу

Махабат ар бир жанга кандай барктуу,
Эңсетип жүрөктөрдөн, кандай таттуу.
Шеригин табамбы деп издеп жүргөн,
Көл бойлоп сүзүп жүрөт жалгыз ак куу.

Шеригин келээрби деп үмүт кылып,
Күйүтүн ичке салып, ичтен сызып.
Өмүрүн күтүү менен алпурушкан,
Акырын сүзүп келет күндө жылып.

Жашоодон тажагансыйт бардыгына,
Өкүнүп махабаттын тардыгына.
Көңүлсүз өмүр сүрөт жалгызсырап,
Өкүнүп ак куу сүзөт, тагдырына.

Сени жоготкум келбейт

Сен жөнүндө болбойт го дейм
айтпасам, Чынын айтчы мен өзүңө
жакпасам. Менин сага айтаар сөзүм
билип кой, Жаным сени жоготпоймун
эч качан.

Көп ойлонуп, сүйүү сырын топтодум,
Жүрөктөрдүн жакындатсак ортонун.
Көңүлүмө бир ой келет мыжыгып,
Жаным сени жоготкондон коркомун.

Эстей берем жоодураган көзүңдү,
Күтүп келем сенин бир ооз сөзүңдү.
Жолукканда тиктей берем кылчактап,
Коркуп келем жоготкондон өзүңдү.

Баары сен үчүн

Тиктеп койсон, сүрдөнөмүн көзүңдөн,
Ойлорунду уккум келген сөзүңдөн.
Тагдырымды жалгыз сага тапшырып,
Үмүт артып жашап калгам өзүңдөн.

Сен жөнүндө жакшы ойлор бар оюмда,
Өмүрүмдүн өйдө тарткан жолунда.
Чын жүрөктөн сага калгам берилип,
Бул тагдырым сенин гана колунда.

Жагат мага жылуу жумшак мүнөзүң,
Өзгөлөрдөн өзгөчө го, бир өзүң. Бакыт
коштоп таалайыма жазылган,
Мандайыма жазылып сен жүрөсүң.

Бир өзүңдү Айга, Күнгө теңедим,
Чынын айтсам сен деп жашап келемин.
Бул жашоодо мен макулмун сен үчүн,
Керек болсо Айды алып беремин.

Кызгандым

Ачкым келет жүрөктөрдөгү сырлардын,
Жазгым келет махабаттуу ырлардын.
Түшүн жаным, мени дагы билип кой,
Сени ойлонуп өзгөлөрдөн кызгандым.

Махабаттын, даамын татпай жыргалдын,
Эчен жолу азап тарттым, кыйналдым. Алыс
жакта, менден узак жүрөсүң,
Түшүн мени, жүрөгүмдөн кызгандым.

Сага жетпей, ичим күйүп тырмандым,
Ойго баттым, арасында сырлардын.

Кандай ойдо жүрсөң дагы өзүң бил,
Билсең эгер, чындап сени кызгандым.

Айтып турат көздөрүң

Жоодураган көздөр көзгө кадалып,
Чагылгандай жылуу сезим жаралып.
Айтып турат жүрөктөгү оюнду,
Жакындашып, ортодогу аралык.

Айтпасак да ойлор менен самашып,
Нур төгүлгөн көздөр менен карашып.
Сүйүүбүздү айтпасак да экөөбүз,
Жүрөктөрдөн бирге болдук, жанашып.

Издеп келем, сендей сулуу көрбөдүм,
Окшоштурбайм көз карашын, өзгөнүн.
Сыр катылган таттуу кыял, ойлорду,
Айтып турат сенин сулуу көздөрүң.

Азаптуу түндөр

Айды тиктеп, мелтиреймин үнсүз гана,
Ай нуру чагылгансыйт бүл-бүл жана.
Жүрөгүм кусалыкка толуп турат,
Жашоодо кыйын болду жалгыз мага.

Асманда жылдыздар да мени карап,
Аларда үнсүз гана күйүп жанат.
Кайрылып келбешиңди билсем дагы,
Жүрөгүм күтүп жүрөт сени самап.

Каптаган коюу түндүн кучагында,
Көңүлүм ачылбады, кусамын да.
Канчалык унуттайын десем дагы,
Өзүңө байланып мен, тушалдым да.

Уйкусуз далай түндөр өтүп жатат,
Коюу түн кучагында сырлар катат.
Убакыт алга карай жылган сайын,
Өзүңсүз азап чеккен таңдар атат.

Кетесиңби

Ойлонтуп жүрөгүмдү эзесиңби,
Кыйналган сезимимди сезесиңби. Ээн
талаа эрме чөлгө калтырып сен,
Өзүмдү жалгыз таштап кетесиңби.

Сен эми жаны турмуш баштайсыңбы,
Сага айтаар сөздөрүм бар, шашпайсыңбы.
Күнөөсүз жүрөгүмдү томсортуп сен, Сен
мени түбөлүккө таштайсыңбы.

Түйшөлтүп жан дүйнөмдү, куруттуңбу,
Мажбурлап сезимимди сууттуңбу.
Жүрөгү түбөлүккө сендик деген, Сөз
берген убаданды унуттуңбу.

Сагындыңбы айылды

*(Чет жактарда эмгектенип жүргөн
мекендештерге арналат)*

Кыргыз элим бүт турмушка багынды,
Жашоо үчүн мээнет кылып, чабылды.
Кайда жүрбө көздөп, эңсеп ар убак,
Жердештерим, сагындыңбы айылды.

Көздөн учуп Ала-Тоону сагынды,
Өчүрбөстөн, жарык кылгын шамынды.
Кайда болсун намысыңды кармаган,
Бир тууганым сагындыңбы айылды.

Чет жакада ар кыл иштер табылды,
Түтүн булап, турмуш оту жагылды.
Ата-энесин, өз балдарын ойлогон,
Жердештерим, сагындыңбы айылды.

Билгим келди, ал-акыбал жайынды,
Эстедиңби айран, курут, майынды. Ак
кар баскан арча, кайың, тоолоруң,
Кандаштарым, сагындыңбы айылды.

Күткөндүрсүн

Сен мени күткөндүрсүн, жолум карап,
Ойлорум алып учуп сага барат.

Сан жеткис сагынычты кучагымда,
Жетсем деп сен тарапка күндө самап.

Асманда жылдыздарда, бүл-бүл жанат,
Сен мени күткөндүрсүң, жылдыз карап.
Жылдыздуу коюу түндүн кучагында,
Чын эле күткөндүрсүң мени самап.

Сеземин, олтурасың ойлор менен,
Сүйүүмдү сактап келем, сага деген.
Сан ойлор жүрөгүмдү курчап алып,
Жашоодо мени күткө өзүң белең.

Аалымдар айткан бир кезде

Бийлиги күчтүү зор болот,
Билимсиз адам кор болот.
Эртеден кечке тынбаган,
Жумуштан колу чор болот.
Түйшүгү тартып уламдан,
Мээнетти баскан шор болот.

Бак консо башка хан болот,
Агарып аткан таң болот.
Боорукер кээ бир адамдар,
Ак көңүл, назик жан болот.
Жосунсуз кээ бир адамдар,
Жол таппай барып маң болот.

Үй бүлө көркү жар болот,
Бийманы кошо бар болот.
Адамдын баркын билбеген,
Акыры барып зар болот.
Ач көздүк кылып ар убак,
Акмактын пейли тар болот.

Жүрөктүү адам бек болот,
Элине турган чеп болот.
Жүрөксүз адам элине,
Чыгалбай жүрүп кеч болот.
Жакшылык эч бир кылбаган,
Уялбай турган бет болот.

Биймандуу адам таарытпайт,
Ырастап баарын аныктайт.
Ээринбей кылып эмгекти,
Эл үчүн бирок талыкпайт.
Биймансыз кээ бир адамдар,
Эл үчүн иштеп жарытпайт.

Алтын бешик

Ар бир кыргыз ак бешикте чоңойгон,
Адам болуп, бойго жетип торолгон.
Бешик деген ар бир бала бактысы,
Алтын бешик кучагына оролгон.

Ар бир апа өз баласын терметип,
Наристеге узун өмүр бер дешип.

Бешик ырын угуп ар бир наристе, Анан
уктайт быйпык мурдун тердетип.

Ата-энеге бешик дайым бактысы,
Алтын бешик, келечектин ачкычы.
Ата-эненин бактысына оролгон,
Уул-кызга ыйман берсин башкысы.

Акчалар

Акча, акча, акчалар,
Жыйылып турат пачкалар.
Бул акча буйруйт силерге,
Мээнет кылып тапсаңар.

Акча, акча, акчалар,
Баарына керек айтсаңар.
Арбап турат адамды,
Кууп кетет качсаңар.

Акча, акча, акчалар, Жок
болуп кетет чачсаңар. Акча
иштеп, таап келем деп,
Алыста жүрөт башкалар.

Акча, акча, акчалар, Бүт
дүйнө болот сатсаңар.
Акчаны тапсаң табылат,
Абийирди бирок,
сактаңар.

Түштөрүмдө

Жаным менин, ай келбеттүү чырайсың,
Жандап өтсөм, көз кыйыктан
сынайсың. Өнүмдө мен тиктегенден
сүрдөнөм,
Түштөрүмдө, чачтарымдан сылайсың.

Чынын айтсам бара албаймын, мококмун,
Бирок сенин, келбейт мени тоготкуң. Өнүмдө
мен айласыздан жүрсөм да,
Түштөрүмдө келбейт сени жоготкум.

Жаным менин, жагат мага карашың,
Ыр түрүндө сага жазган санатым.
Өнүмдө мен болбосом да жаныңда,
Түштөрүмдө сен деп күүлөп канатым.

Тарттым бирок, махабаттан азапты, Өз
бактымды бергим келбей талаштым.
Өнүмдө мен өңдөн азып жүрсөм да,
Түшүмдө мен бир өзүңө жанаштым.

Эр азамат

Эр жүрөк го, турган турпат-туруму,
Тарбиялап келечекке уулуну.
Өйдө көздөй келечекке умтулган,
Кыргызымдын бир наристе кулуну.

Күтүп турат бийик ашуу, белеси, Узун
таштап бак-таалайдын желеси.
Тайманбаган кабылан бол, эр жүрөк,
Келип турсун айкөл Манас элеси.

Билбесе экен өмүр бою өкүнүү, Ачык
болсун, шаттуу болсун көңүлү. Ушул
бала эр жетилип чоңойсун, Узун
болсун наристенин өмүрү.

Жер Эне

Мээрим төгүп, бизге жашоо чакырдың,
Бизди багып, коюнуңа батырдың.
Адамзаттын эч кимисин ылгабай,
Жакшысын да, жаманын да жашырдың.

Биз адамзат, башка ойлорду эстедик,
Жашыл тулаң, кооз жерлерди тепседик.
Жаратылыш кереметин кыйратып, Биз
адамзат, баркыңа да жетпедик.

Оо Жер Эне, жаман ойго албагын,
Теңдеши жок, кең ааламда салмагың.
Дүйнө, байлык, жер талашып урушпай,
Акылына келсе деймин балдарың.

Тынчтык болсун, согуш болбой басылсын,
Бүркөк эмес, күн нурундай ачылсын.
Адамзаттын бүт түйшүгүн көтөргөн, Оо
Жер Эне, теңдеши жок асылсың.

Төкчү жамгыр

Жакшы көрөм, жамгыр жаап төккөнүн,
Жууп кетчи, көңүлүмдүн чөккөнүн.
Жан дүйнөмдү, жүрөгүмдү тазартып,
Билдирбечи кусалыкта өткөнүн.

Жакшы көрөм, чагылгандын чакканын,
Бүт кайгымды унутайын башканын.
Кою түндүн кучагында булуттар, Чарт-
чурт этип, жарык болсун асманым.

Дагы төкчү, улам күчөп катуулап,
Чагылгандын үнү күчөп, ачуулап.
Жан дүйнөмдү жамгыр менен тазартып,
Жакшы ойлор, жакшы маанай тартуулап.

Сабырдуулук

Сабырдуулук болсун ар бир адамга, Ар
нерсени ойлоп барсын кадамга. Болсо
эгер ар пенденин сабыры, Боорукерлик
баары болмок чамамда.

Бул жашоодо өмүр сүрүп келемин, Аз
болсо да ойду айтып беремин.
Шашылбастан сабыр кылып жашайлы,
Сабыр түбү сары алтын го дегеним.

Жүткүнбөгүн, ашыкпагын эч качан,
Ач көздүктү, түркөйлүктү таштасаң.
Сен ойлогон муратыңа жетесиң, Сабыр
кылгын, баары болот шашпасаң.

Сабырымды жүрөгүмө жашырдым,
Таштабадым, ой-кыялга батырдым.
Сабыр деген ар бириңди жандасын,
Кыргыз элим баарыңарды чакырдым.

Убакыт

Убакыттын өткөндүгүн байкабай,
Жүрүптүрмүн жайбаракат, шайма-шай.
Чык-чык этип, ар бир минут закымдап,
Өтүптүр го көп жылдарым, байма-бай.

Убакыттын ар бир өткөн сандарын, Мен
түшүндүм, жакшы жолун тандадым.
Убакытты куру бекер өткөрбөй,
Пайдаланам, өмүрүмдүн калганын.

Мезгил деген бири-бирине окшобойт,
Табалбайсың, өттү болду, жоктобойт.
Убакыттын сыры ушул, билип кой,
Сурансаң да көз ирмемге токтобойт.

УНУТАМЫН

Ойлонтуп, ойго салып курутасың,
Айлам жо, к мен да сени унутамын.
Сен деген жылуу сезим муздап барат,
Жаралуу жүрөгүмдү суутамын.

Жашоодо неге мынча чөгүп кеттим,
Кусанын түпкүрүнө мен да жеттим.
Жаралуу жүрөгүмдү кыйнабастан,
Белгисиз алыстарга келет кетким.

Санамды санга бөлөп, ойлор курчап,
Тагдырым салгансыды, мени тушап.
Мен сени түбөлүккө унутсам деп,
Сезимди желп эттирген ойлор бузат.

БЕШ КҮНДҮК

Жашоонун баркын кеч билдик,
Тагдырлаш болбой эч кимдик.
Тагдырлар кайда баратат,
Жашоолор болду беш күндүк.

Тез эле издеп табышкан,
Тойлорду кылып жарышкан.

Арадан беш күн өткөн соң,
Таарынып кетип калышкан.

Илгерки салтты жойдубу,
Кармабай намыс койдубу.
Түшүнбөй калдым кээ бирге,
Ушундай жашоо болдубу.

Сүйүшүп, колун кармашат,
Бирине-бири жандашат.
Арадан беш күн өткөн соң. Бири-
бирин дагы алдашат.

Замандаш менин ырыма, Болбочу
капа чынында.
Баарына эмес тийиштүү,
Кээ бирге айткан сынымда.

ОКУРМАНЫМ

Кымбаттуу менин ар бир окурманым.
Силерди окусун деп ырлар жаздым.
Мен жазган ырларымды окусаңар. Ыр
жазган ушул чөйрө-менин бактым.

Мен үчүн ар биринер кымбатсыңар,
Бир мага ой бөлүшөөр, сырдашсыңар.
Кабарлашып турбасам силер менен,
Чын эле анда мага болбойт чыгаар.

Ой толгоп, көп ойлонуп ырды жазып,
Жазамын ырларымда сырлар ачып. Кээ
бирде коюу түндүн кучагында,
Мелтиреп, үнсүз гана ойго батып.

Силерди ар убакта ойлоп турам.
Жүрөктүн түпкүрүнөн ырлар сунам.
Мен учун барктуусуңар, бийиксиңер.
Ар дайым мен силерге таазим кылам.

ТАШТАБАГЫН ЖАРЫҢДЫ

Өчүрбөгүн, күйүп турган шамыңды,
Өчүрбөгүн, күйүп келген жалыңды.
Кандай күндөр, кандай тагдыр болсо да,
Таштабагын, сүйүп алган жарыңды.

Жүрөгүңдүн түпкүрүнө түйүп кой,
Улуу айтса, кулагыңа илип кой.
Бул жашоодо таштабагын жубайды,
Ошол тагдыр сенин бактың, билип кой.

Кээ бирлер бар, башка турмуш баштаган, Өз
жубайын өзү чанып таштаган.
Бул тагдырда жалгыз калып жубайы,
Өмүр бою көз жаш арчып, жаштаган.

Өзгөрүлүп, башка жолду ачтыңбы,
Азгырылып, сен башканы таптыңбы.

Сен адашып жатканыңды билип кой,
Таштабагың колундагы бактыңды.

Азгырылган азыр башка ойдосуң,
Таштап кеткен акылсыздар оңбосун.
Мейли оорукчан, мейли башка болсо
да, Өз жубайын өзү кантип кордосун.

Улан Салибаевдин шакирти Арген Болушовдун ырлары

Унутсам гана...

Көңүлүн алуу үчүн барсам гана,
Кетпестен жаныңда калсам гана. Көп
ойлоп тынбаган башымдагы, Көк
мээни алмашып салсам гана.

Өзүңду ойлоп кусага түтмөй бодум,
Өзүңдөн каттарды күтмөйм.
Өлүп бара жатып да, сени ойлоп,
Өз мээмди өзүм жеп бүтмөй болдум.

Мен тапым ойлордун көп илгичин,
Мен көрдүм сүйүүнүн өкүм күчүн.
Кыйнабай, бирөө ойлоп тапса экен,
Кагаз эмес, мээнин да өчүргүчүн.

Дүнүйөмдүн бүт баарын сага байлап,
Дүрбөлөндү салдың го, мага жайлап.
Деп коем да, кайра эле күтө берем,
Келээрсин бир күндөрү “агатайлап”.

Автору: Арген Болушов

Күлгөнүңдө

Шаң коштоп бүт тарабың, үндөн үнгө,
Шай өтүүдө бул өмүрүм, күндөн күнгө.
Мен өзүмдү бактылуу сезип кетем,
Мага карап жымың-этип күлгөнүңдө.

Күнөө барбы, айт деги сүйгөнүмдө,
Кайгы-капа болбосунчу жүздөрүңдө.
Кымбатыраак нерсени таппай калам,
Көздөрүңдөн муң өчүп, күлгөнүңдө.

Күн, асман, шамал, пенде карашат,
Кызгандырат, сени менден талашат.
Жеңилбеген күлкүңдү көрө калсам,
Кыялымда күлкүң менен таң атат.

Билбейм деги, канча белди ашаарым,
Билгендерге жакшы ойдо катарым... .
Кыйгач карап күлүп койсоң, сүйүнүп,
Келет дагы жүз кылымды жашагым.

Автору: Арген Болушов

Мазмуну

Баш сөз	3
Үч суроо	4
Тагдыр жетегинде	5
Өрүк гүлү	5
Сыноо майданы	6
Шылдың кылып күлбөгүн	6
Жамгыр үнү	7
Барктай билгин	8
Турмуш деген ушундай	8
Баары жалган	9
Жашообуздун музыкасы	9
Айланага суктанып	10
Жер Эне ыйлап турат	10
Ай интернет, интернет	11
Күзгү жамгыр жаап турат	12
Ишенүү кыйын	12
Мезгилдер барагында	13
Убакыт токтой турчу	13
Булуттар менин сырдашым	14
Өзгөрбөчү	14
Бактылуу болуу кыйын	15
Эх, адамзат	15
Күндөр өтөт	16
Ушул жолду тандадым	16
Элине күйгөн хан болот	17
Үмүт	17
Гүлбүбү, жаткан жериң жайлуу болсун, кыргыздын булбулу!	18
Мезгилдер унутпагын	19
Ак сүтүндү актабадым	19
Күз керемети	20
Залкарлардын жолу менен	21
Колума сырлар каткан китепчени	21
Жүрөк сезип көрсө экен	22
Мени менен бирге болчу	22
Жашоо өтүп бараткансыйт	23
Берекелүү күз болсун	23
Жакшы тилек	24
Көңүл кымбат	24
Өзүңдү байкагын	25
Мен буюрса өзгөрөм	25

Ийилип биз жашайлычы	26
Кийим деген чүпүрөк	26
Чыдамдуу бол	27
Өз бактыңды кармап кал	27
Ачуу душман, акыл дос.....	28
Өмүр барат арылап	29
Күлүп жүрөм	29
Түшүнбөдүм	30
Бирдей эле жүрөлүчү.....	30
Бир сырдуу биз бололу	31
Эмгек кыл	31
Адам болуу	32
Өзгөрүүнү кааласаң	32
Атадан калган мурас	33
Убакыг кайталангыс баалуу	33
Өзгөрбөчү ээ, досум	34
Убактыңды аянба	34
Бүгүн келдим	35
Ушакты биз айтпайлычы	35
Атаке, сизди сагындым	36
Тагдырга баш иебиз	37
Акмактыктан абайла.....	37
Жылмайган жүздөр	38
Өзүңдү өзүң сыйлагын	38
Аманатка кыянаттык кылбагын	39
Бой көтөрбө	39
Кыргыз-деп жар саламын	40
Тирүү кезде барктайлы	40
Жүрөгүмдү муз дебе	41
Жан дүйнөбүз ыйлабасын	42
Кыйналган күндөр өтөт	42
Кыйын болду	43
Балким мен	43
Адамга акыл берген	44
Мага окшоп күткөндүрсүн	44
Напсинди тый	45
Уулум менин	45
Куттук айтам сиздерге	46
Бир тууган	46
Күлкү артында капалык	47
Убакыг коштоп турат	47
Кызганычым	48

Чырак болгун элине.....	48
Ата-эне кымбат	49
Капалыкты унутуп	50
Кечиримдүү бол	50
Жазды күтүп	51
Түн жамынып	51
Чыйыр салып.....	52
Залкар обончу Рыспай Абдыкадыровго.....	52
Барктуусун	53
Көздөр айтат чындыкты	53
Кошоматтык кылбагын	54
Кыргызым улуу элсин	55
Бололучу биз бирдей	55
Көз жаш	56
Түйүн болуп чырмалып	56
Өмүр кемеси	57
Тагтуу кезим	57
Көл жана перизат	58
Кесибим	59
Тагдыр деген	59
Кимдер жаңылбайт	60
Жараткандан суранам	61
Адилет жана акча.....	61
Өчүрбөчү суранам	62
Сагындым ыр дүйнөнү	62
Сырымды жашырамын	63
Сыйлап алам	63
Аярлагын	64
Түшкө кирдин	64
Эне сүтү	65
Куттуу болсун Жаңы Жыл	65
Жашоо бизге аманат	66
Жакшылык жүрсүн жанашып	67
Дүйнөдөгү тазалык наристенин көздөрүнөн гана көрүнөт	67
Кышкы түндөр	68
Ысык-Көл	68
Шылдың кылып күлбөгүн	69
Баркынды билээр бир күнү	70
Өмүр кымбат	70
Жамандыкты ойлобо	71
Таза жүрөк	71
Кыял жана сулуулук	72

Күтөмүн жай басып келаткан бактымды	72
Адам катасын бактысыз кезде гана билет	73
Эки дарак	73
Кыш жана кыздын сулуулугу	74
Классташым	74
Танды көрүү	75
Кор кылбагын өзүңдү	76
Заманың өзгөрсө да, мүнөзүн өзгөрбөсүн	76
Таңыркадым ааламга	77
Кыялдарга батканбыз	77
Сезим сырлары	78
Бир тыйын	78
Шүгүрчүлүк кылалы	79
Мен киммин	79
Ыйман нуру	80
Сүйлөнгөн сөз	80
Байкамаксан болумун	81
Аялды багуу милдетим	82
Бүгүнкү күнүм	82
Ал менмин	83
Түн жамынган сүйүүлөр	83
Жакында мен жаныңа келип калам	84
Өчпөс болуп чыгарма	85
Эми сага жолукпаймын	85
Мен сени бир жерлерден көргөндөймүн	86
Кар жамынган розалар	86
Балакайдын доктурга айткан кеби	87
Ырымда сен жашагын	87
Музыка	88
Жүрөгүмө жооп таппайм	88
Мен киммин	89
Ыйман нуру	89
Сүйлөнгөн сөз	90
Байкамаксан болумун	91
Аялды багуу милдетим	91
Билим ал	92
Дос күттүм	93
Кыш келдиби жакындап	93
Ойго батып	94
Сактайлы	94
Калп жана чындык	95
Сары жалбырак	96

Сулуу чач	96
Аллага шүгүр кылалы	97
Унутпа	98
Убакыт учкан куш	98
Кайык айдап	99
Жүрөгүмдү кыйнабаймын	100
Ак кайың жана сулуу кыз	100
Тоолор-менин тирегим	101
Селкинчек.....	101
Таттуу ойлор	102
Аманат кылып тапшырдым	103
Ушул дарак сыяктуу	103
Алакандар чапкыла	104
Ата деген ушундай	104
Жакшылык кыл	105
Үй бүлө бактысы	106
Ыр жаздым бир аз тамаша	106
Балкып турат	107
Кайчы жолдор	108
Арстанбап	108
Суз кылбачы жүрөгүмдү	109
Уккулачы	110
Кол чатыр	110
Эмгек кыл	111
Мен апамды сагынамын	111
Сагынып жүрөм	112
Интернет	113
Кыргыздын атын дүйнөгө тааныткан кыргыз уулу, балбан Ташчайнарга арналат	114
Алтынга тең	114
Ашык болдум бир өзүнө	115
Калдык мына жомоктой	115
Ажырашуу болбосун	116
Күнөөсүз жүрөгүмдү	116
Кыргыз футболчуларына	117
Сыйлаймын	118
Эскерели	118
Үркүндүн жүз жылдыгына арналат	119
Унутпагын тилинди	120
Жакшы адам бол	121
Ай калкып	122
Эркелеп биз да чоңойдук	122

Бул ырды белгилүү кыргыз кызы, балбан Айсулуу Тыныбековага арнайм	123
Бөлүнбө	123
Ош беши жарык	124
Шурик менен Нина	125
Ыр дүйнө	126
Өкүнбө	127
Жалгыз сезим	127
Муздак бойдон калбасынчы	128
Айлыбыздан башталат	128
Таштаба	129
Жазгым келет	130
Барктаганга акым бар	130
Жүрөгүмө кайгы салба	131
Мен сени кызганамын	131
Күтүп жүрөм	132
Эске түшөт	132
Бактылуу болуп келем	133
Бүгүн сен өзгөчөсүң	133
Терезенди күндө карап	134
Карап турдум	134
Даткайым	135
Күтүү	135
Бактылуу күндөр келсе ойготуп койгулачы	136
Ырлар жаздым	137
Багындымбы	137
Кыялбадым карааныңды	138
Сыр катам	138
Тиктей берем	139
Сезсеңчи	139
Сен үчүн согот	140
Сени ойлонуп	140
Жолукканда	141
Издей берем	141
Аллах бизди көрүп турат	142
Буйруса	143
Жашырдым	143
Жактырам	144
Сен жашайсың	144
Сага калгам байланып	145
Турналар учуп өттү	145
Энени сыйла	146

Кыйнабачы	146
Кол сунбагын эч качан	147
Ак булутка теңедим	147
Кыйналган күндөр	148
Аталарга таазим кылам	148
Бакыт	149
Жүрөктөрдө түбөлүк	150
Ишенбеймин	150
Ата-энесин күткөн кичинекейлер	151
Сезим менен ойнодуң	152
Жерибиз кооз	152
Өлүм бирдей	153
Сен эми менин жашоомдо жоксун	154
Жалгыз ак куу	154
Сени жоготкум келбейт	155
Баары сен үчүн	155
Кызгандым	156
Айтып турат көздөрүн	156
Азаптуу түндөр	157
Кетесинби	158
Сагындыңбы айылды	158
Күткөндүрсүң	159
Аалымдар айткан бир кезде	159
Алтын бешик	160
Акчалар	161
Түштөрүмдө	161
Эр азамат	162
Жер Эне	163
Төкчү жамгыр	163
Сабырдуулук	164
Убакыт	164
УНУТАМЫН	165
БЕШ КҮНДҮК	165
ОКУРМАНЫМ	166
ТАШТАБАГЫН ЖАРЫҢДЫ	167
Улан Салибаевдин шакирти Арген Болушовдун ырлары	168

Улан САЛИБАЕВ
Үзүлбөгөн үмүттөр

Башкы редактору КР. Журналисттер кошуунунун мүчөсү,
Чаткал районунун www.chatkal.kg маалыматтык сайтынын
редактору *Мухамедальи Эшназаров,*
Корректорлор-Самара Субанова, Чынара Амиракулова
Компьютер терген Аскар Жумабаев

Нускасы 300 даана. Көлөмү 11 б.т. Басууга 04.09.18-ж. берилди.
"Чаткал басма" басмаканасында басылды.
Басмакана тел.: **Ватсап:** +996 777 745 914